

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปราย เรื่อง สิทธิมนุษยชน
ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร

นายพรพรรษ อัมพรพฤติ

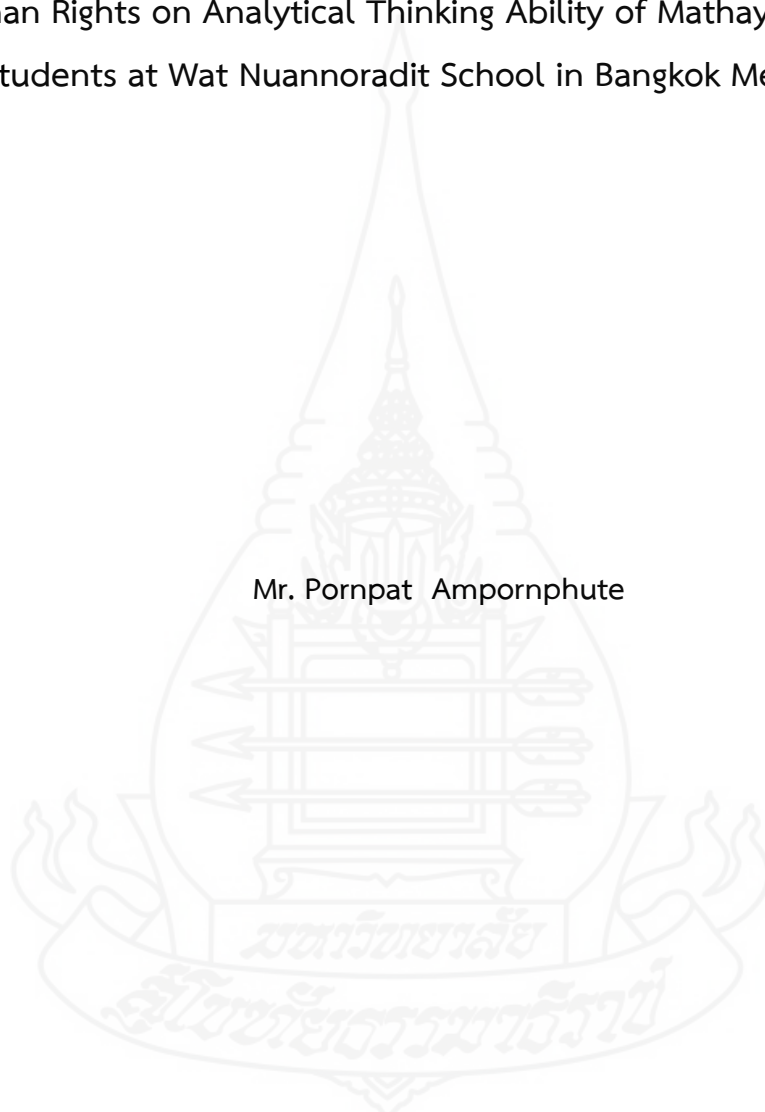

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

The Effects of Discussion Method Learning Management in the Topic of
Human Rights on Analytical Thinking Ability of Mathayom Suksa V
students at Wat Nuannoradit School in Bangkok Metropolis

Mr. Pornpat Ampornphute

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

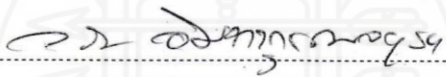
2019

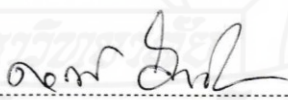
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปราย เรื่อง สิทธิมนุษยชน
ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร

ชื่อและนามสกุล นายพรพรช อัมพรพฤติ
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี จำปาทอง)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรินาถ แสนสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปราย เรื่อง สิทธิมนุษยชน
ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนवलนรดิศ กรุงเทพมหานคร
ผู้ศึกษา นายพรพรพร อัมพรพรฤติ **รหัสนักศึกษา** 2602101566 **ปริญญา** ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการอภิปราย เรื่อง สิทธิมนุษยชน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียน
วัดนवलนรดิศ จำนวน 36 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้การอภิปราย เรื่อง สิทธิมนุษยชน จำนวน 5 แผน และแบบวัด
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.734 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้การอภิปราย
มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ วิธีการสอนแบบอภิปราย ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มัธยมศึกษา

Independent Study title: The Effects of Discussion Method Learning Management in the Topic of Human Rights on Analytical Thinking Ability of Mathayom Suksa V Students at Wat Nuannoradit School in Bangkok Metropolis

Author: Mr. Pornpat Ampornphute; **ID:** 2602101566;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Dr. Walai Isarankura Na Ayudhaya, Assistant Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The objective of this study was to compare analytical thinking ability of Mathayom Suksa V students before and after learning by using discussion method in the topic of Human Rights.

The sample was 36 Mathayom Suksa V students in the academic year 2020 at Wat Nuannoradit School, obtained by cluster random sampling. Research instruments were 5 discussion method lesson plans in the topic of Human Rights, and an analytical ability test with reliability at 0.734. The data were analyzed by using mean, standard deviation, and t-test.

The research finding was that after learning by using discussion method, students had higher analytical thinking ability than before learning at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Discussion method, Analytical thinking ability, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การที่การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สามารถสำเร็จได้เนื่องจากความกรุณา ความเอาใจใส่ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระผู้ที่คอยช่วยให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักวิชาการ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรุณี จำปาทอง กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนความทุ่มเทในการสอนตลอดระยะเวลาการศึกษาที่ผ่านมา ผู้ศึกษาสำนึกในความกรุณาและจะนำทุกคำสอนไปปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอขอบคุณภรรยา นางนงนชิตร์ อัมพรพฤติ ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เสมอมา อีกทั้งยังเป็นกำลังใจในการจัดทำอยู่เสมอแม้จะใช้เวลาในการจัดทำนานกว่าที่ตั้งใจวางแผนไว้

ขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา ทุกคนที่ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนางานของตนเองจนประสบความสำเร็จได้ โดยเฉพาะ ครูโชติมาศ เกตุรัตน์ ครูคมกริช อินนะไชย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันมาเสมอจนสามารถทำการศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณครอบครัวที่สนับสนุนการศึกษาของผู้ศึกษาโดยตลอด เป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ คอยให้กำลังใจ เรียกได้ว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นายพรพรช อัมพรพฤติ

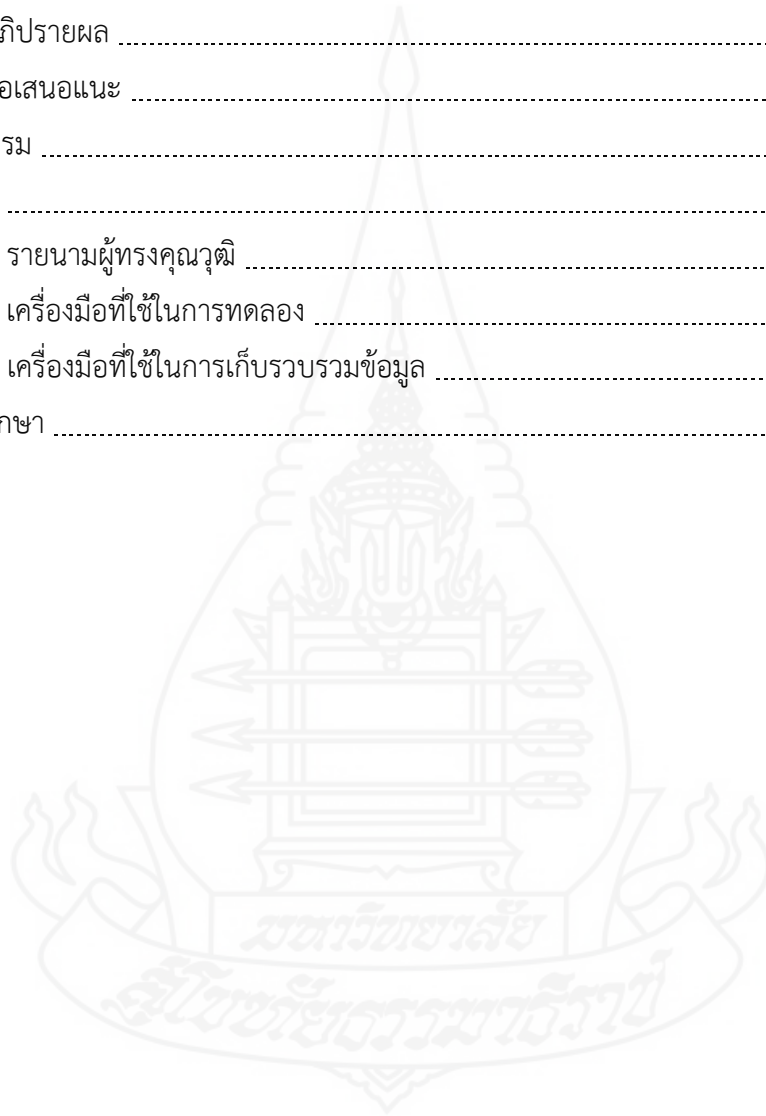
พฤศจิกายน 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบอภิปราย (Discussion Method)	11
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการตั้งคำถามเพื่อใช้ในการอภิปราย	20
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	27
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights)	35
ตอนที่ 5 ข้อมูลสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง	46
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
1. สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง	61
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
สรุปการวิจัย	63
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	71
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	72
ข เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	74
ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	121
ประวัติผู้ศึกษา	129

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	สรุปและวิเคราะห์รูปแบบการอภิปรายตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ 14
ตารางที่ 2.2	สังเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปราย 18
ตารางที่ 2.3	สังเคราะห์องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์และพฤติกรรมบ่งชี้ ของการคิดวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบ 33
ตารางที่ 2.4	ความสัมพันธ์ของขั้นตอนการสอนแบบอภิปราย ลักษณะคำถามระดับสูง และองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ 34
ตารางที่ 3.1	พฤติกรรมที่ต้องการวัดและจำนวนคำถามของแบบวัดความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ 54
ตารางที่ 3.2	การแบ่งหน่วยการเรียนรู้เรื่อง สิทธิมนุษยชน 57
ตารางที่ 4.1	แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t - test dependent) เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการเรียนการสอนสังคม ศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปราย 62

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 กระบวนการอภิปรายกลุ่มย่อยและอภิปรายกลุ่มใหญ่	16
ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบอภิปรายร่วมกับเทคนิคในการตั้งคำถาม	27

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายทางการศึกษาในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ของผู้เรียนโดยสะท้อนได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 24 (2) ที่ได้กำหนดว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (ราชกิจจานุเบกษา, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้สะท้อนแนวทางและเป้าหมายของการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยได้กำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียนให้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) โดยทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นได้อยู่ในกลุ่มทักษะ 8Cs ในด้านทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหานั้นเป็นผลมาจากการตีความการวิเคราะห์ การประเมิน การสรุปอ้างอิง

นอกจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติที่เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของประเทศแล้ว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กียังได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยหนึ่งในสมรรถนะที่สำคัญคือความสามารถในการคิด ซึ่งหมายถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม นำมาสู่การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพของผู้เรียน ในข้อที่ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนนั้นได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นั้นก็มีความสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจน

สามารถนำความรู้ที่มีไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาที่สำคัญ (วิภาพรรณ, 2559) นั่นคือ กระบวนการพัฒนาทักษะทางปัญญาซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระในรายวิชาผ่านกระบวนการและทักษะการคิด เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น ความสามารถในการวิเคราะห์จึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

แม้ว่าความมุ่งหมายของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สะท้อนผ่านนโยบายการศึกษา หลักสูตร และกระบวนการวัดและประเมินผลจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะการคิดวิเคราะห์ แต่ผลการประเมินความรู้และความสามารถของผู้เรียนนั้นไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าว โดยสังเกตได้จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (สมศ.) ซึ่งได้สรุปผลการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมในระดับประเทศที่มีผลการประเมินไม่ได้มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 4 ที่ได้กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองอย่างมีวิสัยทัศน์ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา, 2551) ซึ่งผลดังกล่าวนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทดสอบเพื่อเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ได้กำหนดให้มีการทดสอบวิชาความถนัดทั่วไป (General Aptitude Test: GAT) เพื่อวัดศักยภาพในการเรียนในมหาวิทยาลัยให้ประสบความสำเร็จโดยเฉพาะในส่วนที่ 1 คือ การวัดความสามารถในการอ่าน การเขียน การคิดเชิงวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนวิชาความถนัดทั่วไปในส่วนที่ 1 ตั้งแต่ปี 2560 - 2562 นั้นคือ 115.68 98.40 และ 90.50 ตามลำดับ (ทรูปลูกปัญญา, 2562) สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มความสามารถในการอ่านและการคิดที่ลดลงตามลำดับแม้ว่าคะแนนเฉลี่ย ทั้ง 3 ปี จะผ่าน 75 คะแนนซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มทุกปีก็ตาม

นอกจากคะแนนทดสอบวิชาความถนัดทั่วไปแล้ว การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O - NET) ก็เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก่อนที่ผู้เรียนจะจบการศึกษา ในช่วงชั้นต่าง ๆ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2558) โดยทำการทดสอบใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยผลการทดสอบการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึงปีการศึกษา 2560 นั้น คะแนนเฉลี่ยของรายวิชาทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนไม่ถึงร้อยละ 50 ในทุกรายวิชายกเว้นเพียงวิชาภาษาไทยในปีการศึกษา 2557 และปีการศึกษา 2559 เท่านั้น (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561)

การทดสอบการวัดความรู้ของนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) เป็นอีกหนึ่งในการทดสอบที่สำคัญ โดยการสอบดังกล่าวเป็นการสอบเพื่อใช้วัดระดับการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี ซึ่งวัดระดับความรู้ใน 3 วิชา ประกอบด้วย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน โดยในด้านของการอ่านนั้นมีความมุ่งหมายในการวัดสมรรถนะการอ่านด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ประกอบด้วย ความสามารถในการค้นสาระ ความสามารถในการตีความ และความสามารถในการวิเคราะห์ (โครงการPISA ประเทศไทย, มปป.) โดยผลการสอบ PISA ของปี 2558 ที่ได้เผยแพร่ได้ผลสรุปว่านักเรียนไทยไม่ได้มีการพัฒนาขึ้นจากปีก่อนๆ โดยในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน ไทยอยู่อันดับ 52 54 และ 57 ตามลำดับ ขณะที่เด็กนักเรียนเวียดนาม สอบได้อันดับ 8 ในวิชาวิทยาศาสตร์ อันดับ 22 ในวิชาคณิตศาสตร์ และอันดับ 32 ในวิชาการอ่าน แสดงให้เห็นว่าเด็กไทยมีทักษะด้านการวิเคราะห์ต่ำอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้านในภูมิภาคอย่างเวียดนาม และจากผลการวิจัย (ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ, 2559) เพื่อค้นหาว่าสถานการณ์การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนไทยพบว่าการวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ผ่านวิชาการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาชี้ว่า หากใช้เกณฑ์คะแนนร้อยละ 60 เป็นเกณฑ์ผ่าน มีนักเรียนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์ โดยร้อยละ 1.07 ของเด็ก ป.6 เท่านั้นที่สอบผ่าน ส่วนเด็ก ม.4 ก็มีเพียงร้อยละ 4.16 ที่สอบผ่าน และสำหรับเด็กอาชีวะมีแค่ร้อยละ 0.29 ที่สอบผ่านสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ต่ำซึ่งสอดคล้องกับผลคะแนน PISA ของนักเรียนไทย

ในส่วนของสถานศึกษานั้น โรงเรียนวัดนวลนรดิศได้มีการจัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าประสงค์ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานสากลอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร โดยตัวชี้วัดตามกลยุทธ์เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้นั้นประกอบด้วยส่งเสริมสนับสนุนการนำการทดสอบ O - NET การประเมินของ PISA และระบบการทดสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งหมายในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนรวมถึงผลการทดสอบอื่น ๆ ที่สำคัญ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของผู้เรียน ปีการศึกษา 2558 ถึง 2560 นั้นคือ 3.05, 3.04 และ 3.01 ตามลำดับ ในขณะที่วัดกันผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 ถึง 2561 แม้คะแนนเฉลี่ยจะสูงขึ้นในทุกปี คือ 36.6, 38.6 และ 42.4 ตามลำดับ แต่คะแนนเฉลี่ยก็ยังไม่ผ่านร้อยละ 50 โดยมีเพียงคะแนนวิชาภาษาไทยที่มีผลคะแนนเฉลี่ยเกินกว่าร้อยละ 50 (งานวัดผล ประเมินผล โรงเรียนวัดนวลนรดิศ, 2562)

นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษาแล้ว ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์ของผู้เรียนในปีการศึกษา 2561 ในระดับดีเยี่ยมนั้นคิดเป็น ร้อยละ 71.06 (งานวัดผล ประเมินผล โรงเรียนวัดนวลนรดิศ, 2562) ซึ่งก็ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาโรงเรียน

วัดนวลนรดิศเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 ในมาตรฐานที่ 1 ข้อที่ 1.2 ความสามารถของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา โดยได้กำหนดค่าเป้าหมายในระดับยอดเยี่ยมซึ่งหมายถึงจำนวนผู้เรียน ร้อยละ 80 ขึ้นไป ที่มีการอ่าน คิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาตั้งแต่ระดับดีเยี่ยมขึ้นไป (งานประกันคุณภาพการศึกษา, 2562) โดยเมื่อพิจารณาผลการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วพบว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2561 นั้น มีคะแนนอยู่ในระดับดีเยี่ยมจำนวน 249 คนจากนักเรียนทั้งหมด 348 คิดเป็นร้อยละ 71.55 ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการอ่าน คิด และวิเคราะห์ของผู้เรียนโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

จากสถานการณ์ที่ผลการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (สมศ.) คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวิชาความถนัดทั่วไป (GAT) การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O - NET) และ การทดสอบการวัดความรู้นักเรียนนานาชาติ (PISA) รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษานั้น จะเห็นได้ว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ การพัฒนาความสามารถดังกล่าวจึงมีความสำคัญ โดยความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นหมายถึง การแบ่งข้อมูลหรือสาระสำคัญออกเป็นส่วน ๆ แล้วสามารถระบุได้ว่าส่วนต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร (Anderson and Krathwohl, 2001) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชราน เล่าเรียนดี (2547) ที่ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติที่บ่งบอกถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกแง่มุม โดยอธิบายเหตุผลประกอบ ระบุความเชื่อมโยงของความคิดรวบยอดต่าง ๆ ตลอดจนสามารถแจกแจง จำแนกองค์ประกอบ ส่วนประกอบต่าง ๆ รวบรวมเป็นข้อมูลเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนนั้น หากเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่หลากหลายเพื่อนำมาแยกย่อยและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีความหลากหลาย

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบกิจกรรมอภิปรายนั้นเป็นรูปแบบกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือ พิจารณาหัวข้อที่กลุ่มสนใจร่วมกัน วิธีการสอนแบบอภิปรายจึงเป็นวิธีการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนคือ ได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา ได้ฝึกการร่วมการทำงานแบบประชาธิปไตย ผู้เรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการเรียน มีลักษณะการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น เป็นการพัฒนาผู้เรียนทางด้านความรู้และด้านเจตคติ และด้านทักษะ การเรียนรู้ เช่น ทักษะการคิด ทักษะการพูด การฟัง การแสดงความคิดเห็น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นต้น (ทิตินา แซมมณี, 2547) สอดคล้องกับ Thomas Aquinas College ที่ได้ให้ความหมายของการสอนโดยใช้รูปแบบกิจกรรมอภิปรายว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ไม่มุ่งเน้นการจดบันทึก การบรรยาย แต่ให้ความสำคัญกับการสรุปประเด็นผ่านการถกเถียงและการสนทนา อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนโดยรูปแบบการอภิปรายนั้นต้องถูก

จัดเตรียมมาทั้งในส่วนของผู้นำการอภิปรายผ่านการใช้คำถามและการสนทนา และผู้เรียนที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมในเชิงข้อมูลเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสนทนา ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะสามารถฝึกทักษะที่มีความจำเป็นทั้งการให้เหตุผล การวิเคราะห์ ตลอดจนการนำเสนอ

ความมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบกิจกรรมอภิปรายนั้นมีเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นหนึ่ง ๆ ร่วมกันโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ (ทีศนา แคมมณี, 2547) สอดคล้องกับการศึกษาจุดประสงค์ของการสอนแบบอภิปราย ซึ่งเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ใช้เหตุผล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (ชาญชัย อินทรประวัตติ, 2522 และอาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540) จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนรูปแบบกิจกรรมอภิปรายนั้นเป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้คิด และแลกเปลี่ยนความรู้ของตนเองซึ่งเป็นกระบวนการวิเคราะห์ที่สำคัญในลักษณะหนึ่งของการวิเคราะห์โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้คือการอธิบาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งจะนำไปสู่การให้เหตุผลสนับสนุน (Robert J. Marzano and John S. Kendall, 2007)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่าความสามารถในการวิเคราะห์นั้นเป็นทักษะที่สำคัญที่ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่แนวทางการจัดการศึกษาในระดับโลก เชื่อมโยงสู่นโยบายการศึกษาของประเทศ ตลอดจนการให้ความสำคัญในระดับสถานศึกษา อย่างไรก็ตามผลที่เกิดขึ้นจากการประเมินในหลาย ๆ หน่วยงานสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในประเทศไทยนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ การฝึกฝนให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่หลากหลายเพื่อนำมาแยกย่อยและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีความหลากหลายจากผู้เรียนจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ วิธีการสอนที่สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวที่ผู้ศึกษานำเสนอคือการจัดการเรียนการสอนรูปแบบกิจกรรมอภิปราย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปราย

3. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปรายมีความสามารถในการวิเคราะห์ที่สูงกว่าก่อนเรียน

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 11 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 320 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 36 คน โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากทางโรงเรียนวัดนวลนรดิศได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 11 ห้องเรียน โดยทั้งหมดได้เรียนรายวิชาสังคมศึกษา สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้ศึกษาจึงได้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) ได้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 10 จำนวนทั้งสิ้น 36 คนดังกล่าว

4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลของการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปรายที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีตัวแปรสำคัญดังนี้ ตัวแปรอิสระ คือ การสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปราย และตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการวิเคราะห์

4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา คือ เนื้อหาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง สิทธิมนุษยชน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 หัวข้อ คือสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ และสิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปราย หมายถึง วิธีการสอนที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็นผู้ตั้งประเด็นคำถามขึ้นสูงเพื่อใช้ในการอภิปรายและให้คำแนะนำในการอภิปราย โดยมีขั้นตอนการสอนแบบอภิปรายจำนวน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

5.1.1 ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นผู้สอนละลายพฤติกรรมของนักเรียน จัดสภาพแวดล้อมของชั้นเรียนก่อนทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมต่อการเรียนรู้

5.1.2 ชั้นอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย เป็นชั้นที่ผู้สอนอธิบายสาระสำคัญของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในคาบเรียนดังกล่าว รวมถึงการเสนอประเด็นการอภิปรายผ่านการตั้งคำถามชั้นสูง และนำเข้าสู่กระบวนการอภิปราย

5.1.3 ชั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นชั้นตอนที่ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวนไม่เกิน 6 คน เพื่อให้สืบค้นหาข้อมูลและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มตามประเด็นที่ผู้สอนได้ตั้งคำถามชั้นสูงไว้ จากนั้นผู้สอนเป็นผู้กำกับ ติดตาม ควบคุมบรรยากาศในการอภิปราย ชี้แนะ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในประเด็นการอภิปรายเฉพาะเมื่อจำเป็น

5.1.4 ชั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มใหญ่ เป็นชั้นตอนภายหลังการอภิปรายกลุ่มย่อยสิ้นสุดลง ผู้สอนให้ผู้เรียนทั้งหมดเข้าร่วมเป็นกลุ่มใหญ่กลุ่มเดียวเพื่อนำเสนอและร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้ตั้งประเด็นการอภิปรายผ่านการตั้งคำถามชั้นสูง

5.1.5 ชั้นสรุปกิจกรรม เป็นชั้นตอนการปิดการอภิปราย สรุปประเด็น และประเมินผลการอภิปราย โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การให้นักเรียนเป็นผู้ตอบคำถามโดยอาจใช้วิธีการสุ่ม เรียกตอบ หรือหาอาสาสมัครในการตอบ

5.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การที่นักเรียนสามารถจำแนกแยกแยะข้อมูล เพื่อให้สามารถนำมาตีความ หรือจัดหมวดหมู่ได้อย่างเหมาะสม โดยองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

5.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหา/องค์ประกอบ หมายถึง การแยกข้อมูลเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อให้เห็นองค์ประกอบหรือโครงสร้างทั้งหมดของข้อมูล

5.2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบที่อยู่ในข้อมูล

5.2.3 การวิเคราะห์จัดเรียงองค์ประกอบ หมายถึง ระบุองค์ประกอบของข้อมูล จัดเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างเชื่อมโยงกัน

5.2.4 การระบุเจตนาารมณ์ หมายถึง การระบุมุมมองหรือเจตนาของผู้เขียนที่แฝงอยู่ในข้อมูลที่ได้สื่อออกมา

5.3 การเรียนการสอนสังคมศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนสอนแบบกิจกรรมอภิปรายในรายวิชา
สังคมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

6.2 เป็นแนวทางให้แก่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระอื่นในการนำแนวทางการจัดการเรียนการสอน
แบบกิจกรรมอภิปรายไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับรายวิชา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลมาดำเนินงานวิจัยเรื่องผลของการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษานำเสนอรายละเอียดตอนแบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบอภิปราย

- 1.1 ความหมายของการสอนแบบอภิปราย
- 1.2 จุดมุ่งหมายของการสอนแบบอภิปราย
- 1.3 รูปแบบการสอนแบบอภิปราย
- 1.4 ขั้นตอนการสอนแบบอภิปราย

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการตั้งคำถามเพื่อใช้ในการอภิปราย

- 2.1 ความหมายของการตั้งคำถาม
- 2.2 ความสำคัญของการใช้คำถาม
- 2.3 ลักษณะการใช้คำถามที่ดี
- 2.4 เทคนิคการใช้คำถาม
- 2.5 ประเภทของคำถาม
- 2.6 ประโยชน์ของคำถาม

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์

- 3.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์
- 3.2 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์
- 3.3 กระบวนการวิเคราะห์
- 3.4 การวัดและประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน

- 4.1 ความหมายของสิทธิมนุษยชน
- 4.2 ข้อกฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน
- 4.3 การแบ่งประเภทของหลักสิทธิมนุษยชน

ตอนที่ 5 ข้อมูลสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

5.1 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดนवलนรดิศ

5.2 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดนवलนรดิศ

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบอภิปราย (Discussion Method)

1.1 ความหมายของการสอนแบบอภิปราย

ชาตรี เกิดธรรม (2545) อ้างถึงใน อัญชลี โทกุล (2552), อารมณ์ ใจเที่ยง (2540) อ้างถึงใน สุจิตรา กาญจนนิवासน์ (2544) กล่าวถึงความหมายของวิธีการสอนแบบอภิปราย ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนซึ่งความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่างนักเรียนด้วยกัน โดยมีครูเป็นผู้ประสานงานหรือเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำดูแล วิธีการสอนนี้ช่วยส่งเสริมให้เด็กคิดเป็นเหตุเป็นผล และส่งเสริมให้มีการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย ผู้เรียนจะได้พัฒนาทั้งด้านความคิด การเรียนรู้ และการนำเสนอความคิดของตน เป็นการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการเรียนการสอน (คณะกรรมการกลุ่มผลิตและบริหารชุดวิชาการพัฒนาระบบการสอน, 2538; ญาติพินิต พินภล, 2539; วราภรณ์ ศุภาลักษณ์, 2536 อ้างถึงใน สุจิตรา กาญจนนิवासน์, 2544)

โดยสรุปแล้วการสอนแบบอภิปราย หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็นผู้คอยให้การสนับสนุน วิธีการดังกล่าวจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาทั้งด้านความรู้และด้านทักษะ

1.2 จุดมุ่งหมายของการสอนแบบอภิปราย

จุดประสงค์ของการสอนแบบอภิปราย คือ การฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ใช้เหตุผล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งมีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนแบบอภิปรายไว้หลายคน สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ (ชาญชัย อินทรประวัตติ, 2522; ฉัตรวรรณ ตันนระรัตน์, 2524 อ้างถึงใน ศศวรรณ รื่นเรือง, 2538; อารมณ์ ใจเที่ยง, 2540 อ้างถึงใน สุจิตรา กาญจนนิवासน์, 2544; อัญชลี โทกุล, 2552)

1. เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตามการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
2. เพื่อพัฒนาทักษะการพูด การคิด และการฟัง ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีโอกาสฝึกการคิดและแสดงความคิดเห็น
3. เพื่อส่งเสริมการทำงานแบบประชาธิปไตย
4. เพื่อฝึกค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการอภิปราย
5. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองโดยการแสดงออกในการอภิปราย

1.3 รูปแบบการสอนแบบอภิปราย

พันธณีย์ วิหคโต (2533) อ้างถึงใน ศศวรรณ รื่นเรือง (2538) กล่าวว่าวิธีการที่จะนำเอาวิธีการสอนแบบอภิปรายมาใช้นั้นมีหลายรูปแบบ เช่น แบ่งตามบทบาทของผู้สอน ตามหลักการอภิปราย และตามจำนวนผู้เรียน (ศิริวรรณ ศีพพล และพันทิพา อุทัยสุข, 2534 อ้างถึงใน แจ่มจันทร์ วรรณภีร์, 2546)

แต่อย่างไรก็ตามการจะนำรูปแบบใดมาใช้จำเป็นต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก รูปแบบการสอนอภิปรายสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การอภิปรายกลุ่มใหญ่ (Open - forum Discussion) ใช้ในการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนจำนวนมาก กล่าวคือ กลุ่มผู้เรียนมากกว่า 35 คนขึ้นไป การอภิปรายแบบนี้จะใช้ร่วมกับการสอนแบบอื่น เช่น การบรรยายหมู่ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดและเตรียมพร้อมเพื่อการอภิปราย จากนั้นผู้สอนจึงเสนอประเด็นเพื่อการอภิปรายทีละประเด็น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง อาจให้แสดงความจำนงโดยการยกมือขึ้น แล้วเรียกให้อภิปรายทีละคนเป็นต้น นอกจากนี้การนำวิธีการอภิปรายไปใช้ในกลุ่ม ยังสามารถทำได้ ดังนี้ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน, 2524 อ้างถึงใน ศศวรรณ รื่นเริง, 2538; สิริวรรณ ศรีหพล และพันทิพา อุทัยสุข, 2534 อ้างถึงใน แจ่มจันทร์ วรรณภีร์, 2546)

1.1 การอภิปรายซักถามทั่วไป เป็นการเปิดโอกาสให้ที่ประชุมใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการอภิปรายแบบนี้ไม่มีความจำเป็นหรือเป็นไปได้ที่ทุกคนจะมีส่วนร่วมในการอภิปราย แต่จะมีผู้เรียนเป็นบางคนหรือบางกลุ่มเท่านั้นเป็นตัวแทนร่วมอภิปราย

1.2 การอภิปรายซักถามท้ายชั่วโมง วิธีการนี้เป็นส่วนประกอบของการบรรยายหรือเป็นส่วนประกอบในการสอนที่เชิญวิทยากรมาบรรยายหรืออภิปรายประกอบการดำเนินการอภิปราย ในลักษณะนี้ให้มีประสิทธิภาพ ควรจะมีการเตรียมหรือมอบหมายให้ผู้เรียนฟังและวิเคราะห์ตั้งประเด็นสำหรับอภิปรายไว้เช่นเดียวกัน

1.3 การซุบซิบปรึกษา วิธีการนี้จะมีผู้ร่วมอภิปรายประมาณ 3 - 6 คน อาจจะเป็นคนที่นั่งแถวเดียวกัน หรือนั่งคนละแถวแต่สามารถหันหน้ารวมกลุ่มปรึกษากันเมื่ออภิปรายจบ ตัวแทนของแต่ละกลุ่มจะต้องเป็นผู้สรุปผลการอภิปรายและข้อเสนอแนะ โดยครูจะเป็นผู้สรุปอีกครั้งหนึ่ง

2. การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small - group Discussion) เป็นการอภิปรายที่แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ประมาณ 6 - 12 คน (ศศวรรณ รื่นเริง, 2538) หรือไม่เกิน 20 คน แล้วแต่วินิจฉัยของผู้สอน แล้วให้แต่ละกลุ่มไปปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่มตนเอง มีเทคนิคการสอนหลายประการ แต่ละเทคนิคมีจุดมุ่งหมายต่างกัน ผู้สอนควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน วิธีการที่นิยมใช้ วิภา สุวรรณรัตน์ (2545) ได้สรุปไว้ มีดังนี้

2.1 การอภิปรายทบทวน เป็นการอภิปรายที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนที่ยังไม่เข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หลังจากที่ได้ศึกษาประเด็นนั้น ๆ หรือหลังจากที่อ่านหนังสือหรือบทความที่ได้รับมอบหมายไปแล้ว ผู้สอนอาจให้มีการอภิปรายกลุ่มย่อยอีกครั้งเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสซักถาม อภิปรายประเด็นปัญหาที่สงสัย แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน และได้ทบทวนเรื่องดังกล่าวให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้สอนจะได้มีโอกาสกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในวิชานั้น ๆ มากขึ้น สามารถใช้ได้กับทุกสาขาวิชา ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการอภิปรายทบทวนนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนได้ประเมินสิ่งที่เรียนรู้เข้าใจมาแล้ว ขนาดของ

กลุ่มและระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกลุ่มแบบนี้ไม่จำกัด (ศศวรรณ รื่นเริง, 2538 และวิภา สุวรรณรัตน์, 2545)

2.2 การทำงานกลุ่มย่อย เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้เป็นกลุ่มเฉพาะเรื่อง หรือเป็นการแก้ปัญหา และเป็นการให้ผู้เรียนเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีผู้สอนมอบหมายงานให้กลุ่ม ผู้เรียนไปศึกษาหาความรู้มาก่อนจากนอกห้องเรียน ผู้เรียนจะเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่มเพราะผู้เรียน จะต้องร่วมกันวางแผนงานของกลุ่ม แบ่งกันทำงานตั้งแต่ต้นจนจบ โดยผู้เรียนจะต้องรายงานผู้สอนเป็น ระยะเวลา ผู้สอนมีบทบาทในการให้คำแนะนำและสังเกตการทำงานของกลุ่ม ขนาดของกลุ่มควรมีสมาชิกไม่เกิน 12 คน เพราะอาจทำให้การทำงานล่าช้าได้ ส่วนเวลาในการทำงานกลุ่มขึ้นอยู่กับงานที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นวิธีการสอนแบบนี้เหมาะสมที่จะใช้กับการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน สามารถนำมาใช้กับการสอนที่ผู้สอนมีเวลาสอนในช่วงเรียนน้อย และต้องการให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง

2.3 การวิเคราะห์ปัญหาเป็นกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา โดยร่วมกันอภิปรายกับผู้สอนและเพื่อนผู้เรียนด้วยกัน สามารถวิจารณ์ความคิดของตนเองและผู้อื่นได้อย่าง มีเหตุผล เป็นวิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาการคิด โดยเริ่มต้นจากผู้สอนเป็นผู้เสนอปัญหาให้ผู้เรียน หรือผู้เรียนร่วมกับผู้สอนช่วยกันเลือกปัญหา ต่อจากนั้นสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันหาวิธีแก้ปัญหา โดยร่วมกันวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน ผู้สอนจะต้องพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ ชี้แจงความคิดของตนที่แสดงออกมาให้ได้มากที่สุด การรวมกลุ่มแบบนี้จะเป็นกลุ่มเล็ก มีสมาชิกประมาณ 5 - 9 คน ระยะเวลาที่เหมาะสมประมาณ 30 นาที ดังนั้นวิธีนี้เหมาะสมที่จะใช้นำมาใช้ในการสอนที่ต้องการ ให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาอย่างกว้างขวาง ละเอียดลึกซึ่ง และมีความเป็นประชาธิปไตย

2.4 กลุ่มซินติเคท การสอนแบบนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาวิธีการแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน โดยผู้สอนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 3 - 6 คน แล้วมอบหมายให้ แก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้สอนเป็นผู้มอบเอกสารค้นคว้าต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจะต้องร่วมกันศึกษาวิธีแก้ไข จากเอกสารเหล่านั้นภายในเวลาที่กำหนดให้ ผู้เรียนจะต้องแบ่งงานกันทำแล้วจึงมาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนแต่ละกลุ่มอาจเหมือนหรือต่างกันได้ เมื่อแก้ไขปัญหาเสร็จแล้วจะมีการ รายงานกลุ่ม ดังนั้นวิธีการนี้ผู้เรียนจะมีความสะดวกในการค้นหาคำตอบ เพียงแต่ไม่ได้ฝึกการคิดแก้ปัญหา ด้วยตนเอง

2.5 การระดมสมอง การสอนแบบนี้เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดและแสดงการคิดอย่าง อิสระเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา รวมทั้งเพื่อการเรียนรู้จากผู้เรียนด้วยกัน ในการจัดอภิปรายผู้สอนจะเป็น ผู้เสนอประเด็นเพื่อพิจารณา หรือตั้งปัญหาขึ้นมาเพื่อให้กลุ่มร่วมกันเสนอแนะตามแนวคิดของตน ซึ่งอาจจะ ไม่ต้องอภิปรายกันอย่างกว้างขวางก็ได้ เมื่อมีผู้เสนอข้อคิดหรือวิธีการแก้ปัญหาแล้ว จะมีผู้ที่รวบรวม ข้อเสนอเหล่านี้ไว้บนกระดานหรือกระดาน้ำของตนเอง ต่อจากนั้นผู้สอนหรือผู้เรียนที่ได้รับมอบหมายจะ

รวบรวมข้อเสนอแนะเหล่านั้นเป็นหมวดหมู่แล้วนำเสนอกลุ่มต่อไป การอภิปรายกลุ่มแบบนี้ไม่ควรมีสมาชิกจำนวนมากนัก ควรมีประมาณ 8 - 12 คน หากกลุ่มใหญ่มากกว่านี้ การระดมสมองจะทำได้ไม่ทั่วถึง ระยะเวลาที่ใช้ประมาณ 10 - 20 นาที วิธีการสอนแบบนี้อาจทำให้แก้ไข้ปัญหาได้ไม่กว้างขวางนัก เพราะไม่ได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางหรือวิจารณ์ความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล

อย่างไรก็ตาม ศศวรรษ รื่นเรือง (2538) ได้สรุปการอภิปรายในกลุ่มย่อย โดยมีวิธีการที่แตกต่างจากที่ วิภา สุวรรณรัตน์ (2545) ได้สรุปไว้ โดยวิธีการที่แตกต่าง ได้แก่

1. การเขียนปัญหา เป็นวิธีการของการนำการอภิปรายมาใช้ในการเรียนการสอน โดยเพื่อบอกให้ทุกคนได้มีโอกาสพูดและแก้ความกระตาคอของสมาชิก

2. การอภิปรายกรณีเรื่อง เป็นการให้ผู้เรียนอภิปรายปัญหาใดปัญหาหนึ่ง เพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุผล การวิพากษ์วิจารณ์ความคิดของบุคคลอื่น และเรียนจากคำอภิปรายของเพื่อน ๆ และครู ลักษณะของกลุ่มแบบนี้ไม่ควรเกิน 15 คน

3. การอภิปรายโดยอิสระ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินการอภิปรายเอง โดยมีประธานกลุ่ม ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นเพียงสมาชิกคนหนึ่งในห้องเท่านั้นและจะทำหน้าที่ช่วยสรุปหรือแก้ไข้ปัญหาเมื่อจำเป็น เนื้อเรื่องจะถูกกำหนดโดยกลุ่มและสรุปโดยกลุ่ม เป็นการฝึกฝนกระบวนการอภิปรายโดยแท้จริง

จากข้อมูลที่ได้ศึกษาได้รวบรวมและศึกษารูปแบบการวิจัยทั้งหมดผู้ศึกษาสรุปรูปแบบการอภิปราย จากที่ได้ศึกษาในข้างต้น ดังนี้

ตารางที่ 2.1 สรุปและวิเคราะห์รูปแบบการอภิปรายตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ

รูปแบบ	วิธีการ	จำนวนสมาชิก	เวลา	จุดเด่น
	การอภิปรายซักถามทั่วไป	35 คนขึ้นไป	-	เปิดโอกาสให้ที่ประชุมใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
การอภิปรายกลุ่มใหญ่	การอภิปรายซักถามท้ายชั่วโมง	-	15 - 20 นาที	เป็นส่วนประกอบของการบรรยายหรือเป็นส่วนประกอบในการสอนที่เชิญวิทยากรมาบรรยายหรืออภิปรายประกอบ

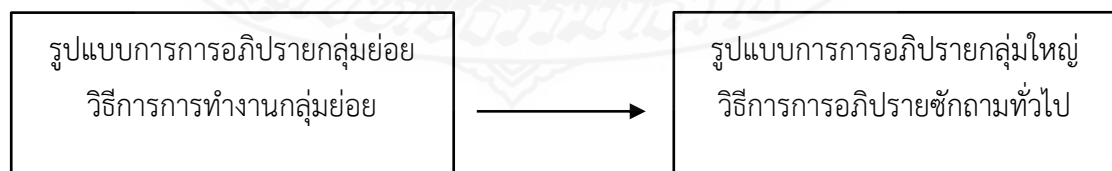
ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

รูปแบบ	วิธีการ	จำนวนสมาชิก	เวลา	จุดเด่น
	การชุบชิบปรึกษา	3 - 6 คน	-	แต่ละกลุ่มสามารถปรึกษา กันได้ และมีตัวแทนของแต่ละ กลุ่มเป็นผู้สรุปผลการอภิปราย
	การอภิปรายทบทวน	6 - 10 คน	ไม่จำกัด	ผู้เรียนได้มีโอกาสซักถาม อภิปรายประเด็นปัญหาที่สงสัย สามารถใช้ได้กับทุกสาขาวิชา
	การทำงานกลุ่มย่อย	ไม่เกิน 12 คน	ขึ้นอยู่กับ งาน	ผู้เรียนได้ไปศึกษาค้นคว้านอก ห้องเรียน สามารถนำมาใช้กับ การสอนที่ผู้สอนมีเวลาสอนใน ชั่วโมงเรียนน้อย และต้องการ ให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง
การอภิปราย กลุ่มย่อย	การวิเคราะห์ปัญหา เป็นกลุ่ม	5-9 คน	30 นาที	เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาการคิด เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ ปัญหาอย่างกว้างขวาง ละเอียดลึกซึ้ง และมีความเป็น ประชาธิปไตย
	กลุ่มซินดิเคต	3 - 6 คน	-	ผู้เรียนจะมีความสะดวกในการ ค้นหาคำตอบ แต่จะไม่ได้ฝึก การคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
	การระดมสมอง	8 - 12 คน	10 - 20 นาที	ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างอิสระ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา
	การเวียนปัญหา	-	-	เน้นให้ทุกคนได้มีโอกาสพูด และแก้ความกระตาคอยของ สมาชิก

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

รูปแบบ	วิธีการ	จำนวนสมาชิก	เวลา	จุดเด่น
	การอภิปรายกรณีเรื่อง	ไม่เกิน 15 คน	-	เพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุผล การวิพากษ์วิจารณ์ความคิดของบุคคลอื่น และเรียนจากคำอภิปรายของเพื่อน ๆ และครู
	การอภิปรายโดยอิสระ	-	-	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินการอภิปรายเอง เป็นการฝึกฝนกระบวนการอภิปรายโดยแท้จริง

จากตารางที่ 2.1 สรุปรูปแบบการอภิปรายต่าง ๆ ผู้ศึกษาจะนำรูปแบบการอภิปรายไปจัดการเรียนการสอนจำนวน 2 รูปแบบโดยการจัดกิจกรรมในช่วงแรกจะใช้รูปแบบการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยใช้วิธีการการทำงานกลุ่มย่อย เนื่องจากระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนมีจำกัดการอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลมาประกอบการอภิปรายด้วยตนเอง และด้วยจำนวนสมาชิกที่มีน้อยจะส่งผลให้ผู้เรียนได้อภิปรายกันอย่างทั่วถึง ในช่วงท้ายของกิจกรรมใช้รูปแบบการอภิปรายกลุ่มใหญ่ โดยใช้วิธีการการอภิปรายซักถามทั่วไปเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการนำเสนอประเด็นและผลการอภิปรายกลุ่มย่อยให้ผู้เรียนคนอื่นได้เรียนรู้และอภิปรายซักถามในประเด็นที่ตนเองสนใจ ดังนั้นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงใช้กระบวนการอภิปรายกลุ่มย่อยและอภิปรายกลุ่มใหญ่ตามลำดับ ดังแผนผัง

ภาพที่ 2.1 กระบวนการอภิปรายกลุ่มย่อยและอภิปรายกลุ่มใหญ่

1.4 ขั้นตอนการสอนแบบอภิปราย

กองวิจัยการศึกษา (2535), สุจิตรา กาญจนนิวาสน์ (2544), แจ่มจันทร์ วรรณภีร์ (2546), ทิศนา ขมณี (2547) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบอภิปรายมีทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ขั้นเตรียมการอภิปราย เป็นขั้นที่มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในหลายประเด็น ประกอบด้วย หัวข้อการอภิปราย รูปแบบการอภิปราย ข้อมูลที่มีความต้องใช้ประกอบการอภิปราย ตลอดจนการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม สื่อ และอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการอภิปราย

Akshanya R. Nair (2019) ได้แนะนำขั้นเตรียมการอภิปรายไว้ว่า ขั้นเตรียมนั้นเปรียบเสมือนการละลายพฤติกรรมของนักเรียนก่อนทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญก่อนที่ครูจะให้หัวข้อหรือคำถามเพื่ออภิปราย ประกอบกับการอธิบายอย่างชัดเจน ซึ่งแนะนำแนวทางในการอภิปรายโดยใช้คำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด

นอกจากนี้ The Teaching Center of Washington University in St. Louis (2019) ยังได้กล่าวถึงเรื่องการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ การจัดที่นั่งให้สมาชิกในกลุ่มอภิปรายได้มองเห็นและสามารถพูดคุยกันได้ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการให้สมาชิกได้มีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การทำกิจกรรมอภิปรายร่วมกันได้ หลังจากนั้นครูจึงเริ่มอธิบายกฎระเบียบ บอกผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเมื่อจบการอภิปราย ให้นักเรียนวางแผนและเตรียมการอภิปรายโดยครูบอกจุดมุ่งหมายและกระตุ้นให้นักเรียนวางแผนการในแต่ละขั้นตอนนำมาซึ่งโครงร่างในการอภิปราย ซึ่งในทุกกระบวนการนั้นครูเป็นผู้ยิงคำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

2. ขั้นดำเนินการอภิปราย เป็นขั้นที่ผู้สอนมีบทบาทในการประสานหรือให้คำแนะนำการอภิปราย เช่น การบอกหัวข้อการอภิปรายให้ชัดเจน การบอกวิธีการอภิปรายที่ใช้ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย

The Teaching Center of Washington University in St. Louis (2019) ได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการอภิปรายไว้ โดยครูมีบทบาทในการควบคุมขั้นตอนต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. การให้ประเด็นหลักในการอภิปราย
2. การนำประเด็นการอภิปรายเข้าสู่กระบวนการต่าง ๆ
3. การอำนวยความสะดวกโดยครู เช่น การพูดชี้แนะ การชี้ให้เห็น หรือการยกตัวอย่างเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแนวคิดในการอภิปราย
4. การควบคุมบรรยากาศในการอภิปราย โดยให้สมาชิกในกลุ่มพูดคุยหรือถกเถียงกันเพื่อขยายขอบข่ายทางความคิดในประเด็นที่อภิปราย
5. การชี้แนะแบบกัลยาณมิตรเมื่อนักเรียนเกิดความเข้าใจที่คาดเคลื่อนในบางประเด็น เคารพทุกความคิดเห็น และเป็นผู้ฟังที่ดี

6. การให้นักเรียนเป็นผู้ตอบคำถามนั้น ๆ เอง โดยอาจใช้วิธีการสุ่ม เรียกตอบ หรือหาอาสาสมัครในการตอบ เป็นต้น

นอกจากนี้ Akshanya R. Nair (2019) ยังได้กล่าวถึงชั้นอภิปรายไว้ว่า ประกอบด้วย

- 1) การสร้างบรรยากาศในการอภิปราย เช่น การแบ่งกลุ่ม การจัดที่นั่ง การละลายพฤติกรรม 2) การเสนอประเด็นการอภิปราย 3) การถามคำถามเพื่อให้นักเรียนในให้นิยามหรือคำจำกัดความของสิ่งที่จะอภิปราย 4) การให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น 5) การรอคำตอบ 6) การกำกับ ติดตาม ดูแลตลอดการอภิปราย และ 7) การปิดการอภิปราย สรุปประเด็น และประเมินผลการอภิปราย

ทั้งนี้ บทบาทสำคัญของครูคือเป็นผู้อำนวยความสะดวก การถามคำถามของครูนั้นจะต้องเป็นคำถามที่มีการเตรียมการไว้แล้วเป็นอย่างดี เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การแบ่งกลุ่มก็ถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เทคนิคในการแบ่งกลุ่มรูปแบบต่าง ๆ เช่น แบ่งกลุ่มตามความสนใจ แบ่งกลุ่มตามความสามารถ แบ่งกลุ่มแบบสุ่ม แบ่งกลุ่มตามประสบการณ์ แบ่งกลุ่มตามเพศ แบ่งกลุ่มแบบเจาะจง เป็นต้น นอกจากนี้ การปรับพื้นฐานให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องที่จะอภิปรายก็เป็นอีกหนึ่งกระบวนการที่สำคัญไม่แพ้กัน

3. ชั้นสรุป เป็นชั้นที่จะมีการสรุปผลการอภิปรายจากการอภิปรายของผู้อภิปรายซึ่งได้เสนอแนวคิดหรือความคิดเห็นตลอดการอภิปราย โดยผู้สอนอาจถามคำถามเพื่อนำการสรุปการอภิปรายให้ได้สาระสำคัญก็ได้ จากนั้นนำมาสู่การสรุปบทเรียนโดยผู้สอนอาจเสริมแทรกความรู้ พร้อมทั้งตั้งประเด็นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดหลักจากการดำเนินกิจกรรม

The Teaching Center of Washington University in St. Louis (2019) ได้แนะนำวิธีการสรุปไว้ 2 ขั้นตอน คือ 1) การทบทวนความคิดที่อภิปรายใหม่อีกครั้ง และ 2) การพูดคุยระหว่างสมาชิกหากได้แนวคิดใหม่จากการทบทวน หรือพูดคุยเพื่อต่อยอดแนวคิดเดิม ก่อนปิดการอภิปราย

จากการสรุปขั้นตอนดังกล่าวจึงได้ทำตารางสรุปเพื่อให้เกิดความกระชับจากการนำหลักการที่อ้างอิงมาปรับใช้ เพื่อนำไปปรับใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมดังนี้

ตารางที่ 2.2 สัเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบอภิปราย

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	The Teaching Center of Washington University in St. Louis (2019)	Akshanya R. Nair (2019)
1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน	1) การละลายพฤติกรรมของนักเรียนก่อนทำกิจกรรม	1) การสร้างบรรยากาศในการอภิปราย

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	The Teaching Center of Washington University in St. Louis (2019)	Akshanya R. Nair (2019)
2) ชั้นอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย	1) การให้ประเด็นหลักในการอภิปราย 2) การนำประเด็นการอภิปราย เข้าสู่กระบวนการต่าง ๆ 3) อธิบายกฎระเบียบ บอกรผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเมื่อจบการอภิปราย	1) การเสนอประเด็นการอภิปราย 2) การถามคำถามเพื่อให้ นักเรียนให้นิยามหรือคำจำกัดความของสิ่งที่จะอภิปราย
3) ชั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อย	1) การอำนวยความสะดวกโดยครู 2) การควบคุมบรรยากาศในการ	1) การให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น
4) ชั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มใหญ่	อภิปราย โดยให้สมาชิกในกลุ่มพูดคุยหรือถกเถียงกันเพื่อขยายขอบข่ายทางความคิดในประเด็นที่อภิปราย 3) การชี้แนะแบบกัลยาณมิตรเมื่อนักเรียนเกิดความเข้าใจที่คาดเคลื่อนในบางประเด็น เคารพทุกความคิดเห็น และเป็นผู้ฟังที่ดี 4) การทบทวนความคิดที่อภิปรายอีกครั้ง 5) การพูดคุยระหว่างสมาชิกหากได้แนวคิดใหม่จากการทบทวน หรือพูดคุยเพื่อต่อยอดแนวคิดเดิม	2) การรอคำตอบ 3) การกำกับ ติดตาม ดูแลตลอดการอภิปราย
5) ชั้นสรุปกิจกรรม	1) การให้นักเรียนเป็นผู้ตอบคำถามนั้น ๆ เอง โดยอาจใช้วิธีการสุ่มเรียกตอบ หรือหาอาสาสมัครในการตอบ เป็นต้น	1) การปิดการอภิปรายสรุปประเด็น และประเมินผลการอภิปราย

เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนสอนโดยเฉพาะในขั้นตอนการอภิปรายมีรายละเอียดมากและบางขั้นตอนที่มีความคล้ายคลึงกัน ผู้ศึกษาจึงได้สรุปขั้นตอนในขั้นตอนการอภิปรายเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นตอนอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย
3. ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มย่อย
4. ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มใหญ่
5. ขั้นสรุปกิจกรรม

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการตั้งคำถามเพื่อใช้ในการอภิปราย

2.1 ความหมายของการตั้งคำถาม

วรวรรณ เจริญทอง (2555) กล่าวถึงการใช้คำถามไว้ว่า เป็นเทคนิคสำคัญในการเสาะแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ หรืออาจกล่าวได้ว่า การใช้คำถามเป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน เพราะเป็นการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด การตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิด สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี การถามเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ สอดคล้องกับความคิดของ จิราพร อัครสมพงษ์ (2556) ที่กล่าวไว้ว่าการถามคำถามที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ได้ดี โดยเฉพาะหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาฉบับปัจจุบัน มุ่งให้ผู้เรียนได้คิด ได้แก้ปัญหา ได้วิเคราะห์ ได้หาแนวทางเลือกปฏิบัติที่เหมาะสม ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องมีทักษะในการถามคำถามที่มีประสิทธิภาพ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและคิดเป็นดังที่หลักสูตรมุ่งหมายไว้ นอกจากนี้การใช้คำถาม ยังทำให้ครูผู้สอนได้ข้อมูลป้อนกลับทั้งด้านการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการทบทวน การเชื่อมโยงระหว่างความคิดต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการสอนต่อไป

โดยสรุปแล้ว การใช้คำถามเป็นเทคนิคหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความคิดของผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มุ่งให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา การตั้งคำถามที่ดีและมีประสิทธิภาพจึงเป็นทักษะที่สำคัญของผู้สอนในกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.2 ความสำคัญของการใช้คำถาม

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545) อธิบายความสำคัญของการใช้คำถาม ดังนี้

1. ใช้เป็นสื่อสำหรับสำรวจและทบทวนพื้นความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของนักเรียน คำตอบของนักเรียนจะเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนการสอนบทเรียนใหม่และประสบการณ์ใหม่

2. ใช้กระตุ้นความสนใจของนักเรียน ครูอาจใช้คำถามเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนได้ทุกขั้นตอนในการเรียนการสอน เช่น การใช้คำถามเพื่อเริ่มต้นบทเรียน ถามให้นักเรียนสังเกต ให้ยกตัวอย่าง ใช้เป็นสื่อเชื่อมโยงหรือเริ่มต้นการสนทนาระหว่างครูกับนักเรียน เพราะนักเรียนจะตอบคำถามของครูได้หากสนใจเรียนตลอดเวลา

3. ใช้เสริมสร้างความสามารถทางความคิดให้แก่ นักเรียน ช่วยให้นักเรียนฝึกคิดหาคำตอบ หาเหตุผล และหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

4. คำถามที่ดีจะช่วยให้มีการอภิปรายต่อเนื่อง เป็นการขยายความคิดและแนวทางในการเรียนรู้และข้อสรุปหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ

5. การใช้คำถาม ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น ทำให้นักเรียนมีโอกาสตอบคำถาม เสนอความคิดเห็นและตั้งคำถาม รวมทั้งได้ร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย

6. ช่วยให้นักเรียนพยายามค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมเพื่อที่จะนำมาตอบคำถามของครู

7. ใช้ช่วยทบทวนหรือสรุปบทเรียนให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน

8. ใช้ช่วยประเมินผลการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู

2.3 ลักษณะการใช้คำถามที่ดี

ชาติณี ศิริพงษ์ไทย (2555) ได้ศึกษาและรวบรวมลักษณะของการใช้คำถามที่ดีไว้ว่า นอกจากผู้สอนต้องรู้จักการใช้คำถามประเภทต่าง ๆ แล้วควรต้องรู้จักใช้ทั้งคำถามระดับต่ำหรือง่ายปนกับคำถามระดับสูง หรือคำถามยาก เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนคิดทั้งง่ายและยากขึ้นเป็นลำดับ เพื่อพัฒนาสู่การเป็นผู้มีความสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เพื่อที่จะสามารถตัดสินใจ จะทำอะไร หรือแก้ปัญหาได้อย่างมีหลักการและถูกต้อง นอกจากการฝึกใช้ประเภทคำถามแล้ว ยังต้องฝึกการถามในลักษณะดี หลีกเลี่ยงลักษณะไม่ดี ลักษณะการใช้คำถามที่ดี มีดังต่อไปนี้

1. เตรียมคำถามล่วงหน้า เพราะจะสามารถถามได้อย่างเรียงลำดับตามความง่ายยากตามลำดับเนื้อหา และช่วยให้มีความมั่นใจในการถาม

2. ถามอย่างมั่นใจโดยใช้ภาษาชัดเจน กะทัดรัด

3. ถามแล้วต้องมีเวลารอคอย ประมาณ 3 วินาที เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทั้งเก่งและไม่เก่งได้คิดอย่างทั่วถึง จากนั้นจึงเรียกชื่อผู้เรียนให้ตอบคำถาม ไม่กำหนดผู้ตอบก่อนถามคำถาม

4. ถามทีละคน และตอบทีละคน แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตอบหลาย ๆ คน ในคำถามเดียวกันถามแล้วไม่ทวนคำถาม และไม่ทวนคำตอบ

5. ควรใช้ท่าทาง เสียงประกอบการถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ

6. ควรใช้คำถามปูพื้น เมื่อตอบคำถามแรกไม่ได้

7. ควรใช้คำถามง่ายและยากปนกันในการสอนครั้งหนึ่ง ๆ

8. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามผู้สอน

อย่างไรก็ตามผู้สอนที่มีทักษะการใช้คำถาม หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ และความเข้าใจ ประเภทของคำถามต่าง ๆ รวมทั้งรู้ลักษณะที่ดีของการถาม และรู้วิธีหลีกเลี่ยงลักษณะที่ไม่ดีของการถาม และต้องเป็น ผู้สามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในการถามคำถามผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

2.4 เทคนิคการใช้คำถาม

การถามคำถามนั้น ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการถามคำถามของผู้สอนเป็นสำคัญประการหนึ่ง ถ้าผู้สอนมีทักษะและเทคนิคในการถามคำถามจะทำให้การเรียนการสอนมีคุณค่า เทคนิคในการใช้คำถามอาจสรุปได้ดังนี้ (พันทิพา อุทัยสุข, 2532)

1. ในการถามไม่ควรเจาะจงผู้ตอบหรือถามผู้เรียนตามลำดับ เพราะการรู้ตัวมาก่อนว่าจะตอบเมื่อใดนั้นจะทำให้ผู้ตอบไม่สนใจคำถามอื่น ๆ การเรียนรู้จึงไม่เกิดขึ้น
2. ในการใช้คำถามไม่ควรถามซ้ำผู้เรียนคนเดิมบ่อยครั้ง เพราะการปฏิบัติดังนี้ผู้เรียนคนอื่น ๆ จะเกิดความน้อยใจที่ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของตน จึงทำให้ไม่สนใจบทเรียน
3. ในการตั้งคำถามไม่ควรเร่งรัดคำตอบจากผู้เรียน เมื่อถามคำถามไปแล้ว ควรเปิดโอกาสให้เด็กหยุดคิดค้นหาคำตอบบ้าง
4. การใช้คำถามควรใช้น้ำเสียงเร้าใจผู้ตอบ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากตอบมากขึ้น
5. ขณะที่ผู้ตอบหยุดคิดหรือลังเลในการที่จะตอบออกไป ครูควรให้กำลังใจส่งเสริมไม่คาดคั้นคำตอบหรือแสดงความเบื่อหน่าย หรือเรียกผู้อื่นตอบแทนเพราะจะทำให้ผู้เรียนเสียกำลังใจ
6. ในการตอบคำถามหนึ่ง ผู้สอนไม่ควรคิดว่าต้องให้ผู้เรียนคนเดียวตอบ คำถามนั้นควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหลาย ๆ คนได้ตอบ เพราะจะเป็นการกระจายความคิดและทำให้มีข้อสรุปที่ดี
7. ในการตอบคำถามของผู้เรียนอาจได้คำตอบที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือไม่ค่อยมีเหตุผลนัก ผู้สอนควรหาวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถหาคำตอบที่ถูกต้องได้ ไม่ควรปล่อยให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างผิด ๆ ต่อไป โดยอาจถามคำถามใหม่หรืออธิบายเพิ่มเติม
8. คุณค่าของการสอนโดยใช้คำถามจะหมดไป ถ้าครูเป็นผู้ถามเองตอบเอง หรือถามคำถามในลักษณะที่ทบทวนความจำผู้เรียนมากเกินไป
9. สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกอยากจะมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม
10. ในการตอบคำถามหนึ่ง ๆ ควรให้ผู้เรียนช่วยกันหาคำตอบในหลาย ๆ แนว ไม่ควรจำกัดเฉพาะคำตอบเดียว
11. ใช้คำถามที่ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอ
12. ควรวิเคราะห์คำถามที่ถามไปแล้วเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในโอกาสอื่น ๆ ต่อไป

2.5 ประเภทของคำถาม

นักการศึกษาได้จำแนกประเภทของคำถามหลากหลายแบบ ขึ้นกับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกประเภท ดังเช่น

1. ใช้ความง่ายความยากเป็นเกณฑ์ สามารถจำแนกเป็นคำถามง่ายและคำถามยาก คำถามระดับต่ำและคำถามระดับสูง
2. ใช้ประเภทคำตอบของคำถามเป็นเกณฑ์ คือ คำตอบที่แน่นอนกับคำตอบที่ไม่ใช่คำตอบที่แน่นอน สามารถจำแนกเป็นคำถามแคบและคำถามกว้าง
3. ใช้แนวคิด เบนจามิน บลูม กำหนดระดับขั้นการคิดในพุทธิพิสัย จะแบ่งประเภทคำถามตามระดับขั้นของการใช้ความคิดในพุทธิพิสัย
4. ใช้แนวคิดการสืบสอบด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเกณฑ์ จะแบ่งประเภทคำถามตามแนวการสืบสอบด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แต่ละทักษะ

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545) ได้สรุปและจัดประเภทของคำถาม ตามแนวคิดของ เบนจามิน บลูม โดยแบ่งคำถามเป็น 6 ประเภท คือ

1. ถามความรู้ คำถามที่มีคำตอบแน่นอน ถามเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเท็จจริง คำจำกัดความ คำนิยาม คำศัพท์ กฎ ทฤษฎีถามเกี่ยวกับใคร (who) อะไร (what) เมื่อไร (when) ที่ไหน (where) รวมทั้งใช่หรือไม่ เช่น มนุษย์สัมพันธ์หมายถึงอะไร ผู้ค้นพบทฤษฎีสัมพันธภาพคือใคร
2. ถามความเข้าใจ คำถามที่ต้องใช้ความรู้ ความจำมาประกอบเพื่ออธิบายด้วยคำพูดของตนเอง เป็นคำถามที่สูงกว่าถามความรู้ เช่น จงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการแพร่และการออสโมซิส จงอธิบายลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดี
3. ถามการนำไปใช้ คำถามที่นำความรู้และความเข้าใจไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ เช่น ท่านจะมีวิธีประหยัดน้ำในครอบครัวของท่านได้หรือไม่ อย่างไร เมื่อเข้าชมพิพิธภัณฑ์ท่านควรปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง
4. ถามการวิเคราะห์ คำถามที่ให้จำแนกแยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยส่วนย่อยอะไรบ้าง โดยอาศัยหลักการ กฎ ทฤษฎี ที่มาของเรื่องราว หรือเหตุการณ์นั้น เช่น สาเหตุสำคัญใดบ้างที่ทำให้เยาวชนเสพยาเสพติด มูลเหตุสำคัญที่ทำให้สถิติการมีสุขภาพจิตไม่ดีของคนในกรุงเทพฯ สูงขึ้นคืออะไร
5. ถามการสังเคราะห์ คำถามที่ใช้กระบวนการคิด เพื่อสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อย ๆ ขึ้นเป็นหลักการ หรือแนวคิดใหม่ เช่น จงสรุปหลักการถนอมอาหาร จากการศึกษาจสรุปผลเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดมะเร็ง

6. การประเมินค่า คำถามที่ให้นักเรียนตีคุณค่าโดยใช้ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์ เพื่อประเมินค่าสิ่งเหล่านั้น เช่น ความคิดเห็นของเพื่อนคนใด เหมาะสมที่สุด ผลการทำโครงการวิทยาศาสตร์ของกลุ่มใดดีที่สุด

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้เสนอแนวคิดในการใช้คำถามสำหรับเด็กปฐมวัยว่า คำถามเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เพราะคำถามจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดการคิด และสนใจต่อสื่อและสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว คำถามแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ คำถามระดับต่ำ และคำถามระดับสูง

1. คำถามระดับต่ำ

เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ซึ่งได้จากความจำและการสังเกต คำถามประเภทนี้มักมีคำตอบเดียว คำถามระดับต่ำแบ่งได้เป็น 6 ชนิด คือ

1.1 คำถามให้สังเกต เป็นคำถามที่ต้องการใช้ประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วน รวบรวมข้อมูลในการตอบคำถาม แต่ผู้ตอบต้องไม่เพิ่มความรู้เดิม หรือความคิดเห็นส่วนตัวลงไป

1.2 คำถามให้ทบทวนความจำ เป็นคำถามที่ผู้ตอบสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาตอบคำถาม

1.3 คำถามให้บอกความหมายหรือคำจำกัดความเป็นคำถามที่ใช้ตรวจสอบประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องคำศัพท์และความหมายของคำ ก่อนการจัดประสบการณ์ใหม่แก่ผู้เรียน

1.4 คำถามชี้บ่งเป็นคำถามที่กำหนดข้อมูลไว้หลายอย่าง แล้วให้เลือกข้อมูลอย่างหนึ่งที่เด็กต้องการนำมาเป็นคำตอบ

1.5 คำถามถามนำเป็นคำถามที่ใช้เน้นเรื่องที่ครูพูด และดึงความสนใจของเด็ก คำถามประเภทนี้มีมักนำไปสู่คำตอบ ใช่ จริง ถูก เป็นส่วนใหญ่

1.6 คำถามเร้าความสนใจ เป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบอย่างจริงจัง แต่ใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนให้เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้

คำถามระดับต่ำทั้ง 6 ชนิดดังกล่าว ยังมีความจำเป็นในห้องเรียนอยู่ไม่น้อย ทั้งนี้เพราะครูอาจเลือกใช้คำถามเพื่อทบทวนความจำ ใช้เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมไปสู่ประสบการณ์ใหม่ และเพื่อควบคุมกิจกรรมในห้องเรียนให้ดำเนินไปในทิศทางที่ต้องการ

2. คำถามระดับสูง

เป็นคำถามที่ส่งเสริมให้ผู้ตอบใช้ความคิด นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานสรุปหาคำตอบ ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และเกิดทักษะในการคิดอย่างมีระบบ

นอกจากนั้นยังเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น ตลอดจนกระตุ้นให้ได้ลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง คำถามระดับสูงแบ่งได้เป็น 7 ชนิด คือ

2.1 คำถามให้อธิบาย เป็นคำถามที่ผู้ตอบจะต้องนำความรู้ และประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานสรุปหาคำตอบ

2.2 คำถามให้เปรียบเทียบเป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้เด็กใช้ความคิดเปรียบเทียบของสองสิ่งว่า มีคุณสมบัติหรือลักษณะคล้ายกันหรือต่างกันอย่างไร คุณสมบัติที่นำมาเปรียบเทียบนั้น ได้แก่ รูปร่าง ลักษณะ สี ขนาด น้ำหนัก จำนวน ปริมาตร ความสูง ความยาว ความหนา รสชาติ กลิ่น ฯลฯ

2.3 คำถามให้จำแนกประเภท เป็นคำถามเพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักจัดกลุ่ม จัดหมวดหมู่ โดยใช้เกณฑ์ของตนเองหรือของผู้อื่น หรือบอกเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกลุ่มที่ผู้อื่นทำไว้ เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกลุ่มนี้อาจได้แก่ สี ขนาด รูปร่าง ประโยชน์ หรือวัสดุที่ใช้ หากเป็นภาพของสิ่งมีชีวิตอาจแบ่งตามอาหารที่อยู่อาศัย ลักษณะ เช่น สัตว์ 2 เท้า สัตว์ 4 เท้า และประโยชน์ เช่น สัตว์เลี้ยงไว้ใช้งาน เป็นต้น

2.4 คำถามให้ยกตัวอย่าง เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบบอกชื่อ หรือยกตัวอย่างของสิ่งที่กำหนดให้ โดยอาศัยทักษะการสังเกต และมีความรู้ความจำเรื่องต่าง ๆ เป็นพื้นฐานในการหาคำตอบ

2.5 คำถามให้วิเคราะห์ เป็นคำถามที่ให้เกิดค้นหาความจริงหรือแยกแยะเรื่องราวเพื่อหาสาเหตุและผลต่าง ๆ ของปัญหาที่เกิดขึ้น หรือให้นักเรียนได้คิดค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์

2.6 คำถามให้สังเคราะห์สังเคราะห์ หมายถึง การผสมรวมสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไปให้เกิดเป็นของใหม่ขึ้นมาเช่น การปรุงอาหาร การพูด การเขียนให้เป็นข้อความหรือเรื่องราวที่เป็นแนวคิดใหม่หรือพัฒนาของเก่าให้ดีขึ้น ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น คำถามให้สังเคราะห์ เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้เด็กใช้กระบวนการคิด เพื่อสรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อยขึ้นเป็นหลักการ

2.7 คำถามให้ประเมินค่า เป็นคำถามที่มีจุดมุ่งหมายให้ได้พิจารณาคุณค่าของสิ่งของก่อนตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักประเมินค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้กฎเกณฑ์ที่เป็นจริง และเป็นที่ยอมรับของสังคมแล้ว มาสนับสนุนความคิดเห็นของตนก่อนตัดสินใจ

2.6 ประโยชน์ของคำถาม

เมื่อพิจารณาประโยชน์ของคำถามทุก ๆ ด้าน พอลจะสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมทักษะทางการคิดให้แก่ผู้เรียน
2. เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียน ทำให้ผู้เรียนตื่นตัว สนใจเรียนดีขึ้น
3. ช่วยขยายความคิดและแนวทางในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

6. ปลุกฝังนิสัยรักการค้นคว้า เพื่อหาคำตอบจากคำถามที่ได้รับ
7. ใช้วัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการตั้งคำถามผู้ศึกษาเห็นว่าการตั้งคำถามจะเป็นเทคนิคที่สำคัญที่จะส่งเสริมให้การสอนแบบอภิปรายมีประสิทธิภาพมากขึ้นเนื่องจากการตั้งคำถามจะกระตุ้นความคิดของผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมุ่งให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย โดยคำถามที่ใช้ต้องเป็นคำถามระดับสูง ในประเภทของคำถามให้วิเคราะห์ ซึ่งเป็นคำถามที่ให้เกิดค้นหาความจริงหรือแยกแยะเรื่องราวเพื่อหาสาเหตุและผลต่าง ๆ ของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการตั้งคำถามดังกล่าวต้องมีลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

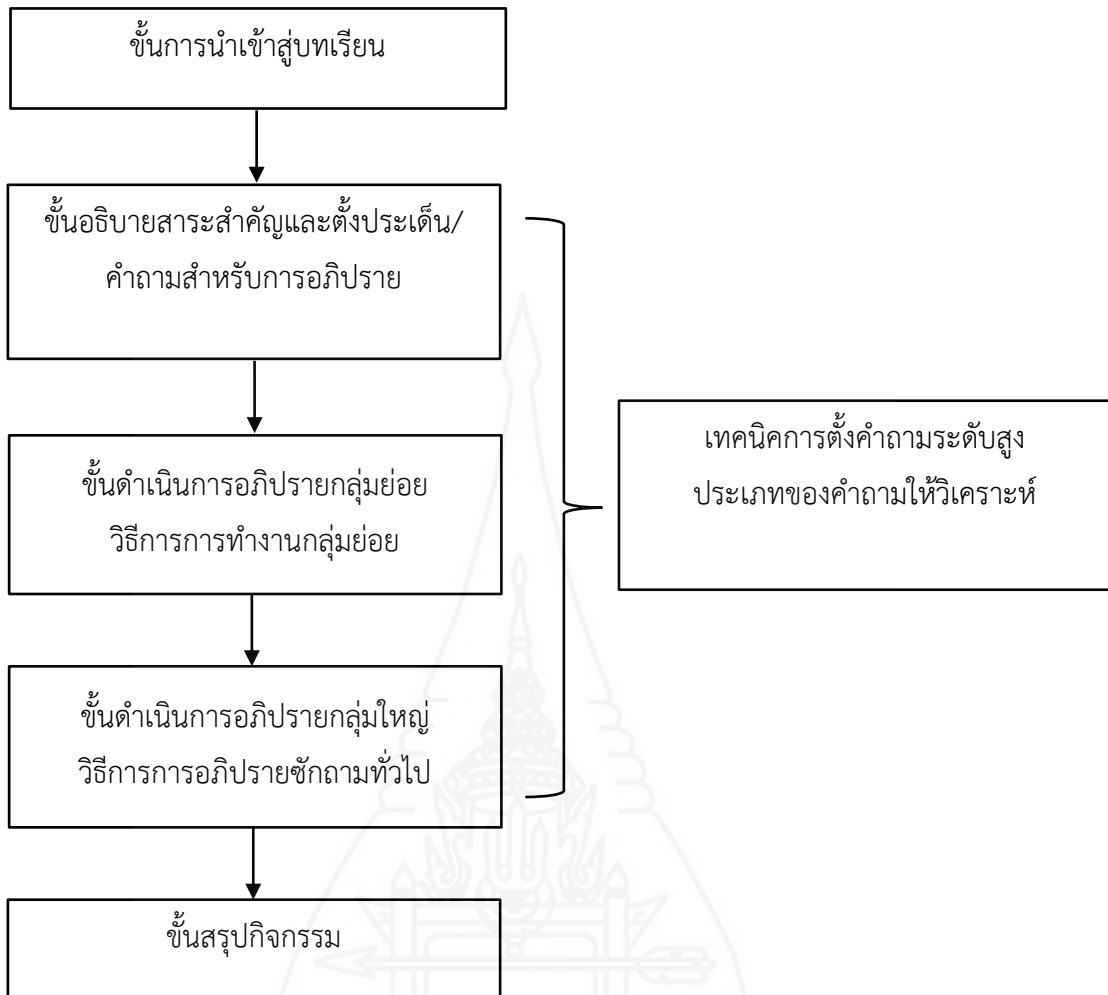
1. มีความมุ่งหมายให้แยกแยะเรื่องราวให้เป็นส่วนย่อย ๆ
2. หาความสัมพันธ์ของส่วนย่อยต่าง ๆ ด้วยหลักการหรือทฤษฎี
3. สามารถระบุหรืออธิบายความเหมือนหรือต่างของเรื่องราวได้
4. แยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็นจากข้อมูลต่าง ๆ ได้
5. จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลจากหลักการหรือความต้องการได้
6. นำเสนอแนวทางเพื่อวัตถุประสงค์หนึ่ง ๆ จากข้อมูลที่ได้แยกส่วนและจัดลำดับ

ความสำคัญของข้อมูล

7. ระบุปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาข้อมูลที่มีลักษณะร่วมกัน
8. ระบุมุมมอง อดี ค่า หรือเจตนาของ ผู้ผลิตสื่อ

เมื่อผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบอภิปรายมารวมกับเทคนิคในการตั้งคำถามแล้วจะได้วิธีการสอนจัดการที่จะนำไปสู่การทดลองโดยมีขั้นตอนตามแผนผังดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบอภิปรายร่วมกับเทคนิคในการตั้งคำถาม

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)

กนกกาญจน์ ชำนาญ (2557) ได้สรุปความจำเป็นของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่าเป็นเพราะการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสารและความรู้จำนวนมากทำให้มนุษย์มีความจำเป็นต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพื่อให้สามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และสามารถจำแนกแยกแยะลักษณะของข้อมูลข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและกาลเวลาได้ ข้อมูลดังกล่าวทำให้เข้าใจประเด็นหรือปัญหาที่จะนำไปสู่การค้นหาแนวทางที่ใช้ในการประเมินหรือแก้ไขปัญหาได้ บางสถานการณ์ต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งก่อนตัดสินใจทำอะไร โดยเฉพาะสถานการณ์ของโลกที่ต้องเผชิญประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนและต้องได้รับการแก้ไขปัญหาในเชิงลึก

ความสำคัญและความจำเป็นของการคิดวิเคราะห์ข้างต้น นำมาสู่การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยรายละเอียดมีดังนี้

3.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การวิเคราะห์หรือตรวจสอบอย่างละเอียดรอบคอบ โดยแยกเรื่องราวต่าง ๆ เป็นส่วน ๆ อย่างเหมาะสม หาจุดเด่น จุดด้อยของเรื่องนั้น และเสนอแนะสิ่งที่เหมาะสมอย่างเป็นธรรมและเป็นไปได้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) สอดคล้องกับนิยามของ ลัดดา ภูเกียรติ (2542) อ้างถึงใน สุมาลี หมวดยโสง (2554) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์เป็นการแยกแยะเรื่องราวหรือเหตุการณ์ โดยค้นหาความสำคัญของเรื่อง และค้นหาความสัมพันธ์ย่อย ๆ ว่ามีความเกี่ยวพันกันอย่างไร

นอกจากนี้ ลิขิต ธีรเวคิน (2542) อ้างถึงใน สุมาลี หมวดยโสง (2554) ยังได้เสนอว่า การคิดวิเคราะห์ต้องเริ่มจากแนวโน้มที่จะตั้งคำถามและพยายามหาคำตอบ หรือสามารถอธิบายได้ว่าการคิดวิเคราะห์จะต้องเริ่มสร้างจิตวิเคราะห์ และชวนขยายหาความรู้ ต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางเพื่อนำมาวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ได้โดยใช้วิธีอุปนัยและนิรนัย จนสามารถสรุปเป็นทฤษฎีที่เป็นนามธรรมอันมีกระบวนการเก็บข้อมูลเป็นรูปธรรม

การวิเคราะห์มีลักษณะคล้ายคลึงกับการจัดพวก แต่ละเอียดกว่า กล่าวคือ มีการหาความสัมพันธ์ ความเหมือน ความแตกต่าง (วิโรจน์ นาคชาติ, 2542 อ้างถึงใน สุมาลี หมวดยโสง, 2554) ทั้งนี้อาจมองเป็นขั้นตอนได้ว่า การคิดวิเคราะห์คือการระบุเรื่องหรือปัญหา จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ หาความสัมพันธ์ของข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล และหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอต่อการตัดสินใจแก้ปัญหา/คิดสร้างสรรค์ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2550 อ้างถึงใน วรลดา หนูรุ่ง, 2557)

อย่างไรก็ตามนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมในเรื่องการคิดวิเคราะห์ คือ บลูม โดยได้อธิบายความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเน้นที่การตีความข้อมูล ไปยังองค์ประกอบ ค้นหาความสัมพันธ์และแนวทางที่ใช้ในการจัดการการวิเคราะห์ การวิเคราะห์จึงเป็นการพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลให้กับข้อมูลต่าง ๆ โดยนำองค์ประกอบหลักและย่อยของข้อมูลนั้น ๆ มาเชื่อมโยง จนสามารถประกอบเป็นโครงสร้างหรือภาพรวมได้ (Bloom, 1974 อ้างถึงใน วรลดา หนูรุ่ง, 2557)

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การคิดวิเคราะห์ คือ การจำแนกแยกแยะข้อมูล เพื่อให้สามารถนำมาตีความ หรือจัดหมวดหมู่ได้อย่างเหมาะสม โดยการแยกแยะข้อมูลจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความรู้ ใช้ความรู้และประสบการณ์ในการพิจารณาข้อมูลแต่ละส่วนอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่กลั่นกรองแล้วอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

นักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้นำเสนอองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ไว้มากมาย ดังเช่น Bloom (1971) อ้างถึงใน วรลดา หนูรุ่ง (2557) ได้แบ่งองค์ประกอบของการวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นการแยกข้อมูลเป็นส่วนย่อย ๆ บางข้อความอาจเป็นจริง บางข้อความเป็นค่านิยม และบางข้อความเป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบด้วย (1) ความสามารถในการค้นหาประเด็นต่าง ๆ (2) การแยกแยะความจริงออกจากสมมติฐาน (3) ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อมูลอื่น ๆ (4) ความสามารถในการบอกถึงสิ่งจูงใจ การพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลและของกลุ่ม และ (5) ความสามารถในการแยกแยะข้อสรุปจากข้อความปลีกย่อย

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผู้อ่านจะต้องมีทักษะในการตัดสินใจ สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลได้ ทั้งความสัมพันธ์จากสมมติฐานและความสัมพันธ์จากข้อสรุป เช่น สามารถตรวจสอบสมมติฐาน สามารถแบ่งแยกความสัมพันธ์ สามารถแยกแยะข้อมูลที่ขัดแย้ง แยกรายละเอียดที่สำคัญ และสามารถสืบค้นข้อมูลเชิงลึกได้ เป็นต้น

3. การวิเคราะห์หลักการ

การวิเคราะห์หลักการเป็นการวิเคราะห์ระบบโครงสร้าง ที่สามารถบ่งบอกได้ถึงความชัดเจนหรือไม่ชัดเจน หมายรวมถึงการแยกแยะจุดประสงค์ ข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ลักษณะการคิดทัศนคติ เทคนิคหรือรูปแบบต่าง ๆ ของข้อมูล

อย่างไรก็ตาม มีนักการศึกษาท่านอื่นแบ่งองค์ประกอบของการวิเคราะห์ไว้แตกต่างกัน ดังเช่นที่ กนกกาญจน์ ชำนาญ (2557) ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ว่า ความสามารถในการวิเคราะห์สามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Analysis of Elements) คือ การระบุดังประกอบที่แฝงเป็นนัยอยู่ในข้อมูลการสื่อสาร เช่น ข้อสันนิษฐาน ข้อสรุป ความคิดเห็น คุณค่าหรือมุมมองที่ผู้เขียนได้สื่อสารออกมา โดยการแสดงความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบ จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ได้แก่ จำแนกแยกแยะกลุ่มคำหรือข้อความจากเอกสารที่ทำการวิเคราะห์ และสรุปลักษณะเฉพาะที่ไม่ได้กล่าวไว้ในเอกสารที่ทำการวิเคราะห์โดยตรง

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships) คือ การบอกความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือส่วนประกอบที่อยู่ในข้อมูลข่าวสาร เช่น ความสัมพันธ์ของข้อสันนิษฐานและข้อโต้แย้ง ความสัมพันธ์ของเหตุที่ทำให้เกิดผล ความสัมพันธ์ที่เป็นลำดับขั้นตอน โดยการแสดงความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ สรุปเกณฑ์ที่ใช้

กำหนดความสัมพันธ์ และบอกความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่อยู่ในเอกสารที่ทำการวิเคราะห์ โดยบอกลักษณะสำคัญ ข้อสันนิษฐาน หรือเงื่อนไขที่แฝงอยู่ในเอกสาร

3. การวิเคราะห์จัดเรียงองค์ประกอบ (Analysis of Organizational Principles) คือ การจัดลำดับ การจัดเรียงข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสร้างโครงสร้างที่เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารทั้งหมดเข้าด้วยกัน โดยการแสดงความสามารถในการวิเคราะห์หลักการจัดเรียงองค์ประกอบ จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ ใช้เกณฑ์ เช่นความสัมพันธ์ ความเป็นเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการกำหนดรูปแบบ ลำดับหรือการจัดเรียงองค์ประกอบ บอกหลักการหรือรูปแบบการจัดเรียงลำดับข้อมูลระบุกรอบแนวคิดวัตถุประสงค์ หรือมุมมองที่แฝงอยู่ในเอกสารที่ทำการวิเคราะห์

นอกจากนี้ L. W. Anderson (2001) อ้างถึงใน กนกกาญจน์ ชำนาญ (2557) แบ่งองค์ประกอบของการวิเคราะห์ไว้ 3 องค์ประกอบที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. การแยกแยะองค์ประกอบ (Differentiating) คือ การแยกแยะเพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของแต่ละองค์ประกอบในโครงสร้างทั้งหมดที่มีความสัมพันธ์หรือความสำคัญต่อกัน การแยกแยะองค์ประกอบจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลแยกแยะข้อมูลที่สัมพันธ์กันออกจากข้อมูลที่ไม่สัมพันธ์ แล้วให้ความสำคัญกับข้อมูลที่สัมพันธ์กันหรือข้อมูลที่สำคัญเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังต้องสามารถระบุความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหนึ่งกับโครงสร้างทั้งหมดด้วย โดยการแสดงความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบ จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ แยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น แยกแยะความแตกต่างของสาระที่เกี่ยวข้องกับสาระที่ไม่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงข้อสรุปด้วยข้อสนับสนุน

2. การจัดเรียงองค์ประกอบ (Organizing) คือ การระบุงค์ประกอบของข้อมูลการสื่อสารและการจัดเรียงให้องค์ประกอบเชื่อมโยงกันเป็นโครงสร้างทั้งหมด การจัดเรียงองค์ประกอบจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบและสัมพันธ์กัน โดยการจัดเรียงองค์ประกอบจะเกิดขึ้นต่อเนื่องกับการแยกแยะองค์ประกอบ (Differentiating) โดยจะระบุงค์ประกอบที่สัมพันธ์กันหรือองค์ประกอบที่สำคัญก่อน จากนั้นนำองค์ประกอบมาจัดเรียงให้เชื่อมโยงเป็นโครงสร้างโดยรวมที่สัมพันธ์กัน โดยการแสดงความสามารถในการวิเคราะห์จัดเรียงองค์ประกอบ จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ แยกแยะความคิดหรือประเด็นหลักออกจากความคิดหรือประเด็นย่อย ระบุความสัมพันธ์ของความคิดหนึ่งกับอีกความคิดหนึ่ง และค้นหาข้อสันนิษฐานที่ไม่ได้กล่าวถึงในข้อมูลที่กำหนดให้

3. การระบุเจตนา (Attributing) คือ การระบุมุมมอง อคติ คุณค่าหรือเจตนาของผู้เขียนที่แฝงอยู่ในข้อมูลที่ได้สื่อออกมา การระบุเจตนาเป็นการขยายความคิดออกไป นอกเหนือจากความเข้าใจข้อมูลที่ปรากฏ เป็นการลงความเห็นถึงเจตนาของข้อมูลที่สื่อสาร โดยการแสดงความสามารถในการวิเคราะห์ระบุเจตนา จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ ค้นหาหลักฐานที่สนับสนุนและลงความเห็นถึงกรอบแนวคิด มุมมอง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน

3.3 กระบวนการวิเคราะห์

Robert J. Marzano and John S. Kendall (2007) กล่าวว่า การวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับ การขยายความรู้ว่าเป็นเหตุเป็นผล เป็นการสร้างข้อมูลใหม่ที่ไม่ได้กล่าวไว้โดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และ เป็นการระบุลักษณะที่สำคัญหรือไม่สำคัญที่อยู่ในข้อมูล ซึ่งเป็นกระบวนการทำความเข้าใจ (Comprehension)

Marzano ได้อธิบายกระบวนการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การจับคู่ 2) การจัดประเภทหรือหมวดหมู่ 3) การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด 4) การสรุป และ 5) การอธิบายรายละเอียด ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การจับคู่ เป็นกระบวนการที่ระบุให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูล ถือเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการจำแนกข้อมูล Markman (1995) กล่าวว่า การระบุความเหมือนของ ข้อมูลเป็นสิ่งแรกที่ต้องทำ เพราะหากเราไม่สามารถระบุความเหมือนได้ ก็จะไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างของข้อมูลได้เช่นกัน คุณลักษณะที่สำคัญของการจับคู่ ได้แก่ การอธิบายคุณลักษณะของประเด็นที่ เหมือนกันโดยใช้การวิเคราะห์ การระบุความเหมือนหรือความแตกต่าง และการอธิบายความเหมือนและความแตกต่างอย่างละเอียด

2. การจัดประเภทหรือหมวดหมู่ เป็นวิธีการจัดระเบียบของมูล โดยแบ่งออกเป็น หมวดหมู่ที่สำคัญ ๆ ตามความเกี่ยวข้องของข้อมูล คุณลักษณะที่สำคัญของการจัดประเภทหรือหมวดหมู่ ได้แก่ 1) การให้คำจำกัดความของสิ่งที่ถูกจัดประเภทหรือหมวดหมู่ 2) การอธิบายถึงรายละเอียดว่าทำไม สิ่งนั้น ๆ จึงจัดอยู่ในประเภทนี้ และ 3) การอธิบายถึงความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันของข้อมูลในประเภท นั้น ๆ

3. การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลในการอธิบายความถูกต้องของ ข้อมูล โดยสามารถวิเคราะห์ได้ว่าจุดใดมีความผิดพลาด ทั้งนี้ ผู้วิเคราะห์จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐาน มีเหตุผลอันสมควร กล่าวคือสามารถอธิบายและอภิปรายของมูลนั้น ๆ ได้ นอกจากนี้จำเป็นต้องมีเหตุผล สนับสนุนที่เพียงพอ และผู้วิเคราะห์จะต้องเป็นผู้ที่พิสูจน์หรือสามารถค้นพบข้อมูลใด ๆ ได้

4. การสรุป เป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากสิ่งที่ได้เรียนรู้และสังเกตมา ด้วย วิธีการต่าง ๆ เช่น การอุปนัย และการนิรนัย คุณลักษณะที่สำคัญของการสรุป คือ 1) การให้ความสำคัญกับ รายละเอียดของข้อมูลหรือการสังเกตโดยไม่มีสมมติฐาน 2) การหารูปแบบหรือความเชื่อมโยงของข้อมูล และ 3) การสร้างข้อความเพื่ออธิบายรูปแบบหรือความเชื่อมโยงของข้อมูลนั้น ๆ

5. การอธิบายรายละเอียด เป็นกระบวนการสร้างความเชื่อมโยงจากการสรุปโดยใช้ หลักการต่าง ๆ ซึ่งโดยปกติแล้วมักจะใช้วิธีการนิรนัย คุณลักษณะที่สำคัญในการอธิบายรายละเอียด ได้แก่ 1) การอธิบายข้อสรุปหรืออธิบายหลักการที่นำมาใช้ 2) การให้ความมั่นใจว่าสิ่งที่อธิบายนั้น นำมาจาก ข้อสรุปหรือหลักการที่น่าเชื่อถือ และ 3) หากข้อสรุปหรือหลักกรนั้น ๆ ผ่านการประยุกต์ใช้ ผู้วิเคราะห์ จะต้องสามารถอธิบายและคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้

3.4 การวัดและประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ทิสนา แคมมณี (2544) อ้างถึงใน วรลดา หนูรูน (2557) ได้ให้แนวทางการวัดและการประเมินความสามารถในการคิดไว้ 2 แนวทาง ได้แก่

1. วัดโดยใช้แบบวัดมาตรฐาน โดยวัดความสามารถในการคิดจากการสังเกต และการเปรียบเทียบ เป็นต้น แบบวัดมาตรฐานที่ใช้สำหรับวัดความสามารถในการคิดแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 แบบวัดการคิดทั่วไป มุ่งวัดให้ครอบคลุมความสามารถในการคิดอยู่บนพื้นฐานของการใช้ความรู้ทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นแบบเลือกตอบ

1.2 แบบวัดความสามารถในการคิดลักษณะเฉพาะ มุ่งวัดความสามารถในการคิดที่แสดงถึงลักษณะของการคิด เช่น การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และการประเมินข้อมูลที่ได้

2. วัดจากการปฏิบัติจริง เป็นการวัดทักษะการคิดซับซ้อนในการปฏิบัติงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา และการประเมินตนเอง สำหรับเทคนิคการวัดอาจใช้การสังเกตสภาพงานที่ปฏิบัติ เช่น จากการเขียนเรียงความ การแก้ปัญหาในสถานการณ์ การรวบรวมงานในแฟ้มสะสมผลงาน

การวัดและประเมินความสามารถในการวิเคราะห์ข้างต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Bloom B. S. (1971) อ้างถึงใน กนกกาญจน์ ชำนาญ (2557) ที่สรุปไว้ว่า ความสามารถในการวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมและทักษะที่มีความซับซ้อน ซึ่งการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะต้องประกอบด้วยสิ่งจำเป็น ดังนี้

1. สถานการณ์ ปัญหา เอกสาร หรือข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ต้องใหม่และไม่เป็นที่คุ้นเคยหรือมีบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างจากที่เคยใช้ในห้องเรียน

2. สถานการณ์ เอกสาร หรือเนื้อหาใหม่ควรทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ และต้องลงความเห็นต่อสถานการณ์ที่พยายามหาคำตอบหรือแก้ปัญหาได้

3. ปัญหาควรทดสอบพฤติกรรมความสามารถในการวิเคราะห์หนึ่งพฤติกรรมหรือมากกว่านั้น

4. การวิเคราะห์ที่เหมาะสมควรถูกกำหนดจากการเปรียบเทียบกับวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ หรือตัดสินจากข้อมูลที่บอกถึงลักษณะที่ได้กล่าวไว้โดยเฉพาะ

ถ้าแบบสอบมาตรฐานสำหรับการคิดที่มีอยู่ทั่วไปไม่สอดคล้องกับความต้องการ อาจจำเป็นต้องสร้างแบบวัดหรือเครื่องมือวัดขึ้นเอง แต่ผู้สร้างจะต้องรอบรู้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิด เพื่อนำมาเป็นกรอบโครงสร้างและเพื่อให้ได้ตัวชี้วัดหรือลักษณะพฤติกรรมเฉพาะที่เป็นรูปธรรม จากนั้นจึงเขียนข้อความตามตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบนั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์หนึ่งต้องการให้นักเรียนแยกแยะความเหมือน ความต่างของข้อมูลได้ แบบวัดนี้จึงต้องอยู่ในประเภทการวิเคราะห์ระดับพื้นฐาน กล่าวคือ สามารถจำแนกชนิด จำแนกแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูลได้ ก่อนจะนำไปสู่การวิเคราะห์ในระดับที่ซับซ้อนขึ้นไป แบบวัดนี้จึงไม่จำเป็นต้องทดสอบความรู้ความเข้าใจ

ของข้อมูล แต่คำถามจะมีลักษณะที่พยายามกำหนดว่านักเรียนสามารถระบุหน้าที่ ระบบ เป้าหมาย หรือใช้องค์ประกอบที่อยู่ในข้อมูลได้หรือไม่ เป็นต้น

จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการวิเคราะห์ กระบวนการของการคิดวิเคราะห์ การวัดและประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการสร้างแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์แล้วนั้นเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดและประเมินทักษะในการวิเคราะห์ของผู้เรียน ผู้ศึกษาทำตารางสรุปเพื่อนำไปประกอบใช้ในการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของการวิเคราะห์และพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

ตารางที่ 2.3 สังเคราะห์องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์และพฤติกรรมบ่งชี้ของการคิดวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์	พฤติกรรมบ่งชี้
การวิเคราะห์เนื้อหา/องค์ประกอบ	แยกข้อมูลออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์	ระบุงค์ประกอบที่แฝงอยู่ในข้อมูลต่าง ๆ เช่น
	อธิบายลักษณะที่เหมือนหรือต่างกันของข้อมูลต่าง ๆ
	อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบของข้อมูลต่าง ๆ
การวิเคราะห์จัดเรียงองค์ประกอบ	สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล
	สรุปปัจจัยที่มีร่วมกันหรือแตกต่างกันของข้อมูลต่าง ๆ
การระบุเจตนาารมณ์	จัดเรียงองค์ประกอบย่อย ๆ ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันเป็นโครงสร้างทั้งหมด
	จัดลำดับข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
	ค้นหาข้อสันนิษฐานจากการลำดับข้อมูลซึ่งอาจไม่ได้กล่าวในข้อมูลที่กำหนดมา
การระบุเจตนาารมณ์	แยกแยะข้อเท็จจริงและส่วนของข้อคิดเห็นของข้อมูล
	ระบุมุมมอง อคติ คุณค่า หรือเจตนาของผู้ผลิตสื่อ
	ลงความเห็นถึงเจตนา กรอบแนวคิด มุมมอง ของผู้เขียนที่สื่อสารออกมา

จากการศึกษาองค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของการคิดวิเคราะห์แล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่าการศึกษาที่ผู้เรียนจะพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้นั้นต้องใช้ประเด็นหรือข้อความในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงจัดทำตารางเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การอภิปราย ข้อคำถามระดับสูงเพื่อใช้ในการอภิปราย และองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ที่ผู้ศึกษาต้องการพัฒนา

ตารางที่ 2.4 ความสัมพันธ์ของขั้นตอนการสอนแบบอภิปราย ลักษณะคำถามระดับสูง และองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

ขั้นตอนการสอนแบบอภิปราย	ลักษณะคำถามระดับสูงที่ใช้ในการอภิปราย	องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์
- ชั้นอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย	- มีความมุ่งหมายให้แยกแยะเรื่องราวให้เป็นส่วนย่อย ๆ	การวิเคราะห์เนื้อหา/ องค์ประกอบ
- ชั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อย	- สามารถระบุหรืออธิบายความเหมือนหรือต่างของเรื่องราวได้	
- ชั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มใหญ่	- หาความสัมพันธ์ของส่วนย่อยต่าง ๆ ด้วยหลักการหรือทฤษฎี	การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์
	- ระบุปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาข้อมูลที่มีลักษณะร่วมกัน	
	- จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลจากหลักการหรือความต้องการได้	การวิเคราะห์จัดเรียง องค์ประกอบ
	- นำเสนอแนวทางเพื่อวัตถุประสงค์หนึ่ง ๆ จากข้อมูลที่ได้แยกส่วนและจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล	
	- แยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็นจากข้อมูลต่าง ๆ ได้	
	- ระบุมุมมอง อคติ คุณค่า หรือเจตนาของผู้ผลิตสื่อ	การระบุเจตนาารมณ์

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights)

4.1 ความหมายของสิทธิมนุษยชน

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (2555), ณรงค์ เหล่าอิระชเชวาร์ (2556), แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล (ม.ป.ป.), องค์การสหประชาชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงความหมายของสิทธิมนุษยชน ว่าเป็นสิทธิที่มนุษย์พึงได้รับอย่างเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค โดยสิทธิที่ได้รับนั้นต้องได้รับการรับรองในรูปของกฎหมาย

4.2 ข้อกฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน

ข้อกฎหมายหรือข้อตกลงที่รับรองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญนั้นจะนำเสนอใน 2 ประเด็น ประกอบด้วย ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ถูกรับรองและประกาศใช้ในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

1. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับบรรดาประชาชาติและประชาชาติทั้งหลาย เพื่อจุดหมายปลายทางที่ว่า เอกชนทุกคนและองค์การสังคมทุกองค์การ โดยการรำลึกถึงปฏิญญานี้เป็นเบื้องต้น จะบากบั่นพยายามด้วยการสอนและศึกษา ในอันที่ส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในและระหว่างประเทศ ในอันที่จะส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในและระหว่างประเทศ ในอันที่จะให้มีการยอมรับนับถือ และการปฏิบัติตามโดยสากลและอย่างเป็นผลจริงจัง ทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกด้วยตนเอง และในบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ใต้อำนาจของรัฐนั้น ๆ

ข้อ 1 มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิ ต่างมีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งการดรภาพ

ข้อ 2 (1) ทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้ โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าชนิดใด ๆ ดังเช่น เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา การคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น เผ่าพันธุ์แห่งชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ

(2) อนึ่งจะไม่มี ความแตกต่างใด ๆ ตามมูลฐานแห่งสถานะทางการเมือง การศาล หรือทางการเมืองระหว่างประเทศของประเทศหรือดินแดนของบุคคลสังกัด ไม่ว่าดินแดนนี้เป็นเอกราช อยู่ในความพิทักษ์ไม่ได้ปกครองตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดอธิปไตยใด ๆ ทั้งสิ้น

ข้อ 3 คนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิตเสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวตน

ข้อ 4 บุคคลใด ๆ จะถูกยึดเป็นทาส หรือต้องภาวะความจำยอมไม่ได้ ความเป็นทาส และการค้าทาส เป็นห้ามขาดทุกรูป

ข้อ 5 บุคคลใด ๆ จะถูกรุกราน หรือได้รับผลปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยธรรมหรือต่ำช้าไม่ได้

ข้อ 6 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือว่า เป็นบุคคลตามกฎหมายทุกแห่งทุกหน

ข้อ 7 ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญา และจากการยุ้งให้เลือกปฏิบัติดังกล่าว

ข้อ 8 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับบำนาญอันเป็นผลจริงจังกจากศาลที่มีอำนาจแห่งชาติต่อการกระทำอันละเมิดสิทธิหลักมูล ซึ่งตนได้รับตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศไปต่างถิ่นโดยพลการไม่ได้

ข้อ 10 ทุกคนมีสิทธิโดยเสมอภาคเต็มที่ในอันที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมและเปิดเผย จากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรมในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนและการกระทำผิดอาชญาใด ๆ ที่ตนถูกกล่าวหา

ข้อ 11 (1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่าทำผิดทางอาชญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ ได้ว่ามีผิดตามกฎหมายในการพิจารณาเปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันบรรดาที่จำเป็นสำหรับการต่อสู้คดี

(2) จะถือบุคคลใด ๆ ว่ามีความผิดทางอาญาเนื่องด้วยการกระทำหรือละเว้นใด ๆ อันมิได้จัดเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายแห่งชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศในขณะที่ได้กระทำการนั้นขึ้นไม่ได้ และจะลงโทษอันหนักกว่าที่ใช้อยู่ในขณะที่ได้กระทำความผิดทางอาญานั้นไม่ได้

ข้อ 12 บุคคลใด ๆ จะถูกแทรกสอดโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัวในครอบครัวในเคหสถานหรือในการสื่อสาร หรือจะถูกลบลู่ในเกียรติยศและชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายต่อการแทรกสอด หรือการลบลู่ดังกล่าว

ข้อ 13 (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหวและสถานที่อยู่ภายในเขตแต่ละรัฐ

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใด ๆ ไป รวมทั้งประเทศของตนเองด้วย และที่จะกลับยังประเทศตน

ข้อ 14 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหา และที่จะได้อาศัยพำนักในประเทศอื่นเพื่อลี้ภัยจากการประหัตประหาร

(2) จะอ้างสิทธินี้ไม่ได้ ในกรณีที่มีการดำเนินคดีสืบเนื่องอย่างแท้จริงมาจากความผิดที่ไม่ใช่ทางการเมือง หรือจากการกระทำอันขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

ข้อ 15 (1) ทุกคนมีสิทธิในการถือสัญชาติหนึ่ง

(2) บุคคลใด ๆ จะถูกตัดสัญชาติของตนโดยพลการ หรือถูกปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติไม่ได้

ข้อ 16 (1) ชายและหญิงที่มีอายุเต็มบริบูรณ์ มีสิทธิที่จะทำการสมรส และจะก่อตั้งครอบครัวโดยปราศจากการจำกัดใด ๆ อันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สัญชาติหรือ ศาสนา ต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องการสมรส ระหว่างการสมรสและการขาดจากสมรส

(2) การสมรสจะกระทำกันก็แต่ด้วยความยินยอมโดยอิสระและเต็มที่ของผู้ที่เจตนาจะเป็นคู่สมรส

(3) ครอบครัวเป็นหน่วยธรรมชาติ และหลักมูลของสังคมและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากสังคมและรัฐ

ข้อ 17 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเองเช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น

(2) บุคคลใด ๆ ที่จะถูกริบทรัพย์สินโดยพลการไม่ได้

ข้อ 18 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความคิดโนธรรมและศาสนาสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะประกาศ ศาสนา หรือความเชื่อของตน โดยการสอน การปฏิบัติสักการบูชาและการประกอบพิธีกรรม ไม่ว่าจะโดยลำพังตนเองหรือประชาคมร่วมกับผู้อื่น และเป็นการสาธารณะหรือส่วนบุคคล

ข้อ 19 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออกสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะถือเอาความคิดโดยปราศจากความแทรกสอดและที่จะแสวงหา รับและแจกจ่ายข่าวสารและความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และโดยไม่คำนึงถึงเขตแดน

ข้อ 20 (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการร่วมประชุมและการตั้งสมาคมโดยสันติ

(2) บุคคลใด ๆ จะถูกบังคับให้สังกัดสมาคมใดสมาคมหนึ่งไม่ได้

ข้อ 21 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยการผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ

(2) บุคคลมีสิทธิที่เข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเสมอภาค

(3) เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงกันอย่างทั่วไปและเสมอภาค และการลงคะแนนลับ หรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

ข้อ 22 ทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม มีสิทธิในทางมั่นคงของสังคม และมีสิทธิในการบรรลุถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม อันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเกียรติศักดิ์ของตน และการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ทั้งนี้ โดยความเพียรพยายามแห่งชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศ และตามระบอบการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ

ข้อ 23 (1) ทุกมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงานโดยอิสระในเงื่อนไขอันยุติธรรม และเป็นประโยชน์แห่งการงาน และการคุ้มครองแห่งการว่างงาน

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างเท่าเทียมกันสำหรับงาน เท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ

(3) ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างที่ยุติธรรมและเป็นประโยชน์ ที่จะให้ประกันแก่ตนเองและครอบครัวแห่งตน ซึ่งความเป็นอยู่อันคู่ควรแก่เกียรติศักดิ์ของมนุษย์ และถ้าจำเป็นก็จะต้องได้รับวิถีทางคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย

(4) ทุกคนมีสิทธิที่จะจัดตั้ง และที่จะเข้าร่วมสหพันธกรรมกรเพื่อความคุ้มครองแห่งประโยชน์ของตน

ข้อ 24 ทุกคนมีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง รวมทั้งจำกัดเวลาการทำงานตามสมควร และวันหยุดงานเป็นครั้งคราวโดยได้รับเงินจ้าง

ข้อ 25 (1) ทุกคนมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอสำหรับสุขภาพและความเป็นอยู่ดีของตนและครอบครัว รวมทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการดูแลรักษาทางการแพทย์และบริการสังคมที่จำเป็น และมีสิทธิในความมั่นคงในยามว่างงาน เจ็บป่วยพิการ เป็นหม้าย วยชรา หรือขาดอาชีพอื่นในพฤติการณ์ที่นอกเหนืออำนาจของตน

(2) มารดาและเด็กมีสิทธิที่จะรับการดูแลรักษาและช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กทั้งปวงไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกสมรส จะต้องได้รับการคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

ข้อ 26 (1) ทุกคนมีสิทธิในศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษาและการศึกษาขั้นหลักรวม การประถมศึกษาจะต้องเป็นการบังคับ การศึกษาทางเทคนิคและวิชาชีพ จะต้องเป็นอันเปิดโดยทั่วไป และการศึกษาชั้นสูงสุดขึ้นไป จะต้องเป็นอันเปิดสำหรับทุกคน เข้าได้ถึงโดยเสมอภาคตามมูลฐานแห่งคุณวุฒิ

(2) การศึกษาจะได้จัดไปในการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่และยังความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพหลักมูลให้มั่นคงแข็งแรง จะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ขันติธรรม และมิตรภาพแห่งบรรดาประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือศาสนา และจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติ เพื่ออารังไว้ซึ่งสันติภาพ

(3) บิดามารดา มีสิทธิเบื้องต้นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาอันจะให้แก่บุตรหลานของตน

ข้อ 27 (1) ทุกคนมีสิทธิที่เข้าร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาชนโดยอิสระที่จะบันเทิงใจในศิลปะและที่มีส่วนในความรุดหน้า และคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรมและทางวัตถุ อันเป็นผลจากการประดิษฐ์กรรมใด ๆ ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรมและทางศิลปกรรม ซึ่งตนเป็นผู้สร้าง

ข้อ 28 ทุกคนมีสิทธิในระเบียบทางสังคมและระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นทางให้สำเร็จผลเต็มที่ตามสิทธิและอิสรภาพดังกล่าวไว้ในปฏิญญานี้

ข้อ 29 (1) ทุกคนมีหน้าที่ต่อประชาคม ด้วยการพัฒนาต่อบุคลิกภาพของตนโดยอิสรภาพเต็มที่ จะกระทำได้ก็แค่ประชาคมเท่านั้น

(2) ในการใช้สิทธิและอิสรภาพแห่งตน ทุกคนตกอยู่ในบังคับของข้อจำกัดเพียงเท่าที่ได้กำหนดลงโดยกฎหมายเท่านั้น เพื่อประโยชน์ที่ได้มาซึ่งการนับถือ และเคารพสิทธิและอิสรภาพของผู้อื่นตามสมควรและที่จะเผชิญกับความเรียกร้องต้องการอันเที่ยงธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชน และสวัสดิการทั่วไปในสังคมประชาธิปไตย

(3) สิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ จะใช้ขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติไม่ได้ว่าในกรณีใด ๆ

ข้อ 30 ไม่มีบทใด ในปฏิญญานี้ที่จะอนุমানว่าให้สิทธิใด ๆ แก่รัฐ หมู่คน หรือบุคคลในอันที่จะดำเนินกิจกรรมใด ๆ หรือปฏิบัติการใด ๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสรภาพ ดังกำหนดไว้ ณ ที่นี้

2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ได้บัญญัติว่า

มาตรา 25 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิ และเสรีภาพที่จะทำกรณั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ เช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญา ของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 26 การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไป ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าว ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพ ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กร ของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่ เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

มาตรา 28 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกาย จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

มาตรา 29 บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ใน กฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษา อันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้ คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกัน จนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 30 การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

มาตรา 31 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติ หรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูล ส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา 33 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถาน หรือที่โรหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของ ประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของ ปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา 35 บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้

การให้นำข่าวสารหรือข้อความใด ๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจ ก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศ อยู่ในภาวะสงคราม

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชนไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณา หรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกันต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย

มาตรา 36 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 37 บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของ ตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลา การเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่

กำหนด หรือเมื่อสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

ระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มีได้ใช้ประโยชน์ หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ

การตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น มิให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๖ วรรคสอง

มาตรา 38 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

มาตรา 39 การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทย เข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้

มาตรา 40 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกัน หรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพื่องานที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ หรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

มาตรา 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(3) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 42 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

มาตรา 43 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(3) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน หรือชุมชน หรือดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบ สุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณา ข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(4) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะ ร่วมกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา 44 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการ ปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหาร พรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่าง กว้างขวางในการกำหนดนโยบาย และการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการ โดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำ โดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับ ดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมือง กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการ เลือกตั้ง

มาตรา 46 สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง บุคคลย่อมมีสิทธิร่วมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค องค์กรของผู้บริโภคตามวรรคสองมีสิทธิร่วมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระเพื่อให้เกิดพลัง

ในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคโดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้ง อำนาจในการเป็นตัวแทนของผู้บริโภค และการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 47 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา 48 สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครอง และช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 49 บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้

ผู้ใดทราบว่ามีกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำความผิดดังกล่าวได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง

4.3 การแบ่งประเภทของหลักสิทธิมนุษยชน

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (2555), คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2558) ได้แบ่งประเภทของสิทธิมนุษยชน, บุรณัฐ ปานดูลย์ (2558) ได้แบ่งประเภทของหลักสิทธิมนุษยชนไว้ทั้งหมด 5 ประเภท ประกอบด้วย

1. สิทธิพลเมือง ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต การได้รับสิทธิทางกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนเสรีภาพในการเชื่อถือและการปฏิบัติตามความเชื่อถือของตนเอง

2. สิทธิทางการเมือง ได้แก่ สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และการชุมนุมโดยสงบ รวมถึงสิทธิการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ

3. สิทธิทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สิทธิในการมีงานทำ ได้เลือกงานอย่างอิสระและได้รับค่าจ้างอย่างเป็นธรรม ตลอดจนสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างพอเพียง

4. สิทธิทางสังคม ได้แก่ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว

5. สิทธิทางวัฒนธรรม ได้แก่ เสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษาท้องถิ่น การแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติกิจตามวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตาม ความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจด้านการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม บันเทิงได้โดยไม่ถูกบังคับ

จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ผู้ศึกษาเห็นว่าสามารถจัดกลุ่มสิทธิมนุษยชนได้ออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ และสิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม โดยผู้ศึกษาเห็นว่าในประเด็นสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมนั้นมีความใกล้เคียงกัน เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนจึงรวมสองประเด็นนี้เข้าไว้ด้วยกัน

ตอนที่ 5 ข้อมูลสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

5.1 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดนวลนรดิศ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานสากล โรงเรียนวัดนวลนรดิศจึงมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาคุณภาพทั้งด้านผู้เรียนและผู้รับบริการ ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาครูและปัจจัยพื้นฐานสนับสนุนการเรียนการสอน และการส่งเสริมด้านงบประมาณ/รายได้/ความมั่นคงในวิชาชีพครู

เป้าประสงค์ที่ 1 ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานสากลอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน/ผู้รับบริการ

ตัวชี้วัดตามกลยุทธ์ ที่ 1 พัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน/ผู้รับบริการ

1. สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณ ในรูปแบบที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ส่งเสริมการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคมท้องถิ่น และผู้เรียน

3. ส่งเสริมการเรียนการสอนด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับการเข้าสู่ระดับนานาชาติ

4. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และภาษาอาเซียนอย่างน้อย 1 ภาษา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและสู่มาตรฐานสากล
5. ส่งเสริมสนับสนุนการนำการทดสอบ O - NET การประเมินของ PISA และระบบการทดสอบกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย
7. ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม
8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญทางความคิด และมีความตระหนักในการร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลก
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอัตลักษณ์ตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ
10. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ เป็นผู้เห็นคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมไทย
11. ใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่หลากหลาย พร้อมทั้งพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
12. ส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้
13. สนับสนุนให้มีการแนะแนวผู้เรียน ให้มีแรงจูงใจในการเรียนเพื่อการเรียนต่อและการมีอาชีพสุจริต เพื่อความมั่นคงในชีวิตด้วยผู้แนะแนวที่หลากหลาย เช่นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
14. สนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดความมีประสิทธิภาพและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
15. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบปกติ รูปแบบความเป็นเลิศ รูปแบบเพื่อเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และรูปแบบการศึกษาทางเลือก ให้มีความเหมาะสมเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนและยังคงระดับคุณภาพตามมาตรฐาน
16. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เป้าประสงค์ที่ 2 มีระบบบริหารจัดการที่เน้นสถานศึกษาเป็นฐาน (SBM) โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

ตัวชี้วัดตามกลยุทธ์ ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

1. ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนให้เป็นสังคมแห่งความรู้

2. ส่งเสริมการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และแผนพัฒนาสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

3. ส่งเสริมให้มีการบริหารความเสี่ยงอย่างมีคุณภาพ

4. ส่งเสริมให้สถานศึกษามีเอกลักษณ์ที่สะท้อนความโดดเด่นตามบริบทของสถานศึกษา

5. ส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้มีความเข้มแข็งเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

เป้าประสงค์ที่ 3 ครูและบุคลากรอื่น มีทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูและปัจจัยพื้นฐานสนับสนุนการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดตามกลยุทธ์ ที่ 3 พัฒนาครูและปัจจัยพื้นฐานสนับสนุนการเรียนการสอน

1. ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ และสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพ

2. ส่งเสริมให้ครูได้รับการเพิ่มพูนความรู้/ประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งผลิตผลงานจากการจัดการความรู้และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและระหว่างสถานศึกษา

3. ส่งเสริมให้ครูนำประสบการณ์จากการสอนมาสร้างสรรค์ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้คุณภาพในสถานศึกษา

4. ส่งเสริมให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน

เป้าประสงค์ที่ 4 มีระบบที่มีคุณภาพสำหรับการส่งเสริมด้านงบประมาณ/รายได้/ความมั่นคงในวิชาชีพครู

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมด้านงบประมาณ/รายได้/ความมั่นคงในวิชาชีพครู

ตัวชี้วัดตามกลยุทธ์ ที่ 4 ส่งเสริมด้านงบประมาณ/รายได้/ความมั่นคงในวิชาชีพครู

1. มีระบบที่มีคุณภาพสำหรับการส่งเสริมด้านงบประมาณ/รายได้/ความมั่นคงในวิชาชีพครูที่มีคุณภาพ

2. ส่งเสริมความก้าวหน้าของครูให้มีวิทยฐานะและส่งเสริมให้ครูได้รับวิทยฐานะที่สูงขึ้น

3. ส่งเสริมการตั้งกองทุนสำหรับนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์และนักเรียนที่เรียนดี

5.3 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดนวลนรดิศ

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดนวลนรดิศที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาที่ผู้ศึกษาจะนำเสนอในส่วนนี้ ประกอบด้วยตารางวิเคราะห์หลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายวิชา รายวิชาสังคมศึกษา 1 (ส32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต ตัวชี้วัดดังในรายวิชาดังกล่าวมีทั้งสิ้น 9 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ส 2.1 ม.4 - 6/1, ม.4 - 6/2, ม.4 - 6/3, ม.4 - 6/4, ม.4 - 6/5 ส 2.2 ม.4 - 6/1, ม.4 - 6/2, ม.4 - 6/3, ม.4 - 6/4 โดยมีคำอธิบายรายวิชาของรายวิชาดังกล่าว คือ

ศึกษา วิเคราะห์ ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคมการขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลกระทบจากปัญหาทางสังคมไทย การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก วัฒนธรรมไทยที่สำคัญ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศและแนวทางการพัฒนา บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ผลดีผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ศึกษาองค์ประกอบของรัฐ ตลอดจนเปรียบเทียบรูปแบบของรัฐ ระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการศึกษาค้นคว้าโครงสร้างของระบอบการเมืองการปกครองไทย ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน และมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหน้าที่ของประชาชนที่มีต่อรัฐ พัฒนาการทางการเมืองการปกครองของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเห็นความสำคัญของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข วิเคราะห์ปัญหา การเมืองที่สำคัญในประเทศ แนวทางการแก้ไข การรวมกลุ่มและการประสานประโยชน์ทางการเมือง การปกครอง การมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองการปกครองตลอดจนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนและครอบครัว กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมและสัญญา กฎหมายอาญาในเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย กฎหมายอื่นที่สำคัญ ข้อตกลงระหว่างประเทศ

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการ เคารพสิทธิการณ์ กระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการกลุ่ม

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองประเทศและสังคมโลก และตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

อัญชลี โทกุล (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาด้วยวิธีการใช้คำถามผสมผสานกับการอภิปรายและการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการใช้คำถามผสมผสานกับการอภิปรายและการแก้ปัญหา มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับดีซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งอยู่ในระดับปรับปรุง และทุกชั้นของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนทั้งหมด

นุชนาถ ชุกกลิ่น (2552) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการอภิปรายแบบผสมผสานและกระดานสนทนาในการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยกรณีศึกษาโดยใช้กิจกรรมอภิปรายที่ต่างกันมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนที่เรียนด้วยกรณีศึกษาโดยใช้กิจกรรมอภิปรายแบบผสมผสานกับนักเรียนที่เรียนด้วยกรณีศึกษาโดยใช้กิจกรรมการอภิปรายบนกระดานสนทนา มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อเนก โชคศิริวุฒิกุล (2555) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมอภิปรายกลุ่มย่อยหลังการชมภาพยนตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้กิจกรรมอภิปรายกลุ่มย่อยหลังการชมภาพยนตร์จากระดับอ่อนเป็นระดับดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้กิจกรรมอภิปรายกลุ่มย่อยจากระดับปานกลางเป็นระดับดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นกัน

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Larson, B.E. & Keiper, T.A. (2002) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอภิปรายในห้องเรียน โดยได้อธิบายไว้ว่า การอภิปรายในห้องเรียนเป็นกลยุทธ์ในการสอนที่สำคัญ เนื่องจากมีส่วนพัฒนาให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองโลก รู้จักการเข้าสังคม และได้ฝึกพัฒนาความคิดขั้นสูง การอภิปรายจึงมีความสัมพันธ์กับการสอนสังคมศึกษาเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเป็นการเตรียมพร้อมนักเรียนสู่ความเป็นประชาธิปไตย ผลการศึกษา พบว่า การอภิปรายให้ครูปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยช่วยคัดกรองข้อมูลที่สำคัญ ช่วยนำเข้าสู่บทเรียน และช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกลุ่มหรือเข้าสังคม และจะช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น

Jason M. Carpenter (2006) ศึกษาวิจัยเรื่องวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับห้องเรียนขนาดใหญ่ โดยมุ่งศึกษา 5 วิธีการหลักๆ ได้แก่ การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบผสมระหว่าง

การบรรยายและการอภิปราย การสอนแบบจิกซอ การสอนแบบกรณีศึกษา และการสอนแบบโครงงานกลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างวิจัยเป็นนักศึกษาจำนวน 109 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้ ก่อนและหลังเรียนของแต่ละวิธีเป็นเกณฑ์ การศึกษาพบว่า การสอนแบบอภิปรายกลุ่มยังทำให้นักเรียนได้ แสดงความสามารถและแสดงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ถือเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง และพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำอีกด้วย (De Caprariis, Barman, & Magee, 2001) ทั้งนี้ กระบวนการ สอนแบบอภิปรายจะถูกนำมาใช้ในแต่ละคาบเรียนผ่านการตั้งคำถาม นักเรียนจะได้อภิปรายและโต้เถียงกัน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนในแต่ละวัน ผลการวิจัย พบว่า วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การสอนแบบจิกซอ การสอนแบบกรณีศึกษา และการสอนแบบผสมระหว่างการ บรรยายและการอภิปราย ตามลำดับ แต่หากมองถึงคุณค่าและประโยชน์ของวิธีการสอนแต่ละวิธี วิธีการ สอนแบบอภิปรายเป็นวิธีที่นักเรียนพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือวิธีการสอนแบบบรรยาย และวิธีการสอน แบบจิกซอ ตามลำดับ

William B Russell and Stewart Waters (2010) ศึกษาวิจัยเรื่องวิธีการสอนสังคม ศึกษาที่นักเรียนชอบ โดยศึกษาและพบว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่นักเรียนมักจะเบื่อหน่าย เนื่องจาก นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ในรายวิชาเข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองได้ ดังนั้น ครูผู้สอน จำเป็นต้องเชื่อมโยงเนื้อหาในรายวิชาเข้ากับความสนใจของนักเรียน ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือนับเป็น วิธีการที่ดีที่สุด เพราะเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ ผักผ่อน มีทัศนคติ และปรับเปลี่ยน พฤติกรรมให้สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาได้ (Hoagland, 2000) ผลการวิจัยพบว่า วิธีการสอนสังคมศึกษาที่นักเรียนชอบเรียนมากที่สุดคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ เช่น การเล่นเกม การสอนโดยใช้แผนภาพ การสอนโดยใช้เทคโนโลยี การสอนแบบออกภาคสนาม และการสอนแบบอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน ตามลำดับ ส่วนวิธีการสอนที่นักเรียนไม่ชอบมากที่สุดคือ การ บรรยาย การจดบันทึก และการทำแบบฝึกหัดหรือใบงาน ตามลำดับ

Azniwati Abdul Aziz และคณะ (2016) ศึกษาวิจัยเรื่องเทคนิคการสอนสำหรับนักเรียน อิสลามในปัจจุบัน โดยศึกษาและรวบรวมไว้ว่า ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ สถานการณ์การศึกษาต้องเผชิญกับหลากหลายบทบาท โดยบทบาทสำคัญของผู้สอนคือการพัฒนาความสามารถ ของนักเรียนให้ไปสู่มาตรฐานระดับโลก วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่ Azniwati Abdul Aziz และคณะ ได้สรุป และรวบรวมเอาไว้ ล้วนแล้วแต่เป็นเทคนิคการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมต่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ได้แก่ เทคนิคการสอนแบบถามตอบ เทคนิคการสอนแบบบทบาทสมมติ เทคนิคการสอนโดยการเล่าเรื่อง เทคนิคการสอนแบบอภิปราย และเทคนิคการระดมสมอง ผลการวิจัยได้สรุปไว้ว่า การสอนแบบอภิปราย เป็นวิธีการสอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถดึงความสนใจของนักเรียนทุกคนในห้องให้มา รวมกันอยู่ที่จุดเดียว นักเรียนทุกคนจะต้องมีบทบาทในการอภิปราย การอภิปรายนั้นมีเป้าหมายเพื่อฝึกให้

นักเรียนแสดงออกซึ่งความคิดภายในเวลาที่กำหนด นักเรียนจะได้แสดงความคิดของตนเอง แสดงความสนใจที่จะแสวงหาข้อมูลที่เป็นต่อการอภิปราย จึงนับเป็นอีกหนึ่งวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวข้องกับการใช้กิจกรรมอภิปรายพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมอภิปรายสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังพัฒนาผู้เรียนในด้านของการคิดในด้านอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการแก้ปัญหาอีกด้วย นอกจากนี้กิจกรรมอภิปรายยังเป็นเป็นกลยุทธ์ในการสอนที่สำคัญ เนื่องจากมีส่วนพัฒนาให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองโลก รู้จักการเข้าสังคม และได้ฝึกพัฒนาความคิดขั้นสูง อีกทั้งยังเป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสอนที่ผู้เรียนให้ความสนใจ สามารถถึงความสนใจของนักเรียนทุกคนในห้องให้มารวมกันอยู่ที่จุดเดียว นักเรียนทุกคนสามารถมีบทบาทในชั้นเรียนได้ ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนโดยการอภิปรายเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการสอนรายวิชาสังคมศึกษาเป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปราย เรื่อง สิทธิมนุษยชน ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้เป็นการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre - Experimental Designs) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย ซึ่งผู้ศึกษาดำเนินการศึกษาและนำเสนอรายละเอียดการดำเนินการ โดยแบ่งตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 10 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 36 คนโดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากทางโรงเรียนวัดนวลนรดิศได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 11 ห้องเรียน โดยทั้งหมดได้เรียนรายวิชาสังคมศึกษา สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ผู้ศึกษาจึงได้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) ได้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 10 จำนวนทั้งสิ้น 36 คน ดังกล่าว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบอภิปราย การคิดวิเคราะห์ และ เนื้อหาเรื่องสิทธิมนุษยชน ผู้ศึกษานำความรู้ที่ได้มาใช้ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย โดยแบ่งเป็น

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนและหลังจัดการเรียนการสอนแบบอภิปราย โดยเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ ผู้ศึกษาสร้างตารางกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและจำนวนข้อคำถาม รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 3.1 พฤติกรรมที่ต้องการวัดและจำนวนคำถามของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

องค์ประกอบของ การวิเคราะห์	ตัวบ่งชี้ (พฤติกรรม)	ข้อคำถาม ในแบบวัด	จำนวนข้อ
การวิเคราะห์เนื้อหา/ วิเคราะห์องค์ประกอบ	แยกข้อมูลออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามวัตถุประสงค์ ที่ต้องการศึกษา	ข้อที่ 3 7 10 17 และ 18	5
	ระบุองค์ประกอบที่แฝงอยู่ในข้อมูลต่าง ๆ อธิบายลักษณะที่เหมือนหรือต่างกันของข้อมูล		
การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์	อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ ของข้อมูล	ข้อที่ 1 5 6 9 และ 16	5
	สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดความสัมพันธ์ ของข้อมูล		
	สรุปปัจจัยที่มีร่วมกันหรือแตกต่างกัน ของข้อมูลต่าง ๆ		
การวิเคราะห์จัดเรียง องค์ประกอบ	จัดเรียงองค์ประกอบย่อย ๆ ให้เห็นถึงความ เชื่อมโยงกันเป็นโครงสร้างทั้งหมด	ข้อที่ 2 4 11 12 และ 14	5
	จัดลำดับข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ที่ต้องการศึกษา		
	ค้นหาข้อสันนิษฐานจากการลำดับข้อมูล ซึ่งอาจไม่ได้กล่าวในข้อมูลที่กำหนดมา		

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของ การวิเคราะห์	ตัวบ่งชี้ (พฤติกรรม)	ข้อคำถาม ในแบบวัด	จำนวนข้อ
การระบุเจตนากรณี	แยกแยะข้อเท็จจริงและส่วนของข้อคิดเห็น ของข้อมูล	ข้อที่	5
	ระบุมุมมอง อคติ คุณค่า หรือเจตนาของผู้ผลิตสื่อ	8 13 15	
	ลงความเห็นถึงเจตนา กรอบแนวคิด มุมมอง ของผู้เขียนที่สื่อสารออกมา	19 และ 20	
	รวมข้อคำถามทั้งหมด	20	

ผู้ศึกษาจัดทำร่างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และตรวจสอบคุณภาพโดยการ
ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยง รายละเอียดมีดังนี้

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ผู้ศึกษานำแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา
ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของข้อคำถาม ภาษาที่ใช้ และรูปแบบใน
การพิมพ์ รวมทั้งขอคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพื่อจัดทำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ฉบับร่าง
จากนั้นนำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ฉบับร่าง พร้อมกับหัวข้อวิจัย ความเป็นมา วัตถุประสงค์
และคำจำกัดความในการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบ (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก)
โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยาม รวมถึงการใช้ภาษา โดยใช้เกณฑ์ดัชนี IOC (Item
Objective Congruence) มีลักษณะการให้คะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
- 1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา

เกณฑ์การใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนี IOC ต้องมากกว่า 0.500 จึงจะ
ถือว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการจะวัด (กัญจนา ลินทรตันศิริกุล, 2559) ผลการ
ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ
พบว่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์มีค่า IOC ที่ 1.000 จำนวน 17 ข้อ
และค่าตั้งแต่ IOC ที่ 0.670 มีจำนวน 3 ข้อ

ผู้ศึกษาดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่แก้ไขแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง โดยมีการปรับแก้การใช้ภาษาและสำนวนการเขียน เพื่อให้สามารถสื่อความได้ดียิ่งขึ้น

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ผู้ศึกษานำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 4 จำนวน 64 คน

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบราค (Cronbach) พบว่าแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.734 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ค่าความเที่ยงที่ควรมีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป (วรณี แกมเกตุ, 2551)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปราย จำนวนทั้งสิ้น 5 แผนการจัดการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 การกำหนดเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1) ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดนวลนรดิศ คำอธิบายรายวิชา และประมวลรายวิชารายวิชาสังคมศึกษา สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2) ศึกษาเอกสาร กฎหมาย และบทความ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนสากล เพื่อนำเนื้อหาทั้งหมดมาสังเคราะห์และกำหนดกรอบเนื้อหาในการสร้างหน่วยการเรียนรู้ย่อยในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน

3) สร้างหน่วยการเรียนรู้ย่อยเรื่องสิทธิมนุษยชน

4) ส่งหน่วยการเรียนรู้ย่อยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุม ความเหมาะสมของเนื้อหา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้

5) ดำเนินการแก้ไขหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปราย มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิด หลักการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปราย ซึ่งมีกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วย

- (1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน
- (2) ชั้นอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย
- (3) ชั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อย
- (4) ชั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มใหญ่
- (5) ชั้นสรุปกิจกรรม

2) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และสร้างแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปราย จำนวน 10 คาบ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ย่อยและเนื้อหาดังตาราง

ตารางที่ 3.2 การแบ่งหน่วยการเรียนรู้เรื่อง สิทธิมนุษยชน

หน่วย ที่	ตัวชี้วัด	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ข้อคำถามขั้นสูง ที่ใช้อภิปราย	เวลา (คาบ)
1	ส 2.1 ม.4 - 6/4	พัฒนาการของ ปฏิญาสากล ว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน	- ความเป็นมาของ ปฏิญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน - การแบ่งประเภทของ สิทธิมนุษยชนตาม ปฏิญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน	- ปัจจัยที่ก่อให้เกิด ปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิ มนุษยชนเป็นปัจจัยในด้านใด - หากไม่มีหลักการดังกล่าว แล้วจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์ ในสังคมอย่างไร	1
2	ส 2.1 ม.4 - 6/4	สิทธิพลเมือง	- ปฏิญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชนใน ข้อที่ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 และ 15 - สถานการณ์และ ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการละเมิดสิทธิ พลเมือง	- จากสถานการณ์ที่ได้ ศึกษามีความเหมือนหรือ แตกต่างกันอย่างไรบ้าง - จากหัวข้อที่กำหนดให้ สะท้อนถึงปัจจัยใดที่ ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าว ร่วมกัน - แนวทางการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวคืออย่างไร	2

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

หน่วย ที่	ตัวชี้วัด	หน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ข้อคำถามขั้นสูง ที่ใช้อภิปราย	เวลา (คาบ)
3	ส 2.1 ม.4 - 6/4	สิทธิทาง การเมือง	- ปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน ข้อที่ 19, 20, 21 และ 22 - สถานการณ์และ ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการละเมิดสิทธิ ทางการเมือง	- ปัจจัยใดที่ก่อให้เกิดการ ละเมิดสิทธิทางการเมือง ในปัจจุบัน - การระบุงेतนาของผู้ผลิต สื่อได้มีความสำคัญต่อการ รับรู้ข่าวสารในปัจจุบัน - แนวทางการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวคืออย่างไร	2
4	ส 2.1 ม.4 - 6/4	สิทธิทาง เศรษฐกิจ	- ปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน ข้อที่ 17, 23, 24 และ 25 - สถานการณ์และ ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการละเมิดสิทธิ ทางเศรษฐกิจ	- ปัจจัยใดที่ก่อให้เกิดการ ละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ - ผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผล ต่อการเมืองและสังคม อย่างไร - แนวทางการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวคืออย่างไร	2
5	ส 2.1 ม.4 - 6/4	สิทธิทางสังคม และวัฒนธรรม	- ปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน ข้อที่ 16, 18, 22, 26 และ 27 - สถานการณ์และ ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการละเมิดสิทธิ ทางสังคมและ วัฒนธรรม	- จากสถานการณ์ที่ได้ ศึกษามีความเหมือนหรือ แตกต่างกันอย่างไรบ้าง - ปัจจัยใดที่ก่อให้เกิดการ ละเมิดสิทธิทางสังคมและ วัฒนธรรม - การระบุงेतนาของผู้ผลิต สื่อได้มีความสำคัญต่อการ รับรู้ข่าวสารในปัจจุบัน - แนวทางการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวคืออย่างไร	3

3) นำแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปรายจำนวน 10 ชั่วโมง ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณา ตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการใช้ภาษา โดยใช้เกณฑ์ดัชนี IOC (Item Objective Congruence) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน มีค่า IOC ที่ 1.000 ทั้งหมด มีเพียงข้อแนะนำในการปรับภาษาเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายมากขึ้นในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

5) นำแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปราย ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำ

6) นำแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปราย ไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 กำหนดประชากรที่ศึกษาและได้เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการทดลอง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 10 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 36 คน

3.1.2 ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปราย เป็นเวลา 10 คาบ ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2563

3.2 วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre - Test) เป็นเวลา 30 นาที กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563

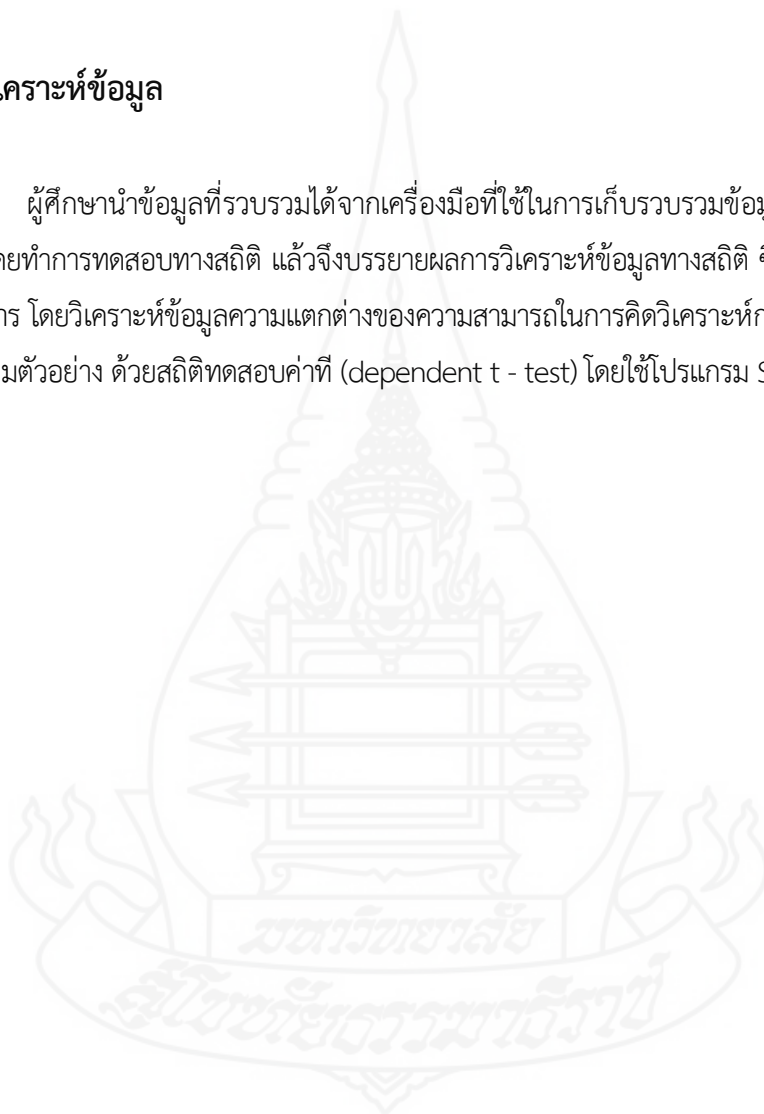
3.2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้วิธีการอภิปรายตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปราย โดยเริ่มจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 ใช้เวลา 10 คาบ

คาบละ 55 นาที รายวิชา ส32101 รายวิชาสังคมศึกษา สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต
ในสังคม จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลาเรียน 3 คาบ/สัปดาห์

3.2.3 ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post - Test) เป็นเวลา 30 นาที กับนักเรียนกลุ่ม
ตัวอย่างในวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 จากนั้นนำคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์
ทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์
ทางสถิติ โดยทำการทดสอบทางสถิติ แล้วจึงบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้ดำเนินการ โดยวิเคราะห์ข้อมูลความแตกต่างของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของ
นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติทดสอบค่าที (dependent t - test) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปราย เรื่อง สิทธิมนุษยชน ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Designs) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยคือเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปราย ซึ่งผู้ศึกษาทดลองและนำเสนอผลการทดลองประกอบด้วย 2 ตอน คือ สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง และผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

1. สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 10 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ จำนวน 36 คน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

การศึกษาผลของการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งใช้วิธีการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre - Experimental Designs) โดยมีแบบแผนการทดลองรูปแบบหนึ่งกลุ่มวัดสองครั้ง (The One - Group Pretest - Posttest) สมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปรายมีความสามารถในการวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งความสามารถในการวิเคราะห์นั้นสามารถมีองค์ประกอบที่สำคัญทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ องค์ประกอบที่ 3 การวิเคราะห์จัดเรียงองค์ประกอบ และองค์ประกอบที่ 4 คือ การระบุเจตนาธรรมณ์

ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้ข้อมูลความแตกต่างของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t - test) สูตรที่กลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - test dependent)

ผลการดำเนินการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ค่าเฉลี่ย mean = 11.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 2.81 ส่วนคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ค่าเฉลี่ย mean = 15.47 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 1.87 เมื่อทดสอบด้วยสถิติทดสอบค่าที (t - test) ผลการเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยดังตาราง

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t - test dependent) เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปราย

การทดสอบ	N	\bar{x}	S.D.	T	Sig.
ก่อนเรียน	36	11.53	2.81	8.72	0.000*
หลังเรียน		15.47	1.87		

* p < 0.05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปราย เรื่อง สิทธิมนุษยชน ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Designs) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยคือเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปราย

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมอภิปราย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 10 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 36 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนการจัดการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้การอภิปราย ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบเรียนละ 55 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังจัดการเรียนการสอนแบบอภิปราย โดยเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ผ่านการเก็บรวบรวมด้วยสถิติทดสอบค่าที (t – test dependent)

1.3 ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องผลของการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจจะนำมาเป็นประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมและสังเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการสอนแบบอภิปรายจากกองวิจัยการศึกษา (2535), สุจิตรา กาญจนนิวาสน์ (2544), แจ่มจันทร์ วรรณภีร์ (2546), ทิศนา แคมณี (2547) Akshanya R. Nair (2019) และ The Teaching Center of Washington University in St. Louis (2019) นำไปสู่ขั้นตอนการอภิปรายเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มย่อย ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มใหญ่ และขั้นสรุปกิจกรรม โดยขั้นตอนที่สำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คือขั้นขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มย่อย

ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นขั้นที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นขั้นตอนที่มีการนำประเด็นคำถามไปใช้ในการอภิปรายโดยผู้ศึกษาเลือกใช้เทคนิคการตั้งคำถามระดับสูงโดยใช้ประเภทของคำถามให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ทั้งในส่วนของการดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อยและขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มใหญ่ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย การตั้งคำถามโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามระดับสูงที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา หรือองค์ประกอบ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 3) การจัดเรียงองค์ประกอบ และ 4) การระบุเจตนาธรรม โดยองค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Bloom (1971) และการสรุปของกนกกาญจน์ ชำนาญ (2557) และวัลลดา หนูรุ่ง (2557) โดยข้อคำถามที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น จากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ศึกษานั้น เปรียบเทียบนั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร (เป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาหรือองค์ประกอบ) ปัจจัยที่มีก่อให้เกิดเหตุการณ์หรือสถานการณ์ดังกล่าวร่วมกันนั้นเป็นปัจจัยด้านใด (เป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์) นักเรียนมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน (เป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการจัดเรียงองค์ประกอบ) และนักเรียนคิดว่ามุมมองหรือเจตนาของผู้ผลิตสื่อดังกล่าวนี้เป็นอย่างไร (เป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการระบุเจตนาธรรม)

การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าและสบายใจที่จะแสดงความคิดเห็น โดยการจัดสภาพแวดล้อมนั้นอาจเกิดขึ้นในขั้นตอนของการนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งเป็นหนึ่งในขั้นตอนที่ผู้วิจัยใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยในขั้นตอนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนละลายพฤติกรรมซึ่งจะนำไปสู่การอภิปรายในขั้นตอนต่อไปได้อย่างสบายใจ นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมในระหว่างการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อส่งเสริมให้การอภิปรายและการใช้คำถามขั้นสูงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นคือการแบ่งจำนวนนักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยไม่เกินกลุ่มละ 6 คน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างครบถ้วน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ

เมื่อผู้ศึกษาได้ดำเนินการทั้งหมดข้างต้นแล้วจะพบว่าเมื่อผู้เรียนได้ร่วมกันอภิปรายร่วมกันจากข้อมูลและประเด็นคำถามที่ผู้ศึกษาได้เลือกใช้คำถามขั้นสูงนั้นส่งผลให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อเนก โชคศิริวุฒิกุล (2557) พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นหลังการเรียนด้วยกิจกรรมอภิปรายกลุ่มย่อยหลังการรับชมภาพยนตร์อย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนนำผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องสิทธิมนุษยชนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาได้เลย

3.1.2 ครูผู้สอนสามารถนำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปใช้ไปใช้วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ โดยผู้สอนสามารถปรับแบบวัดบางส่วนให้มีความสอดคล้องกับบริบทหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่ทำการจัดการเรียนการสอน

3.1.3 ครูผู้สอนสามารถนำแนวทางการตั้งคำถามขั้นสูงไปใช้เป็นเทคนิคร่วมกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนซึ่งข้อคำถามที่ใช้ในการถามต้องควรเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เรียนได้อภิปรายร่วมกัน เช่น จากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ศึกษานั้นเปรียบเทียบนั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งข้อคำถามดังกล่าวควรคำนึงถึงการพัฒนาองค์ประกอบของความสามารถในการวิเคราะห์ คือ 1) การวิเคราะห์

เนื้อหา หรือองค์ประกอบ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 3) การจัดเรียงองค์ประกอบ และ 4) การระบุเจตนารมณ์

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายไปใช้กับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงขึ้นไป เช่น การคิดประเมินผล (Evaluating) และการคิดสร้างสรรค์ (Creating) เป็นต้น

3.2.2 ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายไปใช้ในการจัดการเรียนการเนื้อหาอื่น ๆ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์ เช่น เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ กฎหมาย เป็นต้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทรา. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กนกกาญจน์ ชำนาญ. (2553). ผลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์และการใช้ความรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดน่าน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กัญจนา ลินทรัตนศิริกุล. (2560). เครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและการเรียนการสอน*. (หน่วยที่ 9). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กัญจนา ลินทรัตนศิริกุล. (2560). ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและการเรียนการสอน*. (หน่วยที่ 3). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิตินา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชนาถ ชุกกลิ่น. (2552). ผลของการใช้กิจกรรมการอภิปรายแบบผลผสมผสานและกระดานสนทนาในการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วรรณิ แกมเกต. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วัลลดา หนูรุ่ง. (2557). การวิจัยและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหงสประภาสประสิทธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- วรุทม์ อินทฤทธิ์. (2558). ผลของการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการกรณีศึกษาที่มีต่อมโนทัศน์ประชาธิปไตยและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- สายสุนีย์ หนูแสง. (2546). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคิดวิเคราะห์ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่สอนโดยวิธีการสืบสวนสอบสวน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์-ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- สิริกัญจน์ ธนวุฒิปพรพินิต. (2553). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพฯ.*
- สิริภา พัฒน์มณี. (2554). *ผลการสอนแบบสืบสวนสอบสวน เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- สุมาลี หมวดไธสง. (2554). *ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นอกห้องเรียน. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- อเนก โชคศิริวุฒิกุล. (2555). *ผลของการใช้กิจกรรมอภิปรายกลุ่มย่อยหลังการชมภาพยนตร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.*
- อัญชลี โทกุล. (2551). *พฤติกรรมและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการใช้คำถามผสมผสานกับการอภิปรายและการแก้ปัญหา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- Akshaya r nair. (2019). Discussion method of teaching. Retrieved from <https://collegedunia.com/college/11729-jdt-islam-college-of-nursing-calicut>.
- Aziz, A. A., Ibrahim, M. A., Shaker, M. H., & Nor, A. M. (2016). Teaching Technique of Islamic Studies in Higher Learning Institutions for Non - Arabic Speakers: Experience of Faculty of Quranic and Sunnah Studies and Tamhidi Centre, Universiti Sains Islam Malaysia. *Universal Journal of Educational Research*, 4(4), 755-760.
- Carpenter, J. M. (2006). Effective teaching methods for large classes. *Journal of Family & Consumer Sciences Education*, 24(2).

- Larson, B. E., & Keiper, T. A. (2002). Classroom discussion and threaded electronic discussion: Learning in two arenas. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 2(1), 45-62.
- Marzano, R. J., & Kendall, J. S. (Eds.). (2006). *The new taxonomy of educational objectives*. Corwin Press.
- Russell, W. B., & Waters, S. (2010). Instructional methods for teaching social studies: A survey of what middle school students like and dislike about social studies instruction. *Journal for the Liberal Arts and Sciences*, 14(2), 7-14.
- The Teaching Center Washington University in St.Louis. (2019). *Teaching with Discussions*. Retrieved from <https://teachingcenter.wustledu/resources/teaching-methods/discussions/teaching-with-discussions/>.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

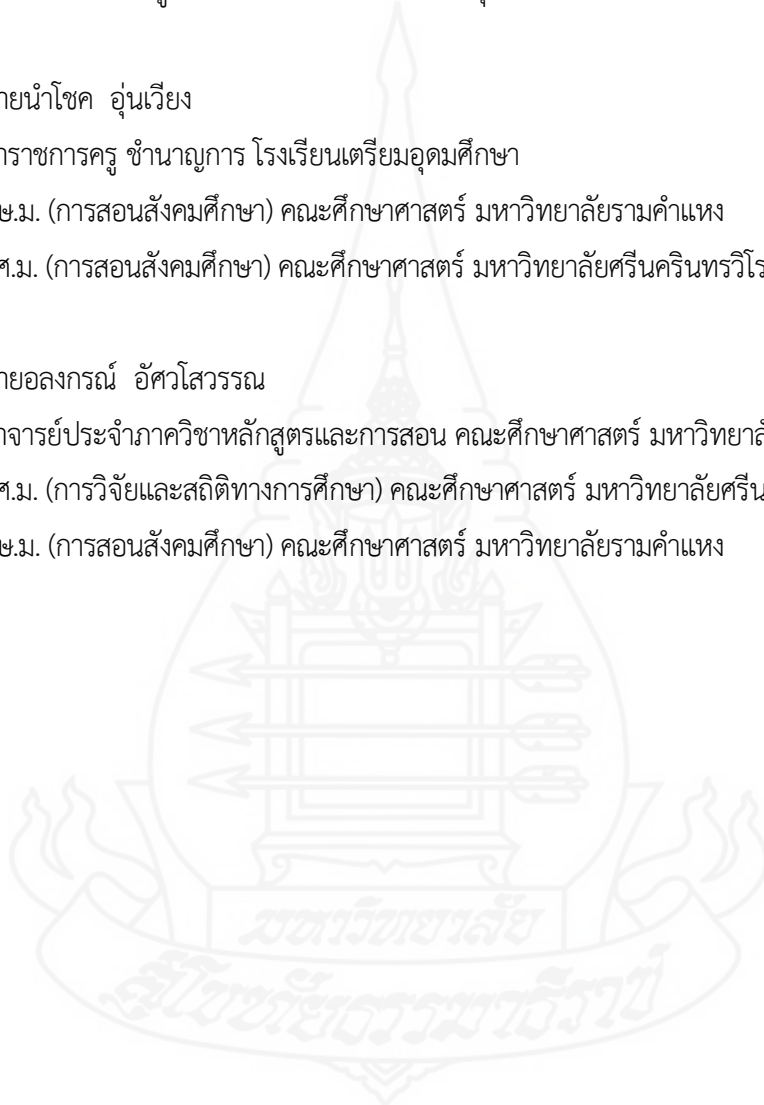

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายณัฐเมธี ดุลคนิต
ข้าราชการศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ศษ.ม. สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
2. นายนำโชค อุ่นเวียง
ข้าราชการครู ชำนาญการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
ศษ.ม. (การสอนสังคมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
กศ.ม. (การสอนสังคมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นายอลงกรณ์ อัสวโสรธรณ
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศษ.ม. (การสอนสังคมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 32101 สังคมศึกษา 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พัฒนาการของปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จำนวน 1 คาบ

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ผู้สอน : พรพรรณ อัมพรพฤติ

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและจรรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.4 - 6/4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางการพัฒนา

สาระสำคัญ

ผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ก่อให้ความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมาก นำไปสู่การเกิดปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ให้ความสำคัญภายใต้หลักการการให้คุณค่ากับศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม และความเท่าเทียม ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 4 ด้านสำคัญ ประกอบด้วย ด้านพลเมือง ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมวัฒนธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้

- 1.1 เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความสำคัญของปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้
- 1.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถระบุปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

2. ด้านทักษะ

เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดกลุ่มปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านพลเมือง ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมวัฒนธรรม

3. ด้านคุณลักษณะ

เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

สาระการเรียนรู้

ความเป็นมาของปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

แนวคิดเกี่ยวกับปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติเกิดขึ้นหลังจาก สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้นำมาซึ่งความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจน ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกหวนเกรงเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

องค์การสหประชาชาติจึงได้มีการผลักดันให้กำหนดแนวทางคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขึ้นมา คุ้มครองมนุษยชาติ โดยแนวทางดังกล่าวได้รับการยกย่องขึ้นในปี พ.ศ. 2490 (ค.ศ. 1947) โดยคณะกรรมการ ภายใต้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติโดยมีนาง Eleanor Roosevelt ภรรยาอดีต ประธานาธิบดีสหรัฐฯ เป็นประธาน และเป็นหนึ่งในบุคคลสำคัญที่ผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ ให้การสนับสนุน และรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจึงได้ มีมติยอมรับและประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติขึ้นอย่างเป็นทางการ ครั้งแรกตามมาด้วยกติการะหว่างประเทศอีก 2 ฉบับด้วยกัน ได้แก่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วย สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับบรรดา ประชากรและประชาชาติทั้งหลาย เพื่อจุดหมายปลายทางที่ว่า เอกชนทุกคนและองค์การสังคมทุกองค์การ โดยการรำลึกถึงปฏิญญานี้เป็นเบื้องต้น จะบากบั่นพยายามด้วยการสอนและศึกษา ในอันที่ส่งเสริมการ เคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในและระหว่างประเทศ ในอันที่จะส่งเสริม การเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในและระหว่างประเทศ ในอันที่จะให้มี การยอมรับนับถือ และการปฏิบัติตามโดยสากลและอย่างเป็นผลจริงจัง ทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐ สมาชิกด้วยตนเอง และในบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ใต้อำนาจของรัฐนั้น ๆ

ข้อ 1 มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิ ต่างมีเหตุผล และมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ

ข้อ 2 (1) ทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้ โดยปราศจากความ แตกต่างไม่ว่าชนชาติใด ๆ ดังเช่น เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา การคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น เผ่าพันธุ์แห่งชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ

(2) อนึ่งจะไม่มีใครมีความแตกต่างใด ๆ ตามมูลฐานแห่งสถานะทางการเมือง ทางศาสนา หรือทางการเมืองระหว่างประเทศของประเทศหรือดินแดนของบุคคลสังกัด ไม่ว่าดินแดนนี้เป็นเอกราช อยู่ใน ความพิทักษ์ไม่ได้ปกครองตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดอธิปไตยใด ๆ ทั้งสิ้น

ข้อ 3 คนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิตเสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวตน

ข้อ 4 บุคคลใด ๆ จะถูกยึดเป็นทาส หรือต้องภาระความจำยอมไม่ได้ ความเป็นทาส และการค้าทาส เป็นห้ามขาดทุกรูป

ข้อ 5 บุคคลใด ๆ จะถูกทรมาน หรือได้รับผลปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยธรรม หรือต่ำช้าไม่ได้

ข้อ 6 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายทุกแห่งทุกหน

ข้อ 7 ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดปฎิญา และจากการยุยงให้เลือกปฏิบัติดังกล่าว

ข้อ 8 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับบำนาญอันเป็นผลจริงจังกจากศาลที่มีอำนาจแห่งชาติต่อการกระทำอันละเมิดสิทธิหลักมูล ซึ่งตนได้รับตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศไปต่างถิ่นโดยพลการไม่ได้

ข้อ 10 ทุกคนมีสิทธิโดยเสมอภาคเต็มที่ในอันที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรมในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนและการกระทำผิดอาชญาใด ๆ ที่ตนถูกกล่าวหา

ข้อ 11 (1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่าทำผิดทางอาชญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ ได้ว่ามีผิดตามกฎหมายในการพิจารณาเปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันบรรดาที่จำเป็นสำหรับการต่อสู้คดี

(2) จะถือบุคคลใด ๆ ว่ามีความผิดทางอาชญาเนื่องด้วยการกระทำหรือละเว้นใด ๆ อันมิได้จัดเป็นความผิดทางอาชญาตามกฎหมายแห่งชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศในขณะที่ได้กระทำการนั้นขึ้นไม่ได้ และจะลงโทษอันหนักกว่าที่ใช้อยู่ในขณะที่ได้กระทำความผิดทางอาชญาขึ้นไม่ได้

ข้อ 12 บุคคลใด ๆ จะถูกแทรกสอดโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัวในครอบครัวในเคหสถานหรือในการสื่อสาร หรือจะถูกลบลู่ในเกียรติยศและชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายต่อการแทรกสอด หรือการลบลู่ดังกล่าวนี้

ข้อ 13 (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหวและสถานที่อยู่ภายในเขตแต่ละรัฐ

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใด ๆ ไป รวมทั้งประเทศของตนเองด้วย และที่จะกลับยังประเทศตน

ข้อ 14 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหา และที่จะได้อาศัยพำนักในประเทศอื่นเพื่อลี้ภัยจากการประหัตประหาร

(2) จะอ้างสิทธินี้ไม่ได้ ในกรณีที่มีการดำเนินคดีสืบเนื่องอย่างแท้จริงมาจากความผิดที่ไม่ใช่ทางการเมือง หรือจากการกระทำอันขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

ข้อ 15 (1) ทุกคนมีสิทธิในการถือสัญชาติหนึ่ง

(2) บุคคลใด ๆ จะถูกตัดสัญชาติของตนโดยพลการ หรือถูกปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติไม่ได้

ข้อ 16 (1) ชายและหญิงที่มีอายุเต็มบริบูรณ์ มีสิทธิที่จะทำการสมรส และจะก่อตั้งครอบครัวโดยปราศจากการจำกัดใด ๆ อันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สัญชาติหรือ ศาสนา ต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องการสมรส ระหว่างการสมรสและการขาดจากสมรส

(2) การสมรสจะกระทำกันก็แต่ด้วยความยินยอมโดยอิสระและเต็มใจของผู้ที่เจตนาจะเป็นคู่สมรส

(3) ครอบครัวเป็นหน่วยธรรมชาติ และหลักมูลของสังคมและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากสังคมและรัฐ

ข้อ 17 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเองเช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น

(2) บุคคลใด ๆ ที่จะถูกริบทรัพย์สินโดยพลการไม่ได้

ข้อ 18 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความคิดโนธรรมและศาสนาสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะประกาศ ศาสนา หรือความเชื่อของตน โดยการสอน การปฏิบัติสักการบูชาและการประกอบพิธีกรรม ไม่ว่าจะโดยลำพังตนเองหรือประชามร่วมกับผู้อื่น และเป็นการสาธารณะหรือส่วนบุคคล

ข้อ 19 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออกสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะถือเอาความคิดโดยปราศจากความแทรกสอดและที่จะแสวงหา รับและแจกจ่ายข่าวสารและความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และโดยไม่คำนึงถึงเขตแดน

ข้อ 20 (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการร่วมประชุมและการตั้งสมาคมโดยสันติ

(2) บุคคลใด ๆ จะถูกบังคับให้สังกัดสมาคมใดสมาคมหนึ่งไม่ได้

ข้อ 21 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยการผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ

(2) บุคคลมีสิทธิที่เข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเสมอภาค

(3) เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงกันอย่างทั่วไป และเสมอภาค และการลงคะแนนลับ หรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

ข้อ 22 ทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม มีสิทธิในทางมั่นคงของสังคม และมีสิทธิในการบรรลุถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม อันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเกียรติศักดิ์ของตน และการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ทั้งนี้ โดยความเพียรพยายามแห่งชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศ และตามระบอบการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ

ข้อ 23 (1) ทุกมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงานโดยอิสระในเงื่อนไขอันยุติธรรม และเป็นประโยชน์แห่งการทำงาน และการคุ้มครองแห่งการว่างงาน

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างเท่าเทียมกันสำหรับงานเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ

(3) ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างที่ยุติธรรมและเป็นประโยชน์ ที่จะให้ประกันแก่ตนเองและครอบครัวแห่งตน ซึ่งความเป็นอยู่อันคู่ควรแก่เกียรติศักดิ์ของมนุษย์ และถ้าจำเป็นก็จะต้องได้รับวิถีทางคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย

(4) ทุกคนมีสิทธิที่จะจัดตั้ง และที่จะเข้าร่วมสหพันธ์กรรมกรเพื่อความคุ้มครองแห่งประโยชน์ของตน

ข้อ 24 ทุกคนมีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง รวมทั้งจำกัดเวลาการทำงานตามสมควร และวันหยุดงานเป็นครั้งคราวโดยได้รับเงินจ้าง

ข้อ 25 (1) ทุกคนมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอสำหรับสุขภาพและความเป็นอยู่ดีของตนและครอบครัว รวมทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการดูแลสุขภาพทางการแพทย์และบริการสังคมที่จำเป็น และมีสิทธิในความมั่นคงในยามว่างงาน เจ็บป่วยพิการ เป็นหม้าย วยชรา หรือขาดอาชีพอื่นในพฤติการณ์ที่นอกเหนืออำนาจของตน

(2) มารดาและเด็กมีสิทธิที่จะรับการดูแลสุขภาพและช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กทั้งปวงไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกสมรส จะต้องได้รับการคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

ข้อ 26 (1) ทุกคนมีสิทธิในศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษาและการศึกษาขั้นหลักรวม การประถมศึกษาจะต้องเป็นการบังคับ การศึกษาทางเทคนิคและวิชาชีพ จะต้องเป็นอันเปิดโดยทั่วไป และการศึกษาขั้นสูงสุดขึ้นไป จะต้องเป็นอันเปิดสำหรับทุกคน เข้าได้ถึงโดยเสมอภาคตามมาตรฐานแห่งคุณวุฒิ

(2) การศึกษาจะได้จัดไปในการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่และยังความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพหลักมูลให้มั่นคงแข็งแรง จะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ขันติธรรม และมิตรภาพแห่งบรรดาประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือศาสนา และจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติเพื่ออารังไว้ซึ่งสันติภาพ

(3) บิดามารดา มีสิทธิเบื้องต้นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาอันจะให้แก่บุตรหลานของตน

ข้อ 27 (1) ทุกคนมีสิทธิที่เข้าร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาชนโดยอิสระที่จะบันเทิงใจในศิลปะและที่มีส่วนในความรุดหน้า และคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรมและทางวัตถุ อันเป็นผลจากการประดิษฐ์กรรมใด ๆ ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรมและทางศิลปกรรม ซึ่งตนเป็นผู้สร้าง

ข้อ 28 ทุกคนมีสิทธิในระเบียบทางสังคมและระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นทางให้สำเร็จผลเต็มที่ตามสิทธิและอิสรภาพที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้

ข้อ 29 (1) ทุกคนมีหน้าที่ต่อประชาคม ด้วยการพัฒนาต่อบุคลิกภาพของตนโดยอิสรภาพเต็มที่ จะกระทำได้ก็แค่ประชาคมนั้น

(2) ในการใช้สิทธิและอิสรภาพแห่งตน ทุกคนตกอยู่ในบังคับของข้อจำกัด เพียงเท่าที่ได้กำหนดลงโดยกฎหมายเท่านั้น เพื่อประโยชน์ที่ได้มาซึ่งการนับถือ และเคารพสิทธิและอิสรภาพของผู้อื่น ตามสมควรและที่จะเผชิญกับความเรียกร้องต้องการอันเที่ยงธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชน และสวัสดิการทั่วไปในสังคมประชาธิปไตย

(3) สิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ จะใช้ขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ ไม่ได้ว่าในกรณีใด ๆ

ข้อ 30 ไม่มีบทใด ในปฏิญญานี้ที่จะอนุমানว่าให้สิทธิใด ๆ แก่รัฐ หมู่คน หรือบุคคล ในอันที่จะดำเนินกิจกรรมใด ๆ หรือปฏิบัติการใด ๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสรภาพดังกล่าวไว้ ณ ที่นี้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูถามนักเรียนถึงเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร และภายหลังสงครามยุติลงได้เกิดความเสียหายอะไรบ้าง
2. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเกิดขึ้นของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ขั้นอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย

1. ครูอธิบาย Timeline ระหว่างการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 การก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ และการเกิดปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. ครูอธิบายหลักการและแนวคิดสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จากนั้นครูถามนักเรียนถึงกฎหมายใดของประเทศไทยที่มีความสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนดังกล่าว
3. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของประเด็นในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกับการดำเนินชีวิตในสังคมไทย
4. ครูอธิบายหลักการในการจัดกลุ่มปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนออกเป็น 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านพลเมือง ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมวัฒนธรรม
5. ครูถามนักเรียนในความคิดของนักเรียนปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้านนั้น มีความแตกต่างกันอย่างไร จากนั้นครูสรุปสาระสำคัญของแต่ละสิทธิมนุษยชนแต่ละด้าน

ขั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อย

1. ครูติดกระดาษที่บริเวณหน้าห้องเรียนโดยเป็นบัตรคำประกอบไปด้วยด้านต่าง ๆ ของสิทธิมนุษยชน คือ ด้านพลเมือง ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมวัฒนธรรม

2. ครูแจกบัตรคำที่มีข้อความจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในแต่ละข้อให้นักเรียนคนละ 1 หัวข้อ จากนั้นครูให้นำบัตรคำดังกล่าวไปติดให้สอดคล้องกับด้านต่าง ๆ ของสิทธิมนุษยชนที่ได้ติดไว้หน้าชั้นเรียน

3. ครูให้นักเรียนจับกลุ่มกลุ่มละประมาณ 4 - 5 คน และแจกกระดาษ Post - it ในโดยแต่ละกลุ่มจะได้สีที่แตกต่างกัน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านบัตรคำที่มีข้อความตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยหากนักเรียนคิดว่าข้อความใดไม่น่าจะสอดคล้องกับหัวข้อดังกล่าวให้นำเอา Post - it ของตนเองติดบนข้อความนั้น ๆ โดยครูให้เวลาในการอภิปรายประมาณ 10 นาที

ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มใหญ่

1. ครูสังเกตข้อความที่มีการติดกระดาษ โดยนำข้อความดังกล่าวมาร่วมอภิปรายกับนักเรียนว่าข้อความดังกล่าวนั้นควรอยู่ในด้านใด

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของการแบ่งหลักของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนออกเป็น 4 ด้าน

ขั้นสรุปกิจกรรม

1. ครูสรุปประเด็นเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และการแบ่งหลักของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนออกเป็น 4 ด้าน

2. ครูให้นักเรียนสรุปประเด็นที่ได้จากการเรียนในคาบเรียนลงใน log book ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ให้ใน Google Classroom

สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

1. สื่อ PowerPoint เรื่อง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. บัตรคำด้านต่าง ๆ ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 4 หัวข้อ และข้อความในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
3. กระดาษ Post - it
4. log book ใน Google Classroom

การวัดและการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

1. การตอบคำถาม
2. การแสดงความคิดเห็นและอภิปราย

ใบงาน/ภาระงาน

log book ใน Google Classroom เรื่อง พัฒนาการของปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

เป้าหมาย	หลักฐาน	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ	- Log book เรื่อง พัฒนาการของ ปัญญาสากลว่า ด้วยสิทธิมนุษยชน	ประเมินใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ (แต่ละข้อหมายถึงถึง 1 คะแนน) 1. อธิบายความสำคัญของปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 2. ระบุปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้ 3. จัดกลุ่มปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านพลเมือง ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมวัฒนธรรม 4. มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (ส่งงานตรงเวลา) การประเมินภาระงานตามคุณภาพของงาน ดังนี้ ระดับคะแนน 4 หมายถึง ดีมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง ดี ระดับคะแนน 2 หมายถึง พอใช้ ระดับคะแนน 0 - 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 32101 สังคมศึกษา 1	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สิทธิพลเมือง	จำนวน 2 คาบ
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563	ผู้สอน : พรพรรณ อัมพรพฤติ

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและจรรยาบรรณ ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.4 - 6/4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางการพัฒนา

สาระสำคัญ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านของพลเมือง กล่าวถึงสิทธิของมนุษย์ที่พึงมีหรือได้รับสิทธิ เสรีภาพในชีวิตร่างกาย ความมั่นคงในชีวิต สัญชาติ ความเชื่อ ตลอดจนได้รับความเสมอภาคที่จะได้รับการปฏิบัติทางกฎหมายและศาลยุติธรรม โดยรัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองให้ประชาชนในประเทศได้รับสิทธิดังกล่าว อีกทั้งส่งเสริมให้ตระหนักถึงความสำคัญในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้

เพื่อให้นักเรียนสามารถระบุด้านสิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

2. ด้านทักษะ

2.1 เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในสังคมไทยและสังคมโลกที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

2.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

3. ด้านคุณลักษณะ

เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

สาระการเรียนรู้

สิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อ 3 คนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิตเสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวตน

ข้อ 4 บุคคลใด ๆ จะถูกยึดเป็นทาส หรือต้องภาระความจำยอมไม่ได้ ความเป็นทาส และการค้าทาส เป็นห้ามขาดทุกรูป

ข้อ 5 บุคคลใด ๆ จะถูกทรมาน หรือได้รับผลปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยธรรม หรือต่ำช้าไม่ได้

ข้อ 6 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายทุกแห่งทุกหน

ข้อ 7 ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญา และจากการยุยงให้เลือกปฏิบัติดังกล่าว

ข้อ 8 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับบำนาญอันเป็นผลจริงจังกจากศาลที่มีอำนาจแห่งชาติต่อการกระทำอันละเมิดสิทธิหลักมูล ซึ่งตนได้รับตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศไปต่างถิ่นโดยพลการไม่ได้

ข้อ 10 ทุกคนมีสิทธิโดยเสมอภาคเต็มที่ในอันที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรมในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนและการกระทำผิดอาชญาใด ๆ ที่ตนถูกกล่าวหา

ข้อ 11 (1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่าทำผิดทางอาชญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ ได้ว่ามีผิดตามกฎหมายในการพิจารณาเปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันบรรดาที่จำเป็นสำหรับการต่อสู้คดี

(2) จะถือบุคคลใด ๆ ว่ามีความผิดทางอาญาเนื่องด้วยการกระทำหรือละเว้นใด ๆ อันมิได้จัดเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายแห่งชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศในขณะที่ได้กระทำการนั้นขึ้นไม่ได้ และจะลงโทษอันหนักกว่าที่ใช้อยู่ในขณะที่ได้กระทำความผิดทางอาญานั้นไม่ได้

ข้อ 12 บุคคลใด ๆ จะถูกแทรกสอดโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัวในครอบครัวในเคหสถานหรือในการสื่อสาร หรือจะถูกหลอกลวงในเกียรติยศและชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายต่อการแทรกสอด หรือการหลอกลวงดังกล่าว

ข้อ 13 (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหวและสถานที่อยู่ภายในเขตแต่ละรัฐ

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใด ๆ ไป รวมทั้งประเทศของตนเองด้วย และที่จะกลับยังประเทศตน

ข้อ 14 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหา และที่จะได้อาศัยพำนักในประเทศอื่นเพื่อลี้ภัยจากการประหัตประหาร

(2) จะอ้างสิทธินี้ไม่ได้ ในกรณีที่มีการดำเนินคดีสืบเนื่องอย่างแท้จริงมาจากความผิดที่ไม่ใช่ทางการเมือง หรือจากการกระทำอันขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

ข้อ 15 (1) ทุกคนมีสิทธิในการถือสัญชาติหนึ่ง

(2) บุคคลใด ๆ จะถูกตัดสัญชาติของตนโดยพลการ หรือถูกปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติไม่ได้

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูถามนักเรียนว่าเมื่อได้ยินคำว่าพลเมือง นักเรียนจะนึกถึงเรื่องใดหรือคำใด โดยครูให้นักเรียนตอบทีละคน คนละ 1 ประโยคหรือ 1 คำเท่านั้น
2. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ขั้นอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย

1. ครูอธิบายหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนตามสไลด์ Powerpoint พร้อมยกตัวอย่างประกอบโดยสังเขป
2. ครูอธิบายกิจกรรมการอภิปรายในคาบเรียนดังต่อไปนี้
 - 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้หัวข้อ ประเด็น และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกลุ่มละ 1 หัวข้อ โดยหัวข้อประกอบไปด้วย

2.1.1 กฎหมายทำแท้ง : ถึงเวลาต้องเปลี่ยนแล้วหรือยัง ?

2.1.2 ถึงเวลา ? สังคมไทย อนุญาต การุณฆาต

2.1.3 ไทยกับการรับผู้ลี้ภัยโรฮิงจา

2.1.4 การยกเลิกโทษประหารชีวิต

3. โดยครูมอบหมายหัวข้อให้นักเรียน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 5 จะได้หัวข้อเรื่อง กฎหมายทำแท้ง : ถึงเวลาต้องเปลี่ยนแล้วหรือยัง?

กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 6 จะได้หัวข้อเรื่อง ถึงเวลา ? สังคมไทย อนุญาต การุณฆาต

กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 7 จะได้หัวข้อเรื่อง ไทยกับการรับผู้ลี้ภัยโรฮิงจา

กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 8 จะได้หัวข้อเรื่อง การยกเลิกโทษประหารชีวิต

ขั้นดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อย

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยวิธีคละนักเรียนและให้แต่ละกลุ่มมีจำนวนนักเรียนเท่า ๆ กัน จำนวน 8 กลุ่ม (กลุ่มละไม่เกิน 5 คน)
2. ครูกำหนดหมายเลขกลุ่มให้นักเรียนตั้งแต่กลุ่มที่ 1 ถึง กลุ่มที่ 8 และกำหนดบริเวณให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนั่งล้อมเป็นวงกลม
3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายในหัวข้อดังกล่าวว่ามีความคิดเห็นอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด โดยอนุญาตให้นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้อื่นเพื่อหาข้อมูลสนับสนุน

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปประเด็นของตนเองลงในกระดาษ Flip chart ที่แจกให้ พร้อมเตรียมประเด็นนำเสนอ

3.2 ครูให้เวลานักเรียนในการนำเสนอกลุ่มละ 5 นาที โดยนำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้

3.2.1 สถานการณ์โดยทั่วไปของหัวข้อที่ได้รับเป็นอย่างไร

3.2.2 นักเรียนเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวหรือไม่

3.2.3 เพราะเหตุใดจึงมีความคิดเห็นเช่นนั้น พร้อมยกข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ

ดังกล่าว

4. ครูให้เวลาจนจบคาบเรียนเพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายกลุ่มตามประเด็นที่ตนเองได้รับและสรุปประเด็นที่จะนำเสนอ โดยครูมอบหมายให้แต่ละกลุ่มนำเสนอในคาบเรียนต่อไป

คาบที่ 2

ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มใหญ่

1. ครูใช้เวลา 5 นาทีในการนั่งรวมกลุ่มตามกลุ่มที่ได้ทำงานร่วมกันในคาบเรียนที่แล้ว และให้เตรียมการนำเสนอในคาบเรียนนี้

2. ครูจัดลำดับการนำเสนอ ดังนี้

2.1 การนำเสนอลำดับที่ 1 - 2 คือ นักเรียนกลุ่มที่ได้หัวข้อ ภูมิหมายทำแท้ง : ถึงเวลาต้องเปลี่ยนแล้วหรือยัง? (กลุ่มที่ 1 และ 5)

2.2 การนำเสนอลำดับที่ 3 - 4 คือ นักเรียนกลุ่มที่ได้หัวข้อ ถึงเวลา ? สังคมไทย อนุญาตการุณยฆาต (กลุ่มที่ 2 และ 6)

2.3 การนำเสนอลำดับที่ 5 - 6 คือ นักเรียนกลุ่มที่ได้หัวข้อ ทำไทยกับการรับผู้ลี้ภัยโรฮิงจา (กลุ่มที่ 3 และ 7)

2.4 การนำเสนอลำดับที่ 7 - 8 คือ นักเรียนกลุ่มที่ได้หัวข้อ การยกเลิกโทษประหารชีวิต (กลุ่มที่ 4 และ 8)

3. ครูให้แต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นตามที่ได้รับมอบหมายกลุ่มละไม่เกิน 5 นาที

4. เมื่อแต่ละหัวข้อ (2 กลุ่ม) นำเสนอเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนอีก 6 กลุ่มที่เหลืออภิปรายกันในกลุ่มว่ามีความเห็นอย่างไรกับหัวข้อตามที่เพื่อนนักเรียนได้นำเสนอ โดยให้เวลาอภิปรายในกลุ่มประมาณ 3 นาที

5. ครูให้นักเรียนร่วมแลกเปลี่ยนและอภิปรายประเด็นที่ได้พูดคุยกัน จากนั้นครูให้นักเรียนทั้งห้องร่วมแลกเปลี่ยนในประเด็นของการนำเสนอวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

6. ครูให้นักเรียนนำเสนอพร้อมสลับอภิปรายตามลำดับกิจกรรมที่ 3 - 5 จนครบทุกหัวข้อ

ขั้นสรุปกิจกรรม

1. ครูร่วมกันสรุปประเด็นเกี่ยวกับสิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่า โดยภาพรวมแล้วประเด็นดังกล่าวให้ความสำคัญกับเรื่องใด และมีความสำคัญอย่างไร
2. ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนว่าหากไม่ให้ความสำคัญหรือละเมิดสิทธิพลเมืองแล้วจะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร
3. ครูให้นักเรียนสรุปประเด็นที่ได้จากการเรียนในคาบเรียนลงใน log book ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ไว้ใน Google Classroom

สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

1. สื่อ PowerPoint เรื่อง สิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. บทความประกอบหัวข้อ 4 หัวข้อ คือ
 - 2.1 กฎหมายทำแท้ง : ถึงเวลาต้องเปลี่ยนแล้วหรือยัง?
 - 2.2 ถึงเวลา ? สังคมไทย อนุญาต การุณยฆาต
 - 2.3 ไทยกับการรับผู้ลี้ภัยโรฮิงจา
 - 2.4 การยกเลิกโทษประหารชีวิต
3. กระดาษ Flip chart และปากกาเคมีสีต่าง ๆ
4. log book ใน Google Classroom

การวัดและการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

1. การตอบคำถาม
2. การแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
3. การทำกิจกรรมกลุ่ม
4. การนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ใบงาน/ภาระงาน

log book ใน Google Classroom เรื่อง เรื่อง สิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

เป้าหมาย	หลักฐาน	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ	- Log book เรื่อง สิทธิพลเมือง ตามปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน	ประเมินใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ (แต่ละข้อหมายถึง 1 คะแนน) 1. ระบุด้านสิทธิพลเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน 2. วิเคราะห์สถานการณ์ในสังคมไทยและสังคมโลก ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิพลเมือง ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 3. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิพลเมือง ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 4. มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (ส่งงานตรงเวลา) การประเมินภาระงานตามคุณภาพของงาน ดังนี้ ระดับคะแนน 4 หมายถึง ดีมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง ดี ระดับคะแนน 2 หมายถึง พอใช้ ระดับคะแนน 0 - 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

กฎหมายทำแท้ง : ถึงเวลาต้องเปลี่ยนแล้วหรือยัง?

ชญาณี ศรีกระจำง

16 สิงหาคม 2562

คงปฏิเสธไม่ได้ว่าในสังคมไทย ชาวเกี่ยวกับแม่ที่คลอดลูกแล้วทิ้งตามสถานที่ต่าง ๆ

รวมถึงข่าวหญิงที่เสียชีวิตหรือบาดเจ็บจากการทำแท้งเถื่อนปรากฏในสื่อต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้ง ซึ่งนอกจากจะสร้างความสะเทือนใจแก่สังคมแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการไม่สามารถเข้าถึงการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยและถูกกฎหมายในประเทศไทยอีกด้วย

ปัจจุบันการยุติการตั้งครรภ์หรือการ “ทำแท้ง” ในประเทศไทยถือเป็นความผิดทางอาญา ตามมาตรา 301 - 304 แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดโทษของการทำแท้ง ทั้งในกรณีหญิงทำแท้งด้วยตนเองหรือยอมให้ผู้อื่นทำแท้งให้ และถ้าการทำแท้งเป็นเหตุให้หญิงเป็นอันตรายหรือถึงแก่ชีวิตก็จะมีโทษหนักขึ้น และหากผู้ใดทำแท้งโดยผู้หญิงไม่ยินยอมก็จะได้รับโทษหนักขึ้นไปอีก และหากการทำแท้งนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตายก็จะได้รับโทษสูงสุดคือจำคุกตั้งแต่ 5 - 20 ปี และปรับตั้งแต่ 1 - 4 หมื่นบาท

อย่างไรก็ตาม มาตรา 305 ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดข้อยกเว้นความผิดไว้ 2 กรณี คือ

1. กรณีการทำแท้งมีความจำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิง และ 2. กรณีที่หญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาตามที่กฎหมายกำหนด คือ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ความผิดฐานเป็นธุระจัดหาบุคคลไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพาบุคคลไปเพื่อการอนาจาร

นอกจากนี้ ในปี 2548 แพทยสภาได้ออกข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยมีสาระสำคัญกำหนดให้แพทย์สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ในกรณีต่อไปนี้ คือ 1. กรณีหญิงมีครรภ์มีปัญหาสุขภาพกาย 2. กรณีหญิงมีครรภ์มีปัญหาสุขภาพจิต 3. เมื่อทารกในครรภ์มีความพิการอย่างรุนแรงหรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคพันธุกรรมที่รุนแรง และหญิงนั้นมีความเครียด และ 4. กรณีหญิงถูกข่มขืน ทั้งนี้ แพทย์ที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวถือว่าได้กระทำตามมาตรา 305 ประมวลกฎหมายอาญา และถือว่าไม่มีความผิด

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติในเรื่องความผิดเกี่ยวกับการทำแท้งข้างต้นมีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองชีวิตทารกในครรภ์มารดา และเพื่อรักษาศีลธรรมอันดีของประชาชนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดประเด็นโต้เถียงมาเป็นเวลายาวนานว่าระหว่าง “สิทธิของทารกในครรภ์มารดา” กับ “สิทธิของหญิงตั้งครรภ์” สิทธิใดควรได้รับความคุ้มครองมากกว่ากัน

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 305 ประมวลกฎหมายอาญา พบว่า เหตุยกเว้นความผิดฐานทำแท้งไม่ครอบคลุมถึงกรณีการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม เช่น การตั้งครรภ์ที่เกิดจากความผิดพลาดของการคุมกำเนิด การตั้งครรภ์ในวัยเรียน หรือการตั้งครรภ์ในขณะที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายไทยเน้นคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์เป็นหลัก นี่เองเป็นเหตุให้หญิงตั้งครรภ์จำนวนมาก

ต้องยุติการตั้งครรภ์ด้วยวิธีทำแท้งเถื่อน ซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต ส่วนในกรณีที่ยอมให้มีการตั้งครรภ์ต่อไป ก็อาจนำไปสู่การทอดทิ้งหรือฆ่าทารกตามที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ

สำหรับในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว หลายประเทศอนุญาตให้มีการทำแท้ง โดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น ประเทศอังกฤษมีการยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับหญิงซึ่งทำแท้ง โดยกฎหมายอนุญาตให้ยุติการตั้งครรภ์ได้ในกรณีที่อายุครรภ์น้อยกว่า 24 สัปดาห์ และการตั้งครรภ์นั้นอาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ นอกจากนี้ยังกำหนดให้การทำแท้งเป็นบริการทางสาธารณสุขที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วย

ส่วนในประเทศไอร์แลนด์เพิ่งประกาศใช้กฎหมายอนุญาตให้มีการทำแท้งเมื่อวันที่ 1 ม.ค. 2562 หลังจากมีการลงประชามติเพื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ห้ามการทำแท้ง โดยกฎหมายอนุญาตให้ยุติการตั้งครรภ์ได้ในกรณีที่อายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ แต่ถ้าอายุครรภ์เกินกว่า 12 สัปดาห์ แต่ไม่ถึง 24 สัปดาห์ จะสามารถทำได้ในเงื่อนไขที่การตั้งครรภ์นั้นเป็นอันตรายต่อหญิง และหากอายุครรภ์เกิน 24 สัปดาห์ จะยุติการตั้งครรภ์ได้เฉพาะกรณีที่ทารกในครรภ์มีความผิดปกติร้ายแรง

ล่าสุดในช่วงต้นเดือน ส.ค. ที่ผ่านมานี้ ประเทศนิวซีแลนด์มีการเสนอร่างกฎหมายใหม่เกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์เข้าสู่สภา หลักการสำคัญของร่างกฎหมายฉบับนี้คือยกเลิกความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการทำแท้ง โดยเสนอให้การทำแท้งเป็นการรักษาทางการแพทย์และไม่ถือเป็นอาชญากรรม และอนุญาตให้หญิงสามารถยุติการตั้งครรภ์ได้หากอายุครรภ์ไม่เกิน 20 สัปดาห์

เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการทำแท้งข้างต้น พบว่า กฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของหญิงตั้งครรภ์กับสิทธิของทารกในครรภ์มารดา โดยมีอายุครรภ์เป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาว่าจะสามารถทำแท้งได้หรือไม่ เนื่องจากการยุติการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์มากอาจทำให้มีความเสี่ยงจากการทำแท้งสูง และจากการสำรวจข้อมูลพบว่าตัวเลขผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัยในประเทศที่อนุญาตให้มีการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายมีจำนวนต่ำกว่าประเทศที่กำหนดให้การทำแท้งเป็นความผิดทางอาญา นั่นหมายความว่า การอนุญาตให้มีการทำแท้งถูกกฎหมายจะเกิดความปลอดภัยมากกว่า

เมื่อย้อนมาดูสถานการณ์ในประเทศไทย ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง โดยคำนึงถึงสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ผู้หญิงสามารถเข้าถึงการยุติการตั้งครรภ์ได้อย่างปลอดภัย ส่วนหญิงที่ต้องการตั้งครรภ์ต่อไปแม้จะเป็นการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม รัฐก็ควรให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ทั้งแม่และบุตรสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดคือรัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นทางและตรงจุดที่สุดด้วย

ถึงเวลา ? สังคมไทย อนุญาต “การุณยฆาต”

ทิพากร ไชยประสิทธิ์

6 มีนาคม 2562

เมื่อมีข่าวของการ “การุณยฆาต” ในการเดินทางสู่วาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบก็ได้รับความสนใจอย่างมากทุกครั้ง และเมื่อกรณีล่าสุด กับชายไทยที่ป่วยเป็นเนื้องอกในสมองและเลือกใช้การุณยฆาตที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เนื่องจากประเทศไทยกฎหมายยังไม่อนุญาต

นายพิสิษฐ์ ศรีอัคคโกคิน ผู้ชำนาญการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ กล่าวว่า พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ปี 2550 มาตรา 12 ระบุว่า “บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการเสียชีวิตในวาระสุดท้ายของชีวิตตนหรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วยได้ เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพด้านสาธารณสุขได้ปฏิบัติตามเจตนาของบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว มิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและให้พ้นจากความรับผิดทั้งปวง”

ดังนั้น ที่กฎหมายบัญญัติไว้ จึงกำหนดให้แพทย์สามารถยุติการรักษา และให้ผู้ป่วยเสียชีวิตตามธรรมชาติตามระยะของโรค ตามเจตจำนงของผู้ป่วยได้ระบุไว้ ทั้งการสื่อสารปกติคือการพูดหรือการทำหนังสือแสดงเจตจำนง โดยไม่อนุญาตให้ใช้กระบวน หรือฉีดสารเร่งให้ผู้ป่วยเสียชีวิต ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายในข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

นายพิสิษฐ์ กล่าวเพิ่มเติมว่า จากกรณีล่าสุดที่ผู้ป่วยชาวไทยเดินทางไปทำการุณยฆาตที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ในมุมหนึ่งสามารถมองได้ว่า ประเทศไทยมีความรู้เรื่องการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองค่อนข้างน้อย และในบันทึกของผู้ป่วยคนนี้บอกว่าแพทย์ให้ผ่าตัดสู้จนถึงที่สุด

ขณะที่จากบทความของศาสตราจารย์แสวง บุญเฉลิมวิภาส ผู้อำนวยการศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้อธิบายความหมายไว้ในบทความ “หนังสือแสดงเจตนาเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในวาระสุดท้ายของชีวิต” ผ่านเว็บไซต์ [thailivingwill](http://thailivingwill.com) ไว้ว่า “ความมุ่งหมายของบทบัญญัติ คือ รับรองสิทธิของผู้ป่วยที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง (right to self-determination) โดยให้แพทย์ดำเนินการตามแนวทางของ Passive Euthanasia โดยไม่ประสงค์จะยืดการเสียชีวิตด้วยการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ การรักษาพยาบาลที่ควรกระทำ คือ การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative Care) ตามอาการที่เกิดขึ้น บรรเทาความเจ็บปวดให้แก่ผู้ป่วย และช่วยให้เขาได้จากไปอย่างสงบตามวิถีแห่งธรรมชาติ”

ทั้งนี้ ผู้ป่วยจะต้องทำหนังสือแสดงเจตนาประสงค์ไม่รับบริการสาธารณสุขล่วงหน้า เพื่อแสดงเจตนาจริงของผู้ป่วยว่า ไม่ประสงค์รับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียง เพื่อยืดการเสียชีวิตในวาระสุดท้ายของชีวิต หรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วย โดยมีผลเมื่อผู้ทำหนังสืออยู่ในภาวะที่ไม่อาจจะแสดงเจตนาด้วยตนเองได้

นอกจากนี้ ศ.แสง ได้อธิบายความหมายของคำว่า “การทรมาณจากการเจ็บป่วย” คือ ความทุกข์ทรมาณทางกายและจิตใจของผู้ป่วยจากโรคที่ไม่อาจรักษาให้ความทุกข์ทรมาณดังกล่าวลดน้อยลงพอที่จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นหรือหายได้

ขณะที่ประเทศไทย เนื่องจากการการุณยฆาตยังไม่อนุญาต การแสดงความประสงค์ที่จะไม่รับบริการสาธารณสุข จึงควบคู่กับการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง ร่วมมือกันระหว่างแพทย์ ผู้ป่วยและญาติ เพื่อให้วาระสุดท้ายในชีวิตของผู้ป่วยสิ้นสุดลงด้วยดี

โรฮีนจาหนีแสน ‘หนีตาย’ แล้วไทยเกี่ยวอะไรด้วย?

เอกพล บรรลือ

6 กันยายน 2560

ถึงตอนนี้ตัวเลขผู้ลี้ภัยชาวโรฮีนจาที่ ‘หนีตาย’ ออกจากทางตอนเหนือของรัฐยะไข่ ประเทศเมียนมา กำลังเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ล่าสุด UNHCR ประเมินว่าน่าจะมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 123,000 คน เป็นอย่างน้อย โดยจุดหมายปลายทางที่พวกเขาเลือกไปเป็นที่แรก คือ ประเทศบังกลาเทศ

ขณะที่สถานการณ์ภายในรัฐยะไข่ตอนนี้ ยังไม่มีทีท่าว่ารัฐบาลเมียนมาจะหยุดยั้งปฏิบัติการใช้กำลังทหารปราบปรามชนกลุ่มน้อยชาวโรฮีนจาแต่อย่างใด หลายฝ่ายมองว่าเหตุการณ์นี้คือความพยายาม ‘ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์’ และนำภูมิภาคอาเซียนเข้าสู่วิกฤตผู้อพยพพระลอกใหม่อีกครั้ง เมื่อคนนับแสนคนต้องเร่ร่อนจากถิ่นฐานที่เคยอยู่อาศัยซึ่งอยู่ไม่ไกลนักจากชายแดนประเทศไทย แม้ปลายทางจะอยู่ไกลถึงบังกลาเทศ แต่ก็คาดว่าประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์นี้ไม่น้อยแค่นั้น นี่อาจเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ไทยควรจะทบทวนบทเรียนในอดีต และเตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

คำเตือนถึงรัฐบาลไทย ผู้ลี้ภัยโรฮีนจากำลังจะมาเยือนอีกครั้ง

จากการปะทะกันระหว่างกองกำลังติดอาวุธชาวมุสลิมโรฮีนจากับกองกำลังทหารเมียนมาเมื่อวันที่ 25 สิงหาคมที่ผ่านมา รัฐบาลเมียนมาอ้างในคำแถลงการณ์ว่า “กลุ่มติดอาวุธชาวบังกลาเทศบุกโจมตีสถานีดำรงเมืองมอดอวี่ในรัฐยะไข่ด้วยระเบิดที่ประกอบขึ้นเอง พร้อมทั้งร่วมกันโจมตีด่านตำรวจอีกหลายแห่ง” เหตุการณ์นี้กลายเป็นชนวนเหตุสำคัญที่นำมาสู่ปฏิบัติการเข้าปราบปรามกลุ่มมุสลิมโรฮีนจาที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของรัฐยะไข่อย่างหนักหน่วง จนเป็นเหตุให้ชาวโรฮีนจาเสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 400 คน และอีกนับแสนต้องอพยพหนีตายออกจากพื้นที่

ซึ่งในมุมมองของผู้ที่ติดตามเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด พุทธิ กางกัน ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนองค์การฟอร์ติฟายไรท์ ให้ความเห็นว่า เหตุการณ์ครั้งนี้เข้าขั้น ‘วิกฤตที่สุด’ เมื่อเทียบกับเหตุการณ์ในปี 2012 ที่มีการปะทะกันระหว่างชาวมุสลิมโรฮีนจาและชาวพุทธในรัฐยะไข่

จากข้อมูลของทีมงานของฟอร์ติฟายไรท์ที่ทำงานในพื้นที่ ระบุว่ามิชาวมุสลิมโรฮีนจาอพยพออกจากพื้นที่วันละไม่ต่ำกว่า 20,000 คน ใกล้เคียงกับการประเมินของ UNHCR ที่พุทธิ ให้ความเห็นว่า “มักจะน้อยกว่าความเป็นจริงเสมอ” นั่นเป็นการสะท้อนว่าเหตุการณ์ครั้งนี้มีความรุนแรงกว่าเหตุการณ์ที่ผ่านมาอย่างแท้จริงแล้วในเมื่อวิกฤตครั้งนี้รุนแรงกว่าที่เคยเป็นมา แต่ทำไมภาพผู้อพยพชาวโรฮีนจาที่ล่องเรือมาสู่น่านน้ำประเทศไทยถึงยังไม่เกิดขึ้น

พุทธิให้คำอธิบายว่า เป็นเพราะเหตุการณ์ครั้งนี้เกิดขึ้นทางตอนเหนือของรัฐยะไข่ เมื่อผู้อพยพกำลังตกอยู่ในสภาพ ‘หนีตาย’ พวกเขาจึงไม่มีทางเลือกมากนักนอกจากจะเดินทางไปยังพื้นที่ปลอดภัยที่ใกล้ที่สุด นั่นคือประเทศบังกลาเทศ ที่มีแม่น้ำเพียงสายเดียวเป็นชายแดนกั้นกลางอยู่

“ถ้าเราดูจากบทเรียนครั้งที่แล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะยังไม่มาถึงประเทศไทยภายใน 1 - 2 สัปดาห์ แต่จะเกิดขึ้นหลังจากนั้นสักระยะ ซึ่งเมื่อไปถึงที่บังกลาเทศแล้ว ก็ต้องดูต่อไปว่าจะเกิดอะไรขึ้น หลังจากนั้น เพราะศักยภาพในการรองรับผู้ลี้ภัยของบังกลาเทศก็มีไม่มากนัก และด้วยสภาพภูมิประเทศเอง ก็ถือว่าค่อนข้างลำบาก”

เมื่อถามว่าไทยควรเตรียมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างไร พุทธิณีให้คำตอบว่า เหตุการณ์ครั้งนี้ตามหลักสากลจะต้องถือว่าชาวโรฮีนจาที่มีสถานภาพเป็นผู้ลี้ภัย เพราะเป็นการหนีภัยประหัตประหาร ดังนั้น แคนโยบายมนุษยธรรมที่ไทยยึดถือมาโดยตลอดอาจไม่เพียงพอกับการคลี่คลายปัญหา ซึ่งที่ผ่านมาวิธีการ ‘ให้ข้าว ให้น้ำ’ แล้วผลักดันกลับสู่ทะเลอีกครั้งของรัฐบาลไทยถูกหลายประเทศวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก

ในขณะที่เดียวกันยังเป็นการขัดกับหลักการระหว่างประเทศ Non - refoulement หรือการห้ามส่งกลับผู้ลี้ภัยไปยังรัฐที่ไม่ปลอดภัย ที่ชีวิตหรือเสรีภาพของพวกเขาอาจถูกคุกคาม ซึ่งแม้ประเทศไทยจะไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยผู้ลี้ภัย แต่การไม่ส่งกลับผู้ลี้ภัยเป็นกฎหมายเชิงจารีตที่ทุกประเทศล้วนต้องปฏิบัติตาม

“ถามว่าครั้งนี้ไทยควรรับมืออย่างไร เราก็มีความหวังว่าไทยจะรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ภายใต้กติกาสากลระหว่างประเทศที่ต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนมากกว่าที่เคยเป็นมา”

วิกฤตครั้งใหม่ที่ไทยต้องเผชิญลำพัง

เช่นเดียวกับ ศิววงศ์ สุขทวี ผู้ประสานงานเครือข่ายสิทธิผู้ลี้ภัยและคนไร้รัฐ เจ้าของงานวิจัย ‘โรฮิงญา: คนไร้รัฐในรัฐต่างแดน’ ที่มองว่าวิกฤตการณ์ครั้งนี้ ‘น่ากลัว’ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อรัฐบาลเมียนมาประกาศให้พื้นที่ทางตอนเหนือของรัฐยะไข่ 3 เมือง เป็นเขตปฏิบัติการทางการทหาร และให้อำนาจกองทัพเมียนมาทำการปราบปรามกลุ่มมุสลิมโรฮีนจาได้อย่างเต็มที่ นั่นหมายความว่าหลังจากนี้ยังมีผู้ลี้ภัยอีกเป็นจำนวนมากที่หนีตายออกจากประเทศต้นทาง

“โจทย์ตอนนี้คือ เรามีคนกลุ่มใหม่ที่กำลังทะลักเข้าไปในประเทศบังกลาเทศ แต่อีกกลุ่มที่สำนักข่าวต่างๆ ยังไม่ได้โฟกัสมากนักคือชาวโรฮีนจาตั้งเดิมที่สูญเสียบ้านไปตั้งแต่เหตุการณ์ในปี 2012 ที่ต้องอาศัยอยู่ในแคมป์ทางตอนกลางของรัฐยะไข่ จำนวนกว่า 150,000 - 200,000 คน ซึ่งที่ผ่านมาเขาต้องพึ่งพาอาหารจากหน่วยงานภายนอกมาโดยตลอด แต่ตอนนี้หน่วยงานภายนอกไม่สามารถขนอาหารไปให้พวกเขาในแคมป์ได้...”

“ผมไม่แน่ใจว่าเขาจะอดทนอยู่ในแคมป์ได้นานแค่ไหน” ศิววงศ์แสดงความกังวลกับ THE STANDARD

ความกังวลดังกล่าวยังไม่นับรวมผู้ลี้ภัยที่หนีเข้าประเทศบังกลาเทศ ซึ่งจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ศิววงศ์ มองว่าเมื่อมีการจัดตั้งค่ายที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ลี้ภัยในบังกลาเทศเรียบร้อยแล้ว ในระยะยาวด้วยสภาพความเป็นอยู่ที่ลำบาก อาจบีบบังคับให้ชาวโรฮีนจาจำนวนมากต้องหลบหนีเอาชีวิตรอดอีกครั้ง

“หลังจากนี้ 3 - 6 เดือน ผมคิดว่าเราคงต้องมอนิเตอร์อย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่ UN ที่อยู่ในพื้นที่ว่ามีผู้ลี้ภัยหลบหนีจากค่ายเยอะแฉะไหน ซึ่งเมื่อหลบหนีออกมาแล้ว เป้าหมายในช่วง 2 - 3 ปี ที่ผ่านมาก็คือการอพยพไปยังมาเลเซีย ฉะนั้น เส้นทางหลบหนีน่าจะเป็นเส้นทางเดิม คือต้องผ่านประเทศไทยในท้ายที่สุด”

ที่สำคัญคือคราวนี้ประเทศไทยต้องรับมือกับวิกฤตการณ์ครั้งนี้เพียงลำพัง ต่างจากครั้งที่แล้วที่มีประเทศอย่างสหรัฐอเมริกายื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ

“ที่ผ่านมามีความช่วยเหลือจากอเมริกาในการรับคนบางส่วนที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วให้เข้าไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่ 3 แต่ในอนาคตคงไม่น่าจะมีแล้ว เพราะเมื่อปี 2012 อเมริกามีรัฐบาลเป็นพรรคเดโมแครต ซึ่งมีที่ทำด้านบวกในการช่วยเหลือผู้อพยพ แต่ในวันนี้เมื่อโดนัลด์ ทรัมป์ ขึ้นมาเป็นประธานาธิบดี ผมไม่กล้าคิดว่าถ้าเกิดมีผู้อพยพเข้ามาในไทยจริง ๆ แล้วเหตุการณ์จะเป็นอย่างไรต่อไป แต่คงไม่ง่ายที่เราจะจัดการกับปัญหานี้”

ท่าทีรัฐบาลไทย ฤกษ์แจสำคัญสู่การคลี่คลายวิกฤตโรฮิงจา

นอกจากปัจจัยภายนอกจากประเทศต้นทางอย่างเมียนมาที่ไม่มีทีท่าว่าจะหยุดยั้งปฏิบัติการทางทหารในเร็ววัน เมื่อย้อนกลับมาดูปัจจัยภายในประเทศแล้ว ที่ท่าของรัฐบาลไทยที่มีต่อปัญหานี้ยังเป็นสิ่งที่น่ากังวลไม่แพ้กัน

โดยภายหลังจากที่มีการอพยพหนีตายของชาวโรฮิงจา พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนว่า ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเตรียมการรับมือกับปัญหาดังกล่าว แต่ในขณะเดียวกันก็ย้ำกับทุกฝ่ายว่า “อย่าตื่นตื่น” และต้องใช้เวลาเมียนมาในการแก้ไขปัญหาและไม่ควรยุ่งกับกิจการภายในของเขา

ขณะที่ พล.อ. ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เปิดเผยว่า พล.อ. อาวุโส มิน อ่อง ไลง์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดของเมียนมา ขอให้เปลี่ยนชื่อเรียกผู้อพยพจากความขัดแย้งในรัฐยะไข่เป็น ‘เบงกาลี’ แทน ‘โรฮิงจา’ ซึ่งถือเป็นเหตุผลของทางเมียนมา ส่วนการเตรียมรับมือที่ชาวเบงกาลีอาจทะลักเข้ามายังประเทศไทยนั้น พล.อ. ประวิตร ให้คำตอบว่า “ไม่มีการทะลักเข้ามาแล้ว เพราะส่วนใหญ่ไปทางประเทศบังกลาเทศหมดแล้ว”

ด้าน พุทธิณี แสดงความเห็นต่อท่าทีของรัฐบาลไทยว่า เมื่อฟังจากคำให้สัมภาษณ์แล้วคิดว่ารัฐบาลไทยมีความเกรงใจรัฐบาลเมียนมาก่อนข้างมาก ทั้งที่ไทยควรจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสียงที่แข็งแรงไปยังเมียนมาให้แก้ไขปัญหาโดยด่วน

“ปัจจุบันที่เราเห็นต้องบอกว่าท่าทีของแทบทุกประเทศในอาเซียนก็เงียบสงัดกันหมด ถึงแม้ว่าภาคประชาสังคมในบางประเทศจะลุกขึ้นมาเคลื่อนไหวก็ตาม แต่ในมุมมองส่วนตัวคิดว่ารัฐบาลประเทศต่าง ๆ ก่อนข้างเกรงใจรัฐบาลเมียนมา

“เราอยากเห็นรัฐบาลไทยมีบทบาทในเชิงรุกมากกว่านี้ในการสอบถาม ท้วงติงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรืออย่างน้อยที่สุดถ้าเกรงใจ ไม่อยากวิพากษ์วิจารณ์โดยตรง ก็สามารถสอบถามหรือแสดงความห่วงใยในความสูญเสียของพลเมืองได้เช่นกัน นั่นน่าจะเป็นท่าทีที่ถูกต้องมากกว่า”

ส่วน ศิววงศ์ มองว่า การเดินตามท่าทีของรัฐบาลเมียนมา อาจไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย เพราะภารกิจสำคัญในวันนี้คือการผลักดันให้รัฐบาลเมียนมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยดึงการมีส่วนร่วมจากทุกกลุ่ม

“ถ้าไม่นับบังกลาเทศ ประเทศไทยจะเป็นด่านหน้าในการรับผู้อพยพที่จะเดินทางออกมา ภาระจึงอยู่ที่เรา ผมว่าวันนี้เราต้องยืนยันถึงผลประโยชน์ในแง่ความมั่นคงของประเทศที่จะต้องกดดันให้เมียนมาพยายามแก้ไขปัญหาของตัวเองให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นกลไกความสัมพันธ์แบบทหารต่อทหารที่มีอยู่ หรือรัฐบาลต่อรัฐบาล หรือแม้แต่กลไกอาเซียน ที่ถ้าเกิดเราเลือกใช้กลไกอาเซียน อย่างน้อย ๆ อินโดนีเซีย และมาเลเซียก็น่าจะพร้อมสนับสนุนในแนวทางเดียวกับเรา”

ขบวนการค้ามนุษย์ครั้งใหม่ และภัยก่อการร้าย ความเสี่ยงที่ไทยต้องเผชิญหลังจากนี้

ไม่เพียงแต่ปัญหาผู้ลี้ภัยที่ประเทศไทยอาจต้องเผชิญในอนาคตอันใกล้นี้ แต่ชาวโรฮีนจาจำนวนมากที่หลบหนีจากประเทศเมียนมาในคราวนี้อาจทำให้ขบวนการค้ามนุษย์ที่เคยเป็นมะเร็งร้าย บั่นทอนประเทศไทยคืนชีพขึ้นมาอีกครั้ง

“หลังจากที่เกิดคดีประวัติศาสตร์และมีคำพิพากษาลงโทษขบวนการค้ามนุษย์ไปเมื่อเดือนที่แล้ว เราคิดว่าขบวนการค้ามนุษย์จะหยุดชะงักลง แต่กลายเป็นว่าเร็ว ๆ นี้ เราเพิ่งได้ข้อมูลใหม่มาว่ามันยังไม่ได้หยุด แต่กำลังมีการทยอยขนคนเข้ามาเป็นกองทัพนวด ไม่ได้เอิกเกริกเหมือนที่เคยจับได้ ดังนั้น คงต้องเฝ้าระวังว่าขบวนการนี้จะพัฒนาไปได้ใหญ่แค่ไหน คำถามไม่ได้อยู่ที่ว่าจะมีขบวนการค้ามนุษย์เกิดขึ้นอีกไหม เพราะมันมีการนำคนเข้ามาแล้ว มีแคมป์ที่พักที่ป่าดงเบซาร์เกิดขึ้นแล้ว แต่ยังไม่เยอะมาก จากนั้นถ้าหน่วยงานรัฐที่บังคับใช้กฎหมายเกิดการหละหลวม ก็ไม่มีใครรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น” ศิววงศ์ ให้ความเห็น

ขณะที่ พุทธิณี ให้ความเห็นว่า ถ้าให้ประเมินตอนนี้ถือว่ามีความเป็นไปได้สูงที่ขบวนการค้ามนุษย์จะกลับมาอีกครั้ง เพราะแม้แต่ชาวบังกลาเทศเองยังต้องเร่ร่อนเป็นมนุษย์เร่เดินทางไปหางานทำที่ต่างแดน เพราะฉะนั้น ชาวโรฮีนจาที่เพิ่งอพยพเข้าไปใหม่ก็คงมีสภาพไม่ต่างกัน

“คนบังกลาเทศเองที่ไม่ได้เผชิญปัญหาเรื่องการถูกละเมิด หรือภัยประหัตประหาร เขายังต้องเป็นแรงงานข้ามประเทศเลย นั่นหมายความว่าบังกลาเทศก็ไม่พร้อมที่จะรับประชากรใหม่ ๆ ตอนนี้อาจบอกไม่ได้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร แต่พูดจากประสบการณ์ระยะสั้นบังกลาเทศอาจจะพอรองรับผู้ลี้ภัยได้ แต่ระยะยาวคงต้องช่วยกันคิด และนี่อาจเป็นคำถามสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย”

นอกจากนี้ ศิววงศ์ ยังฉายภาพให้เห็นปัญหาที่มองไปไกลกว่าแค่จำนวนผู้ลี้ภัยมหาศาล แต่อาจหมายถึงความมั่นคงภายในภูมิภาคอาเซียนที่อาจถูกสั่นคลอนจากภัยก่อการร้ายรูปแบบใหม่

“แนวโน้มที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ คือ การมองความขัดแย้งครั้งนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างชาวพุทธกับชาวมุสลิม ซึ่งเหตุการณ์นี้อาจสร้างความไม่พอใจต่อมุสลิมจำนวนมากในต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวมุสลิมในประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซียที่เคยไปร่วมเคลื่อนไหวในต่างประเทศ ผมว่าคนกลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะก่อเหตุในอนาคต โดยอ้างว่าเขาทำไปเพื่อชาวโรฮีนจา คือ คนกลุ่มนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นโรฮีนจา ไม่จำเป็นต้องเป็นมุสลิมเมียนมา แค่เป็นคนมุสลิมในประเทศอื่น ๆ ที่รู้สึกว่ามีใครต่อสู้เพื่อชาวโรฮีนจา อันนี้แหละที่ผมกังวลมากกว่า”

ศิววงศ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ถึงตอนนี้แนวโน้มดังกล่าวเริ่มเข้าใกล้ความจริงมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะเมื่อมีการประท้วงของชาวมุสลิมในอินโดนีเซียที่ใช้ระเบิดเพลิงขว้างเข้าไปในสถานทูตเมียนมา

“ถ้ารัฐบาลในอาเซียนไม่พยายามหยุดยั้งการใช้ความรุนแรงต่อชาติพันธุ์โรฮีนจาในเมียนมาให้เร็วที่สุด ผมกังวลว่าความขัดแย้งจากเดิมที่เคยอยู่ในเมียนมา มันจะขยายตัวไปสู่ประเทศอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย” ศิววงศ์กล่าวทิ้งท้าย

แม้ขณะนี้นานาชาติประเทศ รวมถึงองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศจะออกมาเรียกร้องให้ทางการเมียนมายุติการใช้กำลัง แต่ดูเหมือนว่าแรงกดดันจากพื้นที่ห่างไกลจะสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อเรื่องนี้ได้ น้อยกว่าคาดหวังกันไว้ น่าคิดว่าหากประเทศไทยในฐานะเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกว่า แสดงบทบาทที่แข็งกร้าวต่อเรื่องนี้มากกว่าที่เป็นอยู่ ชะตากรรมของชาวโรฮีนจาจะดีขึ้นกว่านี้หรือไม่

โทษประหารชีวิตในไทย ยังจำเป็นอยู่หรือไม่

BBC Thai

19 มิถุนายน 2561

การประหารชีวิตนักโทษครั้งแรกในรอบ 9 ปีของไทย นำมาสู่การวิพากษ์วิจารณ์ถึงเรื่องยังคงสมควรมีโทษประหารในประเทศไทยหรือไม่ ในขณะที่ฝ่ายส่งเสริมสิทธิมนุษยชนเห็นว่าประเทศไทยควรจะยกเลิกโทษประหารไปได้แล้ว เพราะการประหารเป็นการละเมิดสิทธิพื้นฐานของความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง ส่วนประชาชนทั่วไปก็มีทั้งสนับสนุนโทษประหารและคัดค้าน

กรมราชทัณฑ์แถลงว่าการประหาร นายธีรศักดิ์ (ขอสงวนนามสกุลเพื่อไม่ให้กระทบกับครอบครัว) อายุ 26 ปี มีขึ้นเมื่อวานนี้ เขาเป็นนักโทษคดีฆ่าชิงทรัพย์ โดยแทงผู้ตายทั้งหมด 24 แผล เมื่อปี 2555 และศาลฎีกาพิพากษาขึ้นตามศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้ลงโทษด้วยการฉีดยาพิษให้ตาย ซึ่งนายธีรศักดิ์นับเป็นนักโทษรายล่าสุดที่ถูกลงโทษประหารนับตั้งแต่ปี 2552

แอมเนสตี้ฯ เปิดเผยว่า ตัวเลขของกระทรวงยุติธรรมระบุว่า จนถึงสิ้นปี 2560 มีนักโทษประหารอยู่จำนวน 510 คน โดยเป็นผู้หญิง 94 คน ในจำนวนนี้ 193 คน เป็นนักโทษเด็ดขาดที่ผ่านกระบวนการอุทธรณ์คดีหมดสิ้นแล้ว ทั้งนี้ แอมเนสตี้ฯ เชื่อว่ากว่าครึ่งหนึ่งของนักโทษเหล่านี้ต้องโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติด

ไทยควรยกเลิกการประหาร

"การนำเอาโทษประหารชีวิตกลับมาใช้ใหม่สวนทางกับคำมั่นสัญญาของประเทศไทยทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ระหว่างการทบทวนสถานการณ์ภาพรวมด้านสิทธิมนุษยชนโดยสมาชิกสหประชาชาติ ตามกลไก Universal Periodic Review เมื่อปี 2559 ประเทศไทยได้ให้คำมั่นว่าจะดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต" ซินเทีย เวลิกโก้ ผู้แทนของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กล่าว "คำมั่นดังกล่าวได้รับการกล่าวซ้ำอีกในแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่สาม"

ทางองค์กรสิทธิมนุษยชนต่างก็ออกมาแสดงการคัดค้านอย่างรุนแรง มูลนิธิसानวัฒนธรรมระบุในคำแถลงการณ์ว่า "มูลนิธิसानวัฒนธรรมขอแสดงความเสียใจต่อการตัดสินใจของรัฐบาลไทยในการยุติการพักการประหารชีวิตในทางปฏิบัติครั้งนี้ หลังจากได้มีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาพิษครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552" และยังได้ชี้ด้วยว่าการประหารครั้งนี้ทำให้ "ประเทศไทยพลาดโอกาสได้รับการประกาศว่าเป็นประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ"

"การเดินทางไปสหราชอาณาจักรและสาธารณรัฐฝรั่งเศสในระหว่างวันที่ 20 - 25 มิ.ย. นี้ ของ นายกรัฐมนตรีของไทยนั้น อาจต้องไปตอบคำถามถึงการตัดสินใจประหารชีวิตผู้ต้องโทษอายุ 26 ปีนี้และ อาจเป็นเงื่อนไขให้การร่วมมือในกิจการต่าง ๆ ถูกกดดันจากทั้งตัวแทนรัฐบาลและภาคประชาสังคมของทั้งสองประเทศ" นายสุรพงษ์ กองจันทึก ประธานมูลนิธิผสานวัฒนธรรม ระบุ

แม้ปัจจุบันกฎหมายไทยมีฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิต จำนวน 55 ฐานความผิด อาทิ การฆ่าผู้อื่น การข่มขืนกระทำชำเราจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย รวมถึงคดีเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ที่ผ่านมามีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้มีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลให้มีการแก้ไขกฎหมายที่มีบทลงโทษประหารชีวิตไว้สถานเดียว เป็นโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

แอมเนสตี้ระบุว่า 106 ประเทศทั่วโลกได้ยกเลิกโทษประหารสำหรับความผิดทุกประเภท และ 142 ประเทศหรือมากกว่า 2 ใน 3 ของประเทศทั่วโลกที่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตทั้งในทางกฎหมายหรือในทางปฏิบัติ

ขณะที่นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี อธิบายว่าคดีที่เกิดขึ้นเป็นคดีที่ศาลชั้นต้นอุทธรณ์ และศาลชั้นฎีกา เห็นตรงกันว่า เป็นคดีที่อุกฉกรรจ์ พร้อมย้ำว่าโทษประหารไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ **กฎหมายไม่ได้เปลี่ยน แต่เปลี่ยนที่การปฏิบัติ**

ดร.น้ำแท้ มีบุญสร้าง อัยการจังหวัดสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิฯ จังหวัดกาญจนบุรี หนึ่งในคณะผู้ศึกษาแนวทางการเป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตในสังคมไทยตามหลักสิทธิมนุษยชนสากลของกรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เมื่อปี 2557 กล่าวกับบีบีซีไทยว่า "ในทางกฎหมายไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไร เพียงแต่ว่าที่ผ่านมาไม่มีคดีที่ศาลพิพากษาให้ประหารชีวิต จนกระทั่งเจอคดีที่ต้องใช้โทษสูงสุด ไม่เกี่ยวกับนโยบายรัฐบาลแต่เป็นดุลพินิจของศาล"

เขายังได้กล่าวอีกว่า ที่ผ่านมาก็ไม่มีการลงโทษประหารชีวิต เพราะในการพิจารณาคดีต่าง ๆ ศาลมีการใช้ดุลพินิจพิจารณาเหตุผลโทษ เมื่อปี 2557 ประเทศไทยงดออกเสียงในข้อตกลงเพื่อพักใช้โทษประหารชีวิตเป็นการชั่วคราวในที่ประชุมสมัชชาใหญ่ สหประชาชาติ ซึ่งเป็นการงดออกเสียงครั้งที่สามติดต่อกัน

หลักการลงโทษด้านอาชญาวิทยา

ผศ.พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงศ์ พุตระกูล ประธานกรรมการสถาบันอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต กล่าวกับบีบีซีไทยว่าการลงโทษในทางอาชญาวิทยามีความคิดที่ต่างกัน 2 แบบ คือ การลงโทษเพื่อแก้แค้น อันเป็นการเหยียดหยามความรู้สึกของผู้เสียหายว่าได้รับความยุติธรรม ด้วยเหตุผลที่ว่า "เพราะ คนที่ฆ่าเขาก็จำเป็นต้องถูกฆ่าด้วย"

ในขณะที่อีกเหตุผลหนึ่ง ก็คือ การลงโทษเพื่อแก้ไข ฟันฟู และ เหยียดหยาม ซึ่งมีแนวคิดเบื้องหลังว่าคนประกอบอาชญากรรม มักเป็นคนยากจน ไร้การศึกษา ซึ่งไม่มีทางออกในชีวิต ซึ่งก็มีข้อมูลมากมายที่สนับสนุนแนวคิดเช่นนี้ และก็เป็นแนวคิดที่ใช้กันเรื่องการลงโทษที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

ผศ.พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงษ์ พุทธะกุล ยังชี้ว่ามีข้อมูลในเชิงสถิติจากการศึกษามากมายว่า โทษประหารไม่ได้ทำให้อัตราการกระทำผิดในสังคมลดลง อีกทั้งหลายฝ่ายเห็นว่าการประหารชีวิตเป็นการละเมิดสิทธิพื้นฐาน คือ สิทธิความเป็นมนุษย์อย่างร้ายแรง

"ยิ่งไปกว่านั้น ข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนว่าการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพนั้น ดีกว่า การลงโทษเพื่อแก้แค้น ฟันฟุ เยียวยา เพราะตอนนี้กรมราชทัณฑ์ก็ต้องดูแลนักโทษมากกว่าสามแสนคน คุณไทยนั้นแออัดอย่างมาก" นักวิชาการด้านอาชญาวิทยา กล่าวกับบีบีซีไทย

เขาเสนอให้ประเทศไทยควรจะหันมาเอาใจใส่กับการป้องกันอาชญากรรมให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการรักษาความสงบปลอดภัยให้ประชาชนด้วย ประเทศไทยไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญเรื่องป้องกันมากนัก

"เห็นได้ชัดอย่างเช่นงบประมาณของตำรวจ 80% - 90% จะเป็นงบรายจ่ายประจำ ซึ่งก็คือเงินเดือน แต่ส่วนงบเรื่องพัฒนาบุคลากร หรือเทคโนโลยีที่จะช่วยให้สามารถป้องกันอาชญากรรมได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นมีไม่ถึง 2%"

แนะเลิกโทษประหารในบางฐานความผิด

ดร.น้ำแท้ มีความเห็นสอดคล้องกับผศ.พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงษ์ พุทธะกุล ที่ว่าบทลงโทษไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่ทำให้ผู้กระทำผิดเลิกไม่ก่ออาชญากรรม

"พวกฆ่าคนตาย คิดว่าจะหนีได้ งานวิจัยที่เราค้นพบ พบว่า คนที่จะกระทำผิด หากเขาคิดว่าถูกจับแน่นอน เขาจะไม่ทำ คนเราถ้ารู้ว่าไม่มีโอกาสรอดจะไม่ได้กระทำความผิด วิธีการลงโทษที่ดีที่สุด ทำอย่างไรให้คนที่กระทำความผิด ไม่รอดพ้นเงื้อมมือทางกฎหมายได้ ดีกว่าไปพูดเรื่องประหารชีวิต"

เขายังยกกรณีของประเทศยุโรปที่สามารถยกเลิกโทษประหารได้ เนื่องจากมีปัจจัยด้านสังคม การศึกษา เศรษฐกิจ และจำนวนอาชญากรรม เข้ามาเกี่ยวข้อง "ที่ต่างประเทศยกเลิก เพราะเชื่อกันว่าโทษประหารไม่ได้มีผลในการลดอาชญากรรม ถ้ามีความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรม โทษประหารไม่สามารถแก้แค้นให้ชีวิตคืนมาได้ และมองว่าการประหารชีวิตทำลายสิทธิในการมีชีวิตอยู่"

สำหรับบริบทในประเทศไทย ดร.น้ำแท้ ให้ความเห็นว่า การปรับยกเลิกโทษประหารยังต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ผลวิจัย ได้ข้อสรุปว่า ประเทศไทยควรลดกับความผิดบางฐานเพื่อให้เป็นไปตามหลักสากล อย่างเช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ การวางเพลิงในสถานที่สำคัญ ควรเลิกโทษประหาร

"ถ้ายกเลิกไปเลยน่าจะเป็นปัจจัยที่เราสามารถคุมอาชญากรรมจนเรียบร้อย ถึงจุดนั้นเราก็ยกเลิกได้ ถ้าบังคับใช้กฎหมายได้ดี เจ้าหน้าที่ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน คนไม่ถูกบิดเบือน" ดร.น้ำแท้กล่าว

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 32101 สังคมศึกษา 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สิทธิทางการเมือง

จำนวน 2 คาบ

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ผู้สอน : พรพรรณ อัมพรพฤติ

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.4 - 6/4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางการพัฒนา

สาระสำคัญ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางการเมือง กล่าวถึงสิทธิของมนุษย์ที่พึงมีหรือได้รับสิทธิ ในการเลือกวิถีชีวิตของตนเอง สิทธิที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐ ตลอดจนสิทธิในการเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การชุมนุมโดยสงบ และเสรีภาพในการรวมกลุ่ม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทาง การเมืองเพื่อร่วมพัฒนาสังคม การละเมิดสิทธิทางการเมืองต่าง ๆ อาจนำไปสู่ความขัดแย้งของคนในสังคมและเกิดเป็นความรุนแรงได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้

เพื่อให้นักเรียนสามารถระบุสิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

2. ด้านทักษะ

2.1 เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมเพื่อสรุปความสำคัญของสิทธิทางการเมืองได้

2.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

2.3 เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

3. ด้านคุณลักษณะ

เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

สาระการเรียนรู้

สิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อ 18 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความคิดโนธรรมและศาสนาสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะประกาศ ศาสนา หรือความเชื่อของตน โดยการสอน การปฏิบัติสักการบูชาและการประกอบพิธีกรรม ไม่ว่าจะโดยลำพังตนเองหรือประชาคมร่วมกับผู้อื่น และเป็นการสาธารณะหรือส่วนบุคคล

ข้อ 19 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออกสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะถือเอาความคิดโดยปราศจากความแทรกสอดและที่จะแสวงหา รับและแจกจ่ายข่าวสารและความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และโดยไม่คำนึงถึงเขตแดน

ข้อ 20 (1) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการร่วมประชุมและการตั้งสมาคมโดยสันติ

(2) บุคคลใด ๆ จะถูกบังคับให้สังกัดสมาคมใดสมาคมหนึ่งไม่ได้

ข้อ 21 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยการผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ

(2) บุคคลมีสิทธิที่เข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเสมอภาค

(3) เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงกันอย่างทั่วไป และเสมอภาค และการลงคะแนนลับ หรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

ข้อ 22 ทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม มีสิทธิในทางมั่นคงของสังคม และมีสิทธิในการบรรลุถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม อันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเกียรติศักดิ์ของตน และการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ทั้งนี้ โดยความเพียรพยายามแห่งชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศ และตามระบอบการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูถามนักเรียนถึงลักษณะของผู้หญิงที่สวยงามในปัจจุบันนั้นควรมีลักษณะอย่างไร โดยให้แต่ละคนยกลักษณะที่คิดว่าเป็นเอกลักษณ์มาคนละ 1 ลักษณะ พร้อมเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดาน
2. ครูเปิดภาพผู้หญิงถูกจัดอันดับตามนิตยสารพร้อมถามนักเรียนว่าจากการจัดอันดับดังกล่าว ผู้หญิงที่สวยงามนั้นเป็นไปตามลักษณะที่นักเรียนเรียงลำดับมามากหรือน้อยเพียงใด
3. จากนั้นครูเปิดภาพผู้เข้ารอบสุดท้าย Miss Universe ในปี 2016 พร้อมถามนักเรียนว่านางงามจาก 6 ประเทศสุดท้ายนั้น มีลักษณะที่แตกต่างจากผู้หญิงถูกจัดอันดับตามนิตยสารชัดเจน

4. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนที่ให้ลองตั้งคำถามต่อสิ่งที่เคยคิดว่าเป็นความจริงหรือข้อเท็จจริงว่าในบางครั้งอาจไม่เป็นไปตามนั้น ซึ่งแตกต่างกันไปตามความเชื่อ ประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจึงเป็นเรื่องปกติในแสดงความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกัน

ชั้นอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย

1. ครูอธิบายหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตามสไลด์ Powerpoint พร้อมยกตัวอย่างประกอบโดยสังเขป

2. ครูอธิบายกิจกรรม “เห็นด้วยหรือไม่?” โดยจะแบ่งห้องเรียนเป็น 2 ฝั่ง ซึ่งฝั่งหนึ่งจะมีการติดกระดาษซึ่งมีข้อความว่า “เห็นด้วย” และอีกฝั่งหนึ่งจะมีการติดกระดาษซึ่งมีข้อความว่า “ไม่เห็นด้วย”

3. ครูจะแสดงข้อความซึ่งเป็นประเด็นวิพากษ์ในสังคมปัจจุบัน โดยหากนักเรียนเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวให้นักเรียนไปอยู่ฝั่งกระดาษซึ่งมีข้อความว่า “เห็นด้วย” หากนักเรียนไม่เห็นด้วยก็ให้นักเรียนไปยืนอยู่ฝั่งที่มีการติดกระดาษซึ่งมีข้อความว่า “ไม่เห็นด้วย”

4. เมื่อนักเรียนเข้าใจในรูปแบบกิจกรรมแล้ว ครูจึงถามนักเรียนว่า “เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งหรือแตกต่างกัน เราควรมีเงื่อนไขหรือกติกาอย่างไรเพื่อให้การอภิปรายของเพื่อนหรือกิจกรรมทั้งหมดสามารถดำเนินต่อไปได้จนจบ” โดยครูจะเขียนเงื่อนไขหรือกติกาที่นักเรียนคิดขึ้นมาบนกระดาน พร้อมกำชับว่าเงื่อนไขหรือกติกาที่คิดมานั้นเป็นข้อตกลงร่วมกันที่จะดำเนินกิจกรรมนี้

ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มย่อย

1. ครูให้นักเรียนจับกลุ่มกลุ่มละ 3-4 คน เพื่อให้ได้อภิปรายแลกเปลี่ยนประเด็นหรือข้อความภายในกลุ่ม

2. ครูเริ่มขึ้นข้อความ (คำถามเกี่ยวข้องกับสิทธิทางการเมือง) โดยเมื่อครูขึ้นข้อความแล้วและนักเรียนเดินเข้าหาฝั่งเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเรียบร้อยแล้ว ครูจึงสอบถามนักเรียนว่ามีใครที่ต้องการแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวนี้หรือไม่ ครูให้ตัวแทนกลุ่มเป็นผู้แสดงความคิดเห็น (โดยหากไม่มีนักเรียนคนใดต้องการแสดงความคิดเห็น จะใช้วิธีการสุ่มนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นกันทุกคน) ซึ่งข้อความที่ใช้ในกิจกรรมช่วงแรกนั้นมีทั้งสิ้น 3 ข้อความ

3. เมื่อครูถามและให้นักเรียนแต่ละฝ่ายร่วมกันอภิปรายแล้ว ครูสุ่มถามนักเรียน 2 คนถึงความรู้สึกที่มีต่อข้อความว่าตัดสินใจในการเลือกตอบแต่ละข้อยากหรือไม่อย่างไร

4. เมื่อหมดคาบเรียน ครูแจ้งต่อนักเรียนว่าในคาบเรียนต่อไปจะทำกิจกรรมนี้ต่อ โดยจะมีเงื่อนไขเพิ่มเติมจากในคาบเรียนวันนี้

คาบที่ 2

1. ครูดำเนินกิจกรรมต่อไปคาบเรียนที่แล้วโดยมีการเพิ่มเงื่อนไขของกิจกรรมคือเพิ่มฝ่ายที่ 3 ขึ้นมา คือ ฝ่าย “ไม่แน่ใจ” โดยครูนำกระดาษติดไว้หลังห้อง โดยหากนักเรียนไม่แน่ใจว่าจะตอบอย่างไรในข้อนั้นก็สามรถยืนบริเวณนั้นได้

2. นอกจากนั้นครูได้เพิ่มกติกาคือในแต่ละข้อคำถามจะมีการสุ่มเลือกนักเรียน 2 คน เข้าไปเขตกักกัน โดยนักเรียนที่ถูกเลือกนั้นสามารถเห็นข้อคำถามทั้งหมดเช่นเดียวกับเพื่อนคนอื่น แต่ไม่สามารถพูดหรือแสดงความคิดเห็นออกมาจากบริเวณนั้นให้คนอื่นรับรู้ได้

3. เมื่ออธิบายเงื่อนไขกิจกรรมเพิ่มเติมเรียบร้อยแล้ว ครูจึงเริ่มคำถามข้อต่อไป โดยทำเช่นเดียวกับคาบเรียนที่ผ่านมา แต่ในกิจกรรมช่วงนี้มีคำถาม 4 ข้อคำถาม

ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มใหญ่

1. เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็นครบถ้วนแล้วครูจึงให้นักเรียนกลับมาที่นั่งที่เดิม พร้อมให้เวลาในการลำดับกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมดเพื่อเตรียมตัวอภิปรายถึงกระบวนการและความสำคัญของสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการเมือง

2. ครูถามคำถามในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิการเมือง ปัญหาทางการเมือง และแนวทางในการแก้ปัญหาทางการเมืองในสังคมไทย โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นดังกล่าว

ขั้นสรุปกิจกรรม

1. ครูร่วมกันสรุปประเด็นเกี่ยวกับสิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่าโดยภาพรวมแล้วประเด็นดังกล่าวให้ความสำคัญกับเรื่องใด และมีความสำคัญอย่างไร

2. ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนว่าหากไม่ให้ความสำคัญหรือละเมิดสิทธิทางการเมืองแล้วจะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

3. ครูให้นักเรียนสรุปประเด็นที่ได้จากการเรียนในคาบเรียนลงใน log book ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ไว้ใน Google Classroom

สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

1. สื่อ PowerPoint เรื่อง สิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. ป้ายแสดงความคิดเห็น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่แน่ใจ
3. log book ใน Google Classroom

การวัดและการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

1. การตอบคำถาม
2. การแสดงความคิดเห็นและอภิปราย

3. การทำกิจกรรมกลุ่ม
4. การนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ใบงาน/ภาระงาน

log book ใน Google Classroom เรื่อง เรื่อง สิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

เป้าหมาย	หลักฐาน	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ	- Log book เรื่อง สิทธิทางการเมืองตาม ปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน	ประเมินใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ (แต่ละข้อหมายถึง 1 คะแนน) 1. ระบุสิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน 2. วิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสิทธิ ทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 3. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิ ทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 4. มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (ส่งงานตรงเวลา) การประเมินภาระงานตามคุณภาพของงาน ดังนี้ ระดับคะแนน 4 หมายถึง ดีมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง ดี ระดับคะแนน 2 หมายถึง พอใช้ ระดับคะแนน 0 - 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 32101 สังคมศึกษา 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สิทธิทางเศรษฐกิจ

จำนวน 2 คาบ

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ผู้สอน : พรพรรณ อัมพรพฤติ

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและจรรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.4 - 6/4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางการพัฒนา

สาระสำคัญ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ กล่าวถึงสิทธิของมนุษย์ที่พึงมี หรือได้รับสิทธิ ในการมีงานทำโดยเกิดการจากเลือกงานอย่างอิสระ และได้รับค่าจ้างอย่างเป็นธรรม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตหมายรวมถึงการมีสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การละเมิดปฏิญญาสากลว่า ด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจอาจนำไปสู่การสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้

เพื่อให้นักเรียนสามารถระบุสิทธิทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

2. ด้านทักษะ

2.1 เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสิทธิทางเศรษฐกิจ ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

2.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

3. ด้านคุณลักษณะ

เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

สาระการเรียนรู้

สิทธิทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อ 17 (1) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเองเช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น

(2) บุคคลใด ๆ ที่จะถูกริบทรัพย์สินโดยพลการไม่ได้

ข้อ 23 (1) ทุกมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงานโดยอิสระในเงื่อนไขอันยุติธรรม และเป็นประโยชน์แห่งการงาน และการคุ้มครองแห่งการว่างงาน

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างเท่าเทียมกันสำหรับงานเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ

(3) ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างที่ยุติธรรมและเป็นประโยชน์ ที่จะให้ประกันแก่ตนเองและครอบครัวแห่งตน ซึ่งความเป็นอยู่อันคู่ควรแก่เกียรติศักดิ์ของมนุษย์ และถ้าจำเป็นก็จะต้องได้รับวิถีทางคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย

(4) ทุกคนมีสิทธิที่จะจัดตั้ง และที่จะเข้าร่วมสหพันธ์กรรมกรเพื่อความคุ้มครองแห่งประโยชน์ของตน

ข้อ 24 ทุกคนมีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง รวมทั้งจำกัดเวลาการทำงานตามสมควร และวันหยุดงานเป็นครั้งคราวโดยได้รับเงินจ้าง

ข้อ 25 (1) ทุกคนมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอสำหรับสุขภาพและความเป็นอยู่ดีของตนและครอบครัว รวมทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการดูแลสุขภาพทางการแพทย์และบริการสังคมที่จำเป็น และมีสิทธิในความมั่นคงในยามว่างงาน เจ็บป่วยพิการ เป็นหม้าย วยชรา หรือขาดอาชีพอื่นในพฤติการณ์ที่นอกเหนืออำนาจของตน

(2) มารดาและเด็กมีสิทธิที่จะรับการดูแลสุขภาพและช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กทั้งปวงไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกสมรส จะต้องได้รับการคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูถามนักเรียนว่านักเรียนคนใดเคยทำงานเพื่อหารายได้ในช่วงเวลาเลิกเรียนหรือปิดเทอมบ้าง พร้อมให้นักเรียนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับค่าจ้าง เงื่อนไขต่าง ๆ เท่าที่สามารถจะเล่าให้เพื่อนในห้องเรียนรับฟังได้

2. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรมและสิทธิอื่น ๆ ในด้านเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ขั้นอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย

1. ครูแบ่งนักเรียนจำนวน 39 คน ออกเป็น 6 กลุ่ม โดยใช้วิธีจับสลาก ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้รับบทบาทที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มที่ 1 ผู้ประกอบการ จำนวน 5 คน

1.2 กลุ่มที่ 2 แรงงานไทยมีทักษะสูง จำนวน 3 คน

1.3 กลุ่มที่ 3 แรงงานไทยมีทักษะ จำนวน 8 คน

- 1.4 กลุ่มที่ 4 แรงงานเด็ก จำนวน 6 คน
- 1.5 กลุ่มที่ 5 แรงงานต่างด้าว จำนวน 9 คน
- 1.6 กลุ่มที่ 6 แรงงานไทยไร้ทักษะ จำนวน 8 คน

2. นักเรียนที่ได้รับบทบาทเป็นผู้ประกอบการจะจับสลากประเภทของสินค้าที่ตนเองผลิตประกอบไปด้วยสินค้าดังต่อไปนี้ อาหาร (2 คน) เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค โดยผู้ประกอบการจะได้รับต้นทุนในการจัดตั้งกิจการคนละ 350 หน่วย

3. นักเรียนที่ได้รับบทบาทเป็นแรงงานจะได้รับบัญชีบันทึกรายรับรายจ่ายของตนเอง พร้อมทั้งบัญชีรายละเอียดแสดงค่าจ้างขั้นต่ำและผลผลิตต่อวัน ครูแจ้งเงื่อนไขในการชะกิจกรรครั้งนี้ คือ

3.1 นักเรียนที่ได้รับบทบาทเป็นผู้ประกอบการคนใดมีหน่วยคงเหลืออยู่มากที่สุดจะเป็นผู้ชนะในกิจกรรมครั้งนี้

3.2 นักเรียนที่ได้รับบทบาทเป็นแรงงานคนใดมีจำนวนอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค มากที่สุดจะเป็นผู้ชนะ

4. ครูให้นักเรียนเริ่มเล่นกิจกรรมในรอบที่ 1 โดยผู้ประกอบการต้องพยายามหาแรงงานมาร่วมทำงานให้ได้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันแรงงานต้องพยายามต่อรองกับผู้ประกอบการเพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์สูงสุด ภายในระยะเวลาที่กำหนดต่อรอบ (3 - 5 นาที)

5. เมื่อสิ้นสุดการหางานและเลือกแรงงานในรอบที่ 1 ครูจะสุ่มสถานการณ์ 1 สถานการณ์ เพื่อประกอบกิจกรรม โดยสถานการณ์จะประกอบไปด้วย

6. เมื่อสิ้นสุดรอบที่ 1 ครูเปิดโอกาสให้แรงงานซื้อขายสินค้าอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคได้

7. ครูให้นักเรียนที่ได้รับบทบาทเดียวกันนั่งรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นและอภิปรายถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

8. ครูดำเนินกิจกรรมตามลำดับข้อที่ 5 - 8 จนครบทั้งหมด 4 รอบ

9. ครูสรุปกิจกรรมโดยหาผู้ชนะทั้งฝ่ายของผู้ประกอบการและแรงงาน

คาบที่ 2

ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มย่อย

1. ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามบทบาทเพื่อให้อภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1 ระหว่างดำเนินกิจกรรมเกิดปัญหาใดขึ้นบ้าง และมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร
- 1.2 ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือเข้าทำงานกับผู้ประกอบการ
- 1.3 จากสถานการณ์ที่จำลองขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริงอย่างไรบ้าง

2. ครูให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นที่ได้อภิปรายกันในกลุ่มย่อย และเมื่อนำเสนอเรียบร้อยแล้วเปิดโอกาสให้กลุ่มอื่น ๆ ได้อภิปรายแลกเปลี่ยนประเด็นกันจนครบทุกกลุ่ม

3. ครูอธิบายหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตามสไลด์ Powerpoint พร้อมยกตัวอย่างเพิ่มเติมจากประเด็นที่ได้อภิปราย

ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มใหญ่

1. ครูถามคำถามในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิการเศรษฐกิจ ปัญหาทางเศรษฐกิจและแนวทางในการแก้ปัญหาสิทธิการเศรษฐกิจในสังคมไทย โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นดังกล่าว

2. ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนว่าหากไม่ให้ความสำคัญหรือละเมิดสิทธิการเศรษฐกิจแล้วจะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

ขั้นสรุปกิจกรรม

1. ครูร่วมกันสรุปประเด็นเกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ว่าโดยภาพรวมแล้วประเด็นดังกล่าวให้ความสำคัญกับเรื่องใด และมีความสำคัญอย่างไร

2. ครูให้นักเรียนสรุปประเด็นที่ได้จากการเรียนในคาบเรียนลงใน log book ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ให้ใน Google Classroom

สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

1. สื่อ PowerPoint เรื่อง สิทธิทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. บัตรคำแทนหน่วยสินค้าหมวดอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเงิน
3. log book ใน Google Classroom

การวัดและการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

1. การตอบคำถาม
2. การแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
3. การทำกิจกรรมกลุ่ม
4. การนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ใบงาน/ภาระงาน

log book ใน Google Classroom เรื่อง สิทธิทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

เป้าหมาย	หลักฐาน	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ	- Log book เรื่อง สิทธิทางสิทธิทาง เศรษฐกิจตามปฏิญญา สากลว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน	ประเมินใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ (แต่ละข้อหมายถึง 1 คะแนน) 1. ระบุสิทธิทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน 2. วิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสิทธิ ทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 3. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิ ทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 4. มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (ส่งงานตรงเวลา) การประเมินภาระงานตามคุณภาพของงาน ดังนี้ ระดับคะแนน 4 หมายถึง ดีมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง ดี ระดับคะแนน 2 หมายถึง พอใช้ ระดับคะแนน 0-1 หมายถึง ควรปรับปรุง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 32101 สังคมศึกษา 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม

จำนวน 3 คาบ

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ผู้สอน : พรพรรณ อัมพรพฤติ

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.4 - 6/4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางการพัฒนา

สาระสำคัญ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรม กล่าวถึงสิทธิของมนุษย์ที่พึงได้รับสิทธิในการศึกษา หลักประกันสุขภาพ และการได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงเสรีภาพในการสร้างครอบครัว การปฏิบัติตามวัฒนธรรมตามท้องถิ่นของตนเอง การละเมิดสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรม จะนำไปสู่ปัญหาในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรมและสังคมโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้

เพื่อให้นักเรียนสามารถระบุสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

2. ด้านทักษะ

2.1 เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

2.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้

3. ด้านคุณลักษณะ

เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

สาระการเรียนรู้

สิทธิสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อ 16 (1) ชายและหญิงที่มีอายุเต็มบริบูรณ์ มีสิทธิที่จะทำการสมรส และจะก่อตั้งครอบครัวโดยปราศจากการจำกัดใด ๆ อันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สัญชาติหรือ ศาสนา ต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องการสมรส ระหว่างการสมรสและการขาดจากสมรส

(2) การสมรสจะกระทำกันก็แต่ด้วยความยินยอมโดยอิสระและเต็มใจของผู้ที่เจตนาจะเป็นคู่สมรส

(3) ครอบครัวเป็นหน่วยธรรมชาติ และหลักมูลของสังคมและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากสังคมและรัฐ

ข้อ 18 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความคิดโนธรรมและศาสนาสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะประกาศ ศาสนา หรือความเชื่อของตน โดยการสอน การปฏิบัติสักการบูชาและการประกอบพิธีกรรม ไม่ว่าจะโดยลำพังตนเองหรือประชาคมร่วมกับผู้อื่น และเป็นการสาธารณะหรือส่วนบุคคล

ข้อ 22 ทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม มีสิทธิในทางมั่นคงของสังคม และมีสิทธิในการบรรลุถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม อันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเกียรติศักดิ์ของตน และการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ทั้งนี้ โดยความเพียรพยายามแห่งชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศ และตามระบอบการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ

ข้อ 26 (1) ทุกคนมีสิทธิในศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประถมศึกษาจะต้องเป็นการบังคับ การศึกษาทางเทคนิคและวิชาชีพ จะต้องเป็นอันเปิดโดยทั่วไป และการศึกษาขั้นสูงสุดขึ้นไป จะต้องเป็นอันเปิดสำหรับทุกคน เข้าได้ถึงโดยเสมอภาคตามมูลฐานแห่งคุณวุฒิ

(2) การศึกษาจะได้จัดไปในการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่และยังความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพหลักมูลให้มั่นคงแข็งแรง จะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ขันติธรรม และมิตรภาพแห่งบรรดาประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือศาสนา และจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

(3) บิดามารดา มีสิทธิเบื้องต้นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาอันจะให้แก่บุตรหลานของตน

ข้อ 27 (1) ทุกคนมีสิทธิที่เข้าร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาชนโดยอิสระที่จะบันเทิงใจในศิลปะและที่มีส่วนในความรุดหน้า และคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรมและทางวัตถุ อันเป็นผลจากการประดิษฐ์กรรมใด ๆ ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรมและทางศิลปกรรม ซึ่งตนเป็นผู้สร้าง

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูถามนักเรียนว่าตามความคิดเห็นของนักเรียนนั้น รัฐ มีหน้าที่ต่อประชาชนในด้านใดบ้าง เพราะอะไร

2. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเพื่อให้เห็นหน้าที่ของรัฐหรือรัฐบาลที่มีต่อสังคม เช่น ด้านการให้บริการทางการศึกษา สาธารณสุข และความมั่นคง เป็นต้น

3. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่เรื่องสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรม

ขั้นอธิบายสาระสำคัญและตั้งประเด็นการอภิปราย

1. ครูอธิบายหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตามสไลด์ Powerpoint พร้อมยกตัวอย่างประกอบโดยสังเขป

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยวิธีคละนักเรียนและให้แต่ละกลุ่มมีจำนวนนักเรียนเท่า ๆ กัน จำนวน 8 กลุ่ม

3. ครูกำหนดหมายเลขกลุ่มให้นักเรียนตั้งแต่กลุ่มที่ 1 ถึง กลุ่มที่ 8 และกำหนดบริเวณให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนั่งล้อมเป็นวงกลม

4. ครูอธิบายกิจกรรมการอภิปรายในคาบเรียนดังต่อไปนี้

4.1 นักเรียนอธิบายว่าในกิจกรรมครั้งนี้จะมีหัวข้อให้ 4 หัวข้อ โดยหัวข้อประกอบไปด้วย

4.1.1 LGBT กับการสมรสโดยถูกกฎหมาย

4.1.2 ระยะเวลาในการจัดการศึกษาโดยให้เปล่าโดยรัฐ

4.1.3 ไทยกับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

4.1.4 การจัดการเรียนการสอนศาสนาในสถานศึกษา

4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มจะได้ประเด็นย่อยกลุ่มละ 1 ประเด็น (มีทั้งหมด 4 หัวข้อ หัวข้อละ 2 ประเด็น รวมทั้งหมด 8 ประเด็น) โดยหัวข้อประกอบไปด้วย

4.2.1 กลุ่มที่ 1 ประเด็น เห็นด้วยกับการให้ LGBT กับการสมรสโดยถูกกฎหมาย

4.2.2 กลุ่มที่ 2 ประเด็น ไม่เห็นด้วยกับการให้ LGBT กับการสมรสโดยถูกกฎหมาย

4.2.3 กลุ่มที่ 3 ประเด็น การจัดการศึกษาโดยให้เปล่าโดยรัฐควรอยู่ในช่วงปฐมวัยถึง

ประถมศึกษา

4.2.4 กลุ่มที่ 4 ประเด็น การจัดการศึกษาโดยให้เปล่าโดยรัฐควรอยู่ในช่วงประถมศึกษา

ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น

4.2.5 กลุ่มที่ 5 ประเด็น หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าควรให้บริการครอบคลุมทุกโรค

4.2.6 กลุ่มที่ 6 ประเด็น หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าควรให้บริการครอบคลุมโรค
ร้ายแรง

4.2.7 กลุ่มที่ 7 ประเด็น ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเป็น
รายวิชาพื้นฐานในโรงเรียน

4.2.8 กลุ่มที่ 8 ประเด็น ไม่ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเป็น
รายวิชาพื้นฐานในโรงเรียน ให้เป็นเรื่องส่วนบุคคล

ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มย่อย

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้อื่นเพื่อหาข้อมูลสนับสนุนแนวคิด
ตามประเด็นที่ตนเองได้รับ โดยต้องมีการนำเสนอให้เพื่อนในห้องเรียนได้รับฟัง

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นของตนเองโดยทำเป็นสไลด์ Powerpoint ไม่เกิน
5 สไลด์เพื่อนำเสนอ

3. ครูจะให้นำเสนอเรียงทีละหัวข้อ โดยแต่ละกลุ่มจะมีเวลาในการนำเสนอไม่เกิน 5 นาที

4. ครูให้เวลาจนจบคาบเรียนเพื่อให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลตามประเด็นที่ตนเองได้รับและ
สรุปประเด็นที่จะนำเสนอ โดยครูมอบหมายให้แต่ละกลุ่มนำเสนอในคาบเรียนต่อไป

คาบที่ 2

1. ครูให้นักเรียนออกมานำเสนอตามหัวข้อ ประเด็น และรูปแบบที่ได้กำหนดไว้เมื่อคาบเรียน
ที่แล้ว โดยในคาบเรียนนี้กำหนดให้นักเรียนที่ได้ประเด็นดังต่อไปนี้นำเสนอเป็นสองกลุ่มแรก ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มที่ 1 ประเด็น เห็นด้วยกับการให้ LGBT กับการสมรสโดยถูกกฎหมาย

1.2 กลุ่มที่ 2 ประเด็น ไม่เห็นด้วยกับการให้ LGBT กับการสมรสโดยถูกกฎหมาย

2. ภายหลังจากที่ทั้งสองกลุ่มนำเสนอเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนกลุ่มที่เหลือแสดง
ความคิดเห็น สอบถามถึงประเด็นดังกล่าว โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการอภิปรายประเด็นดังกล่าว

3. เมื่อนักเรียนอภิปรายในประเด็นดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้วครูจึงเชื่อมโยงเข้าประเด็นที่เกี่ยวข้อง
กับครอบครัวที่ถูกกล่าวถึงในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

4. จากนั้นครูให้นักเรียนอีกสองกลุ่มต่อมานำเสนอในประเด็นที่ตนเองได้รับมอบหมาย
ประกอบด้วย

4.1 กลุ่มที่ 3 ประเด็น การจัดการศึกษาโดยให้เปล่าโดยรัฐควรอยู่ในช่วงปฐมวัยถึง
ประถมศึกษา

4.2 กลุ่มที่ 4 ประเด็น การจัดการศึกษาโดยให้เปล่าโดยรัฐควรอยู่ในช่วงประถมศึกษาถึง
มัธยมศึกษาตอนต้น

5. ภายหลังจากที่ทั้งสองกลุ่มนำเสนอเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนกลุ่มที่เหลือแสดง
ความคิดเห็น สอบถามถึงประเด็นดังกล่าว โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการอภิปรายประเด็นดังกล่าว

6. เมื่อนักเรียนอภิปรายในประเด็นดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้วครูจึงเชื่อมโยงเข้าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาที่ถูกกล่าวถึงในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

7. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าในอีก 2 หัวข้อที่เหลือนั้นจะถูกนำเสนอในคาบเรียนต่อไป

คาบที่ 3

1. ครูให้นักเรียนออกมาแนะนำเสนอตามหัวข้อ ประเด็น และรูปแบบที่ได้กำหนดไว้เมื่อคาบเรียนที่แล้ว โดยในคาบเรียนนี้กำหนดให้นักเรียนที่ได้ประเด็นดังต่อไปนี้นำเสนอเป็นสองกลุ่มแรก ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มที่ 5 ประเด็น หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าควรให้บริการครอบคลุมทุกคน

1.2 กลุ่มที่ 6 ประเด็น หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าควรให้บริการครอบคลุมเฉพาะโรคภัยร้ายแรง

2. ภายหลังจากที่ทั้งสองกลุ่มนำเสนอเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนกลุ่มที่เหลือแสดงความคิดเห็น สอบถามถึงประเด็นดังกล่าว โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการอภิปรายประเด็นดังกล่าว

3. เมื่อนักเรียนอภิปรายในประเด็นดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้วครูจึงเชื่อมโยงเข้าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณสุขที่ถูกกล่าวถึงในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

4. จากนั้นครูให้นักเรียนอีกสองกลุ่มต่อมานำเสนอในประเด็นที่ตนเองได้รับมอบหมายประกอบด้วย

4.1 กลุ่มที่ 7 ประเด็น ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นรายวิชาพื้นฐานในโรงเรียน

4.2 กลุ่มที่ 8 ประเด็น ไม่ควรมีการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นรายวิชาพื้นฐานในโรงเรียน ให้เป็นเรื่องส่วนบุคคล

ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มใหญ่

1. ภายหลังจากที่ทั้งสองกลุ่มนำเสนอเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนกลุ่มที่เหลือแสดงความคิดเห็น สอบถามถึงประเด็นดังกล่าว โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการอภิปรายประเด็นดังกล่าว

2. ครูถามคำถามในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรม ปัญหาทางสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรม และแนวทางในการแก้ปัญหาสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมในสังคมไทย โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นดังกล่าว

3. ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนว่าหากไม่ให้ความสำคัญหรือละเมิดสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมแล้วจะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

ขั้นสรุปกิจกรรม

1. เมื่อนักเรียนอภิปรายในประเด็นดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้วครูจึงเชื่อมโยงเข้าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาที่ตนตามความเชื่อที่ตนเองนับถือที่ถูกกล่าวถึงในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

2. ครูร่วมกันสรุปประเด็นเกี่ยวกับสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิกฎาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่าโดยภาพรวมแล้วประเด็นดังกล่าวให้ความสำคัญกับเรื่องใด และมีความสำคัญอย่างไร

3. ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนว่าหากไม่ให้ความสำคัญหรือละเมิดสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมแล้วจะส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

4. ครูให้นักเรียนสรุปประเด็นที่ได้จากการเรียนในคาบเรียนลงใน log book ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ไว้ใน Google Classroom

สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

1. สื่อ PowerPoint เรื่อง สิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิกฎาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

2. หัวข้อในการอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย

2.1 LGBT กับการสมรสโดยถูกกฎหมาย

2.2 ระยะเวลาในการจัดการศึกษาโดยให้เปล่าโดยรัฐ

2.3 ไทยกับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

2.4 การจัดการเรียนการสอนศาสนาในสถานศึกษา

3. log book ใน Google Classroom

การวัดและการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

1. การตอบคำถาม

2. การแสดงความคิดเห็นและอภิปราย

3. การทำกิจกรรมกลุ่ม

4. การนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ใบงาน/ภาระงาน

log book ใน Google Classroom เรื่อง สิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

เป้าหมาย	หลักฐาน	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ	- Log book เรื่อง สิทธิทางสิทธิทางสิทธิ ทางสังคมและสิทธิ ทางวัฒนธรรมตาม ปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน	ประเมินใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ (แต่ละข้อหมายถึงถึง 1 คะแนน) 1. ระบุสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 2. วิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 3. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิทางสังคมและสิทธิทางวัฒนธรรมตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน 4. มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (ส่งงานตรงเวลา) การประเมินภาระงานตามคุณภาพของงาน ดังนี้ ระดับคะแนน 4 หมายถึง ดีมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง ดี ระดับคะแนน 2 หมายถึง พอใช้ ระดับคะแนน 0-1 หมายถึง ควรปรับปรุง

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

1. คำใดอธิบายความหมายของสิทธิมนุษยชนได้ครอบคลุมที่สุด
 - 1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง
 - 2) การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - 3) การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
 - 4) การปฏิบัติตนตามกรอบของกฎหมาย

2. พฤติกรรมใดสะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักในสิทธิตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
 - 1) ออกกฎหมายยกเลิกระบบวรรณะ
 - 2) เสนอบประมาณแผ่นดินแบบเกินดุล
 - 3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวในบริเวณที่เป็นมรดกโลก
 - 4) การสนับสนุนให้เรียนในระดับอุดมศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

3. หลักการสำคัญใดในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมีความสอดคล้องกับสิทธิทางการเมืองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมากที่สุด
 - 1) การเลือกตั้ง
 - 2) สิทธิและเสรีภาพ
 - 3) ความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
 - 4) การถ่วงดุลอำนาจการปกครอง

4. พฤติกรรมใดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน
 - 1) รัฐบาลเก็บภาษีความหวานจากสินค้าเพิ่มเติม
 - 2) ตำรวจเข้าค้นบ้านบุคคลตามหมายศาลในยามวิกาล
 - 3) ฝ่ายความมั่นคงตรวจสอบประวัติการสนทนาที่คิดว่าน่าสงสัย
 - 4) ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินทั้งหมดของจำเลยที่ได้จากการกระทำที่ผิดกฎหมาย

5. ข้อใดกล่าวผิด
 - 1) การนับถือผีบางเทวดาเป็นสิทธิของแต่ละบุคคล
 - 2) ความเสมอภาคคือสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงได้รับเท่ากัน
 - 3) บุคคลไร้สัญชาติย่อมรับได้ความคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน
 - 4) สื่อมีสิทธินำภาพผู้ถูกกล่าวหาคดียาเสพติดเผยแพร่เพื่อแจ้งต่อประชาชน

6. เหตุการณ์ใดไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
 - 1) สงครามโลกครั้งที่ 1
 - 2) สงครามโลกครั้งที่ 2
 - 3) การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว
 - 4) การปฏิวัติวัฒนธรรมของจีน

7. ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มนุษย์พึงได้รับความคุ้มครองในสิทธิเมื่อใด
 - 1) เมื่อเกิด
 - 2) เมื่อรัฐรับรองปฏิญญา
 - 3) เมื่อได้รับคำวินิจฉัยจากศาล
 - 4) เมื่อเป็นพลเมืองของชาติใดชาติหนึ่ง

8. ข้อใดต่อไปนี้เป็นผลกระทบที่เกิดจากการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
 - 1) แรงงานประท้วงให้มีการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ
 - 2) กลุ่ม LGBT เรียกร้องสิทธิความเท่าเทียม
 - 3) นักศึกษาเรียกร้องสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
 - 4) กลุ่มผู้สูงอายุเรียกร้องให้รัฐจัดสวัสดิการด้านสุขภาพที่เหมาะสม

9. เป้าหมายของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนสอดคล้องกับเรื่องใดมากที่สุดดังต่อไปนี้
 - 1) การปฏิบัติตนตามกฎหมายระหว่างประเทศ
 - 2) การระงับป้องกันเหตุการณ์ที่จะนำไปสู่สงคราม
 - 3) การสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
 - 4) การตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของมนุษย์

10. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตราที่ ๒๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกาย จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้” บทบัญญัติดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนในด้านใด

- 1) สิทธิทางพลเมือง
- 2) สิทธิทางการเมือง
- 3) สิทธิทางเศรษฐกิจ
- 4) สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม

ให้นักเรียนศึกษาข้อความในข้อข้างต่อไปและตอบคำถามข้อที่ 11-12

“ศาลปกครองสูงสุดกลับคำพิพากษาศาลปกครองกลาง สั่งให้ กทม. - บีทีเอส ติดตั้งลิฟท์และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกคนพิการทั้ง 23 สถานี ดำเนินการภายใน 1 ปี ขณะที่ปัจจุบันมีลิฟท์แล้ว 5 สถานี ได้แก่ สยาม หมอชิต ชองนนทบุรี สนามกีฬาแห่งชาติ และอ่อนนุช โดยมีลิฟท์เพียงสถานีละ 1 ทางออก”

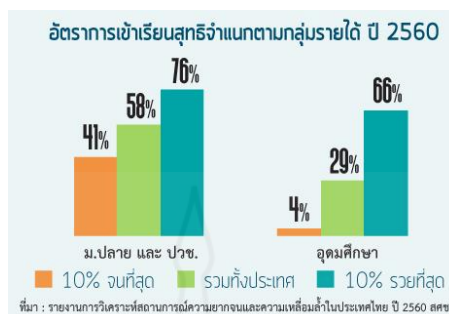
11. ตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในข้อใดต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับข้อความสถานการณ์น้อยที่สุด

- 1) มนุษย์ทั้งหลายเกิดมา มีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิ
- 2) ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน
- 3) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเองเช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น
- 4) บุคคลมีสิทธิที่เข้าถึงบริการสาธารณสุขในประเทศของตนโดยเสมอภาค

12. จากข้อความในข้อข้างกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาใด

- 1) ความไม่ปลอดภัยในการให้บริการของระบบขนส่งมวลชน
- 2) ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรมต่อกรณีระบบขนส่งมวลชน
- 3) ความไม่ครอบคลุมในเส้นทางการเดินทางของระบบขนส่งมวลชน
- 4) ความไม่เท่าเทียมในการให้บริการระบบขนส่งมวลชนกับประชาชน

ให้นักเรียนศึกษาข้อมูลจากกราฟและตอบคำถามข้อที่ 13 – 14

13. ข้อใดต่อไปนี้อาจสรุปได้จากข้อมูลดังกล่าว
- 1) ในประเทศไทยประชากรที่รวยที่สุดและจนที่สุดมีสัดส่วนเท่า ๆ กัน
 - 2) รายได้ของประชากรในประเทศไทยแปรผันกับโอกาสในการศึกษาต่อ
 - 3) รัฐไม่ได้สนับสนุนให้ประชากรได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษามาเพียงพอ
 - 4) ปัญหาสำคัญของประเทศไทยคือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา
14. หากต้องการแก้ปัญหาข้อมูลจากกราฟ รัฐต้องส่งเสริมปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในประเด็นใดต่อไปนี้
- 1) คนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิตเสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวตน
 - 2) ทุกคนมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงานโดยอิสระในเงื่อนไขอันยุติธรรม
 - 3) การศึกษาขั้นสูงสุดขึ้นไป จะต้องเป็นอันเปิดสำหรับทุกคน เข้าได้ถึงโดยเสมอภาคตามมูลฐานแห่งคุณวุฒิ
 - 4) ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างที่ยุติธรรมและเป็นประโยชน์ ที่จะให้ประกันแก่ตนเองและครอบครัวแห่งตน

ให้นักเรียนศึกษาคำกล่าวของบุคคลหนึ่งดังต่อไปนี้และตอบคำถามข้อที่ 15 - 17

“ใครที่เห็นความเห็นแตกต่างอย่าพยายามไปเกลียดเขา อย่างมากก็เมิน ผมว่าอาวุธที่ควรจะใช้ในวัฒนธรรมที่ศิวิไลซ์นั่นก็คือการเมินคือแรงสุดแล้ว อะไรแรงกว่านั้นไม่อนุญาต อย่าทำ คุณไม่มีสิทธิ์”

15. จากคำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการเคารพในสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร
- 1) เป็นการเคารพในสิทธิมนุษยชน เพราะ เป็นการแสดงออกถึงการเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
 - 2) เป็นการเคารพในสิทธิมนุษยชน เพราะ เป็นแนวทางในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในสังคม
 - 3) ไม่เป็นการเคารพในสิทธิมนุษยชน เพราะ มีคำพูดซึ่งแสดงถึงการลดทอนสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
 - 4) ไม่เป็นการเคารพในสิทธิมนุษยชน เพราะ การให้เหตุผลในการสนับสนุนความคิดเห็นดังกล่าวนั้นน้อยเกินไป
16. คำว่า “คุณไม่มีสิทธิ์” ตามคำกล่าวตอนท้ายมีความเกี่ยวข้องกับสิทธิในด้านใดมากที่สุดต่อไปนี้
- 1) สิทธิทางพลเมือง
 - 2) สิทธิทางการเมือง
 - 3) สิทธิทางเศรษฐกิจ
 - 4) สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม
17. การแสดงออกทางพฤติกรรมของใครต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับคำพูดดังกล่าวมากที่สุด
- 1) นาย ก โปสท์เฟสบุ๊คต่อว่าบุคคลอื่นอย่างรุนแรงที่มีการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ
 - 2) นาย ข นิ่งเฉยต่อการให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง แม้ว่าตนเองมีหน้าที่ในด้านนั้นก็ตาม
 - 3) นาย ค ให้โอกาสผู้เห็นต่างแสดงความคิดเห็น แม้ว่าตนเองจะไม่เห็นด้วยทั้งหมด
 - 4) นาย ง ค้นหาประวัติของผู้ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดตนเอง เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน
- ให้นักเรียนศึกษาข้อความในข้อข้างต่อไปนี้และตอบคำถามข้อที่ 18 - 20
- “ดราม่า เสียงดังกระทบชาวคอนโด ศาลเจ้าวงกำลังแสดงจิ้งจอก ล้างให้หยุดแสดงตอน 4 ทุ่ม เพราะเสียงดังรบกวนคอนโดข้างๆ ชาวบ้านยันจิ้งจอกแสดงมาหลายสิบปี คอนโดเพิ่งเกิดมา 2 ปี ปีที่แล้วก็ร้องเรียนวัฒนธรรมดั้งเดิมต้องล่าถอยให้ความเจริญทางวัตถุใช้หรือไม่”
18. จากสถานการณ์ดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนในด้านใดมากที่สุด
- 1) สิทธิทางพลเมือง
 - 2) สิทธิทางการเมือง
 - 3) สิทธิทางเศรษฐกิจ
 - 4) สิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม

19. ตัวเลือกใดต่อไปนี้เป็นข้อสรุปจากสถานการณ์ได้
- 1) มีข้อพิพาทประเด็นการสร้างคอนโดเข้ามาในพื้นที่ของศาลเจ้า
 - 2) การแสดงงิ้วเป็นการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจที่มีต่อคนที่อาศัยในคอนโด
 - 3) เกิดความไม่พอใจของคนในคอนโดในเรื่องการละเมิดเรื่องเสียงดังที่เกิดจากการแสดงงิ้ว
 - 4) พัฒนาการทางสังคมส่งผลให้วัฒนธรรมดั้งเดิมต้องสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
20. วิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ดังกล่าวในข้อใดมีความเหมาะสมตามหลักการของสิทธิมนุษยชน
- 1) คู่กรณีพูดคุยเจรจาเพื่อหาข้อยุติที่ยอมรับได้
 - 2) คู่กรณีดำเนินการทางกฎหมายทั้งคดีแพ่งและอาญาให้ถึงที่สุด
 - 3) คู่กรณีดำเนินชีวิตเป็นปกติและไม่พูดถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อลดความรุนแรง
 - 4) คู่กรณีนำความจริงในแต่ละด้านของตนเองมาเผยแพร่ในโลกออนไลน์เพื่อให้ประชาชนตัดสิน

แบบเฉลยแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1.	3)	11.	3)
2.	1)	12.	4)
3.	2)	13.	2)
4.	3)	14.	3)
5.	4)	15.	1)
6.	4)	16.	1)
7.	1)	17.	3)
8.	1)	18.	4)
9.	4)	19.	3)
10.	1)	20.	1)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพรพรช อัมพรพฤติ
วัน เดือน ปีเกิด	25 กุมภาพันธ์ 2534
สถานที่เกิด	อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ประวัติการศึกษา	คบ.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2552
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดนवलนรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	ครู คศ.1

